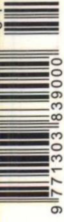
ISSN 1303-8397

yasakmeyve

İKİ AYLIK ŞİİR DERGİSİ • TEMMUZ / AĞUSTOS 2011 • YIL 9 / SAYI 51 • 10 TL

51

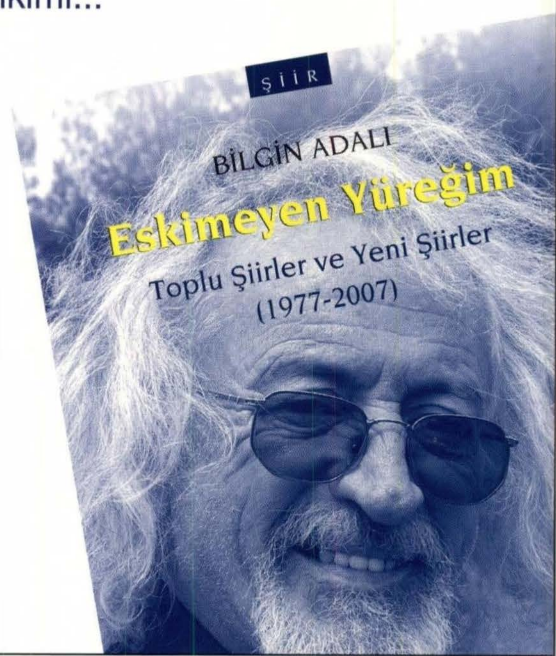
CAHİT KOYTAK • MEHMET SAİD AYDIN • HULKİ AKTUNÇ • ADİL İZCİ • CEREN GÜNDOĞDU • SEZAİ SARIOĞLU • MEHMET MÜFİT • VEYSEL ÇOLAK • RONİ MARGULIES • ÖMER ERDEM • SONER DEMİRBAŞ • ECE ÜRKMEZ • DOSYA *Şair ve Daktilosu* BEHÇET NECATİGİL, ERAY CANBERK, HAYDAR ERGÜLEN, ŞÜKRÜ ERBAŞ, KÜÇÜK İSKENDER, NURULLAH CAN, EGEMEN BERKÖZ, HÜSEYİN ALEMDAR, MEHMET YAŞIN, HALİM YAZICI • ALİ TEOMAN • TAHİR ABACI • METE ÖZEL • ANİTA SEZGENER • MUSTAFA ZİYALAN • AYET-EL KURMEZİ • BATTAL KESKİN • AYSUN BAYRAKTAR • SEZEN ÇİĞDEM • NA AKYOL • NÜKET CANSIN ÜNVER • ALİCAN AYDOSLU • FATİH GÖK • SUAT ATİK • SEVÂL GÜNBAL • METİN ÜSTÜNDAĞ

Yapı Kredi Yayınları'ndan

Bilgin Adalı'nın 30 yıllık şiir birikimi...

Daha çok çocuklar için yazdığı öyküler, romanlar ve oyunlarla tanıdığımız Bilgin Adalı, otuz yılı bulan şiir birikimini *Eskimeyen Yüreğim*'de bir araya getiriyor. Çocuğa seslenmenin, onunla ilişki kurmanın güçlüklerini kavramış bir şairin merceğiyle şiirinde naif bakışı koruyabilen, bunda ısrar eden, dünyanın kirlenen yüzeyiyle değil, körpe yüzüyle ilgilenen bir tavır gözlemleniyor.

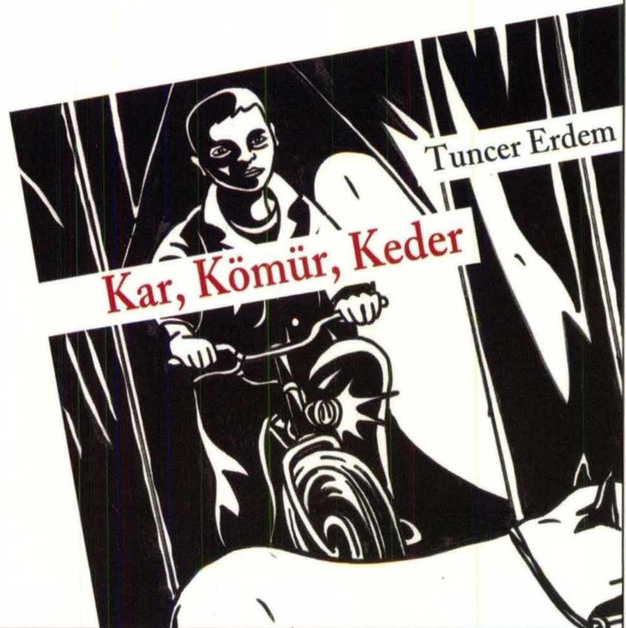
196 sayfa, 13 TL

Tuncer Erdem'den yeni bir "yazı-desen" albümü...

Öykü, şiir ve çizgiyi bir arada ustalıkla kullanan Tuncer Erdem, *Hayalifener* ve *İstanbul: Zamanın Suya İzi* kitaplarının çizgisindeki yeni bir yapıtla karşımıza çıkıyor: *Kar, Kömür, Keder*... "Işığın durup dinlenmeden oyunlar oynadığı bir dünyanın kuytu köşelerinden gölgeli hikâyeler" anlatan Tuncer Erdem, daha önce yayımlanan *İstanbul: Zamanın Suya İzi*'nde de kırk beş mekânı desenli şiirlerle anlatmış; candan, hüzünlü ve kederli bir İstanbul panoraması çizmişti.

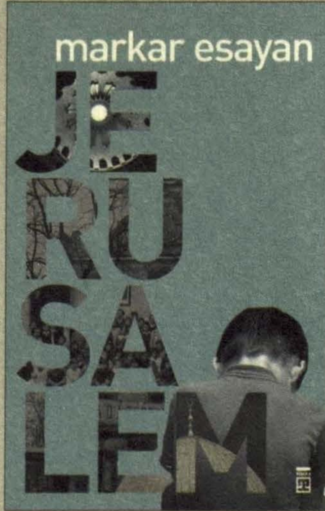
68 sayfa, 7 TL

Önce söz vardı.

Ve daima...

70'li yıllar... İstanbullu Ermeni bir aile... Evin sekiz yaşındaki oğlu tek başına zorlu bir yolculuğa çıkar, özel eğitim alması için Kudüs'e gönderilir. Markar Esayan'ın ustalıkla kurguladığı karakterler, duygular ve olaylar, oyunbaz hamlelere gerek bırakmayacak kadar sahici ve sarsıcı.

Hepimizin ilk anılarına, kapanmayan yaralarına, yarım kalmış vedalarına dokunuyor Leyla İpekçi. Türkçe edebiyatta çok sık rastlanmayan bir üslupla, sevgisiz ve şiddet içinde büyüyen bir kız çocuğunun 20'li yaşlarına dek başından geçenleri, kendi sesinden duyuruyor.

Ali Ayçil, son günlerini yaşayan bir kentin sarsıcı hikâyesini anlatıyor. "Platon şairlere kentinden dışarı bir yer gösteriyordu. Kentlerin hayrı için şairler gerekli midir, tartışılır. Ama Sur Kenti Hikâyeleri'nden anlaşılan şu ki kentleri şairler anlatmalı." / Nihat Dağlı

"Sen sözün açtığı bir yarasın varlıkta..." Şair Cahit Koytak bu defa, kaderden, varlıktan, insandan, hayattan, zamandan ve nihayet Tanrı'dan yana koyuyor sözünü; özünde hakikatin ruhunu barındıran insanlığa sesleniyor.

TIMAŞ

ki
aplar var...

facebook.com/timasyayingrubu
twitter.com/timasyayingrubu
212 511 24 24
timas.com.tr

YASAKMEYVE
İKİ AYLIK ŞİİR DERGİSİ

YEREL SÜRELİ YAYIN

YIL: 9, SAYI: 51, TEMMUZ / AĞUSTOS 2011
10 TL

İMTİYAZ SAHİBİ: ALİ ENVER ERCAN
YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ: BÜLENT USTA
GENEL KOORDİNATÖR: ÇAĞIL ENER
YAYIN KOORDİNATÖRÜ: ALPER ÇEKER
REDAKSİYON: AYSUN BAYRAKTAR
YAYIN SEKRETERİ: MAHİR KARAYAZI
MELİKE AYDIN
GÖRSEL TASARIM: NAZLI ONGAN
TASARIM UYGULAMA: KOMŞU YAYINEVİ

YASAKMEYVE, KOMŞU YAYINEVİ
TARAFINDAN YAYINA HAZIRLANMIŞTIR.

YÖNETİM YERİ:
RASİMPAŞA MAHALLESİ,
YELDEĞİRMENİ SOKAK
ALİ BEY APARTMANI NO: 54, DAİRE: 6
KADIKÖY 34716 - İSTANBUL

YAZIŞMA ADRESİ:
RASİMPAŞA MAHALLESİ,
İSKELE SOKAK
ALİ BEY APARTMANI NO: 54 DAİRE: 4
KADIKÖY 34716 - İSTANBUL
TEL: 0216 414 33 31

BASKI VE CİLT: EGE BASIM
Esatpaşa Mh. Ziyapaşa Cad.
No:4. Ataşehir / İstanbul
TEL: 0216 472 84 01

ABONELİK: ABONET
TEL: 0532 111 22 22
www.abonet.net
abonet@abonet.net

DAĞITIM: ALFA
TEL: 0212 511 53 03

DERGİYE GÖNDERİLEN YAZILAR
İADE EDİLMEZ.

e-posta: editor@yasakmeyve.com
www.yasakmeyve.com

Sunu

Geçen sayımızda son daktilo fabrikasının da kapandığı haberini sayfalarımıza taşımış, dergimizi daktiloya ithaf etmiştik. Bu kez dosyamızı "daktilo"ya ayırıp şairlere verdik sözü: "Şair ve Daktilosu". Tarihe kayıt düşmek için...

"Şair ve Okuru" sayfalarımızın konuğu ise Cahit Koytak. Koytak, şiirini ölüm ve dirim arasındaki o hassas dengede kuran bir şair: "*insanın ölüsü, iki metreküp / mezara sığar da, / insanın ölüm endişesi / koca kâinata sığmaz*".

Sezai Sarıoğlu'nun şiirlerini, şairden ve okurlarımızdan özür dileyerek yeniden yayımlıyoruz; teknik bir hatadan dolayı bazı dizeler eksik çıkmıştı çünkü.

Sivas Yangını'nın 15. yıldönümünde Türkiye Yazarlar Sendikası üyeleri, 1 Temmuz'da İstanbul'dan otobüsle Madımak Oteli'ne doğru yola çıktığında tişörtlerinin üzerinde onun dizelerini taşıyordu: "*Yangın kavmindeniz / ne giysek alev*". Hasta olduğu için aramızda değildi ama kendisine de göndermiştik aynı tişörtten.
Onu, yine 1 Temmuz'da "*gök kubbede söylenmemiş söz yoktur*" sözüne en güzel yanıt olan dizelerini mırıldanarak uğurladık sonsuzluğa:
"*Yan yana gelmemiş / sözcükler var daha*".

Hulki Aktunç (Fotoğraf: Ara Güler)

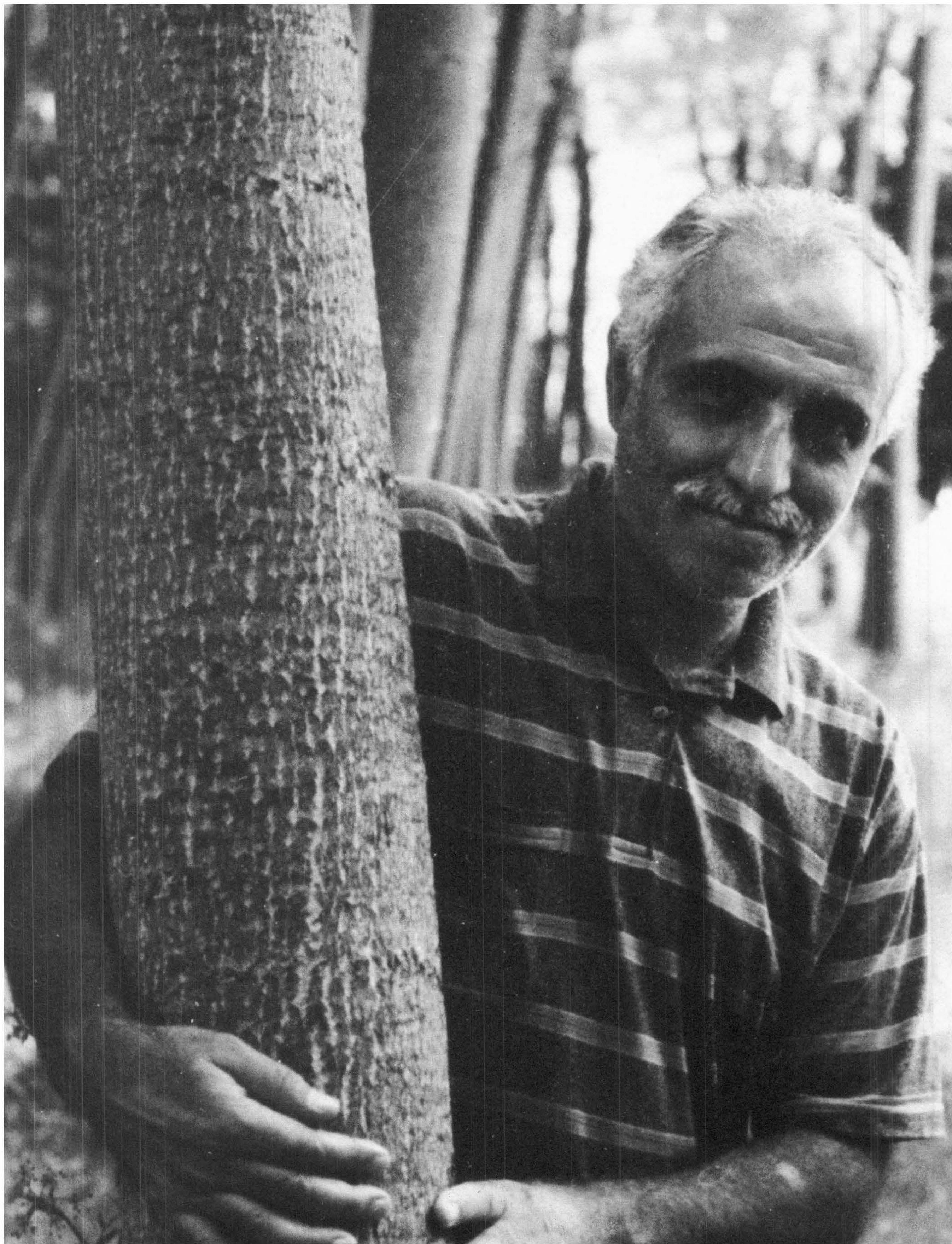
KALEM ve TOPRAK

Bir kalem dikin toprağıma
İki ucu da açılmış sipsivri
Bir elime bir gece yapraklarına

Bir kalem dikin toprağıma
Tam da erken bahar vakti
Azar da kök salar belki
Elim gece yapraklarına

Bir kalem dikin mezarıma
Yan yana gelmemiş
Sözcükler var daha

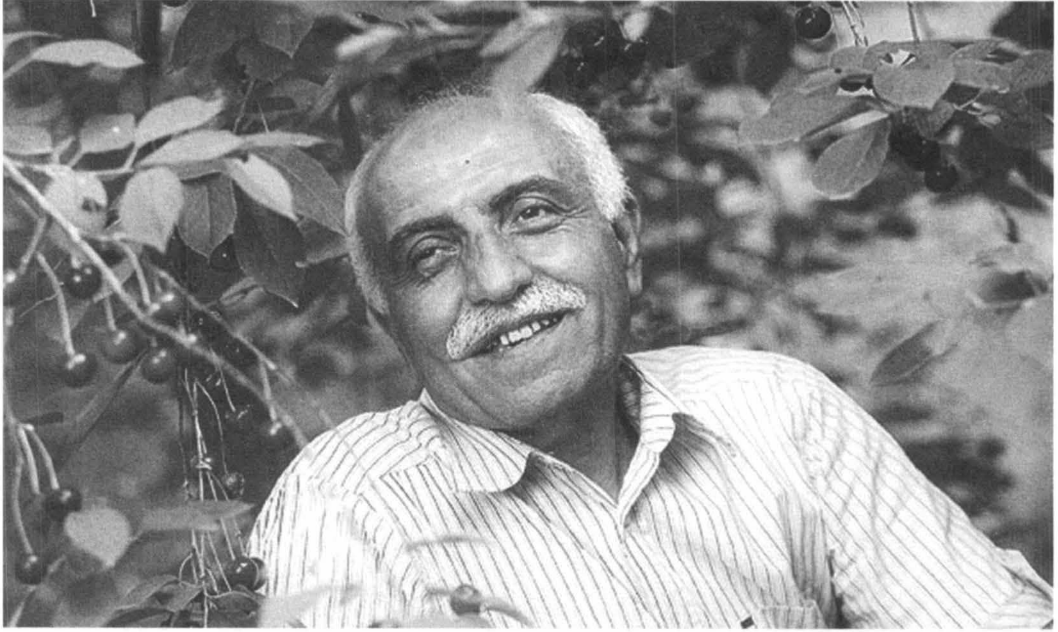
Hulki Aktunç

ŞAİR VE OKURU

Cahit Koytak / Mehmet Said Aydın

"GİTTİN VE BİRLİKTE GÖTÜRDÜN SIRRINI YÜRÜYÜP ORMANDAN İÇERİ"

Cahit, Koytak

Cahit Koytak bahsine, "Konu şiir olunca..." diye başlamak mümkündü. Uzun bir bahse, bahsin kendisini daraltan, bunu bir metin ideolojisi olarak yapan bir başlangıç yapmak da mümkündü. Şiirin kendisinden söz açmadan evvel, şairin yapıp ettiklerinden, aslında "kendine ve bize" yapıp ettiklerinden söz etmek de. Mümkündü ve mümkündür. "Mümkün" dediğimiz anda, Turgut Uyar'ı hatırlamak da daima imkân dahilinde. Daha evvelden söylemiştim, şimdi de tekrarlamakta beis yok; hadise hakikaten uzun. "Derin" de denebilir rahatlıkla ama sıfat olarak "uzun"u daha kullanışlı buluyorum şimdi. Konu, üzerine konuşmayı epeydir beklediğim bir şair olunca, söylediklerimi reddede reddede, hadi diyeyim, yıka yıka ilerlemek de bir imkândır diye bakıyorum. Şiir ve şiirin yayımlanmasının, başlı başına bir "vaka" olduğu günlerdeyiz. Bundan şikâyet etmek de ihtimaller arasında –ki sanırım yaygın ve kolay olan bu-, bunu bir imkâna çevirmek de.[1] Şiirin ve yayımlanmasının zorluğunun bana sorulduğu başka bir mahfilde, bu "müşteki" halimizin (bir "biz" varsayımının zaman zaman alıklık olduğunu düşünüyorsam da) aslında başkaca bir dönüşüm ihtimali olduğunu söylemiştim:

Konu şiir olunca, elimiz kendiliğinden, "tabancaya uzanır gibi" İkinci Yeni'ye gidiyor, tesadüf mü? Tesadüf değil ama zor da değil artık. Cemal Süreya'nın "Şiire aşırılık lazım"ını, Turgut Uyar'ın "Efendimiz acemilik"ini alıntılamanın, son tahlilde, şiir kamusuna artık bir faydası yok. Çünkü bunun altında, "Ben aşırılık tarafındayım, ötekiler değil", "Benim de efendim acemilik ama milletin umru mu ki?" yatıyor. Kolektif olamayan, hakikaten şiir adına yeni bir şey söylemeyen tek tek şairleri anmak yerine, -haliyle-dergiler çevresinde konumlanmış (hatta konuşlanmış), şiire dair yüksek sesli bir şeyler söyleyen şairleri anmanın daha mühim olduğunu düşünüyorum. *Varlık* gibi, *Dergâh* gibi yahut *Kitap-lık* gibi majör dergilerde süren şiiri dikkate almamak, mezkûr dergileri izlememek gibi bir şeyden söz etmiyorum elbette fakat mevzubahis "günümüz şiiri" olduğunda *Heves*'ten, *Fayrap*'tan, *Karagöz*'den, *Yeniyazı*'dan bahis açmanın tutarlı olacağını düşünüyorum. Yılda bir nükseden "yıllık tartışmaları" gibi şeylerden şikâyet etmenin de çok bir anlamı yok; hepimizin, şiir neşreden herkesin, bence durup şu soruyu sormasında fayda var: Benim şiirim ne işe yarıyor? Şiiri bir haz nesnesi olarak görenler vardır, olmuştur ama şimdi şiir, tarihte de olduğu gibi bir direnişin dili olabilir. Ülkü Tamer'in "ben sana teşekkür ederim, beni sen öptün"ündeki sade Türkçe zarafetini ve –bence- dil dehasını takdir etmeye devam edebiliriz ama gene Ülkü Tamer'in çevirdiği Ezra Pound'un şiirinin nelere sahip olduğunu anlamamız lazım bence. Türkçe şiirin hafızası, "buluşulacak" şairlerle dolu münbit bir topraktır da aynı zamanda.

Girişte "Konu şiir olunca..." diye kendimi hatırlamaya çalıştığım sanılabilir ama değil; burada cevabını vermeye çalıştığım hadise, genel olarak "günümüzde şiir"e ilişkin, onun üzerine akıl yürütmüş bir "Konu şiir olunca...". Ve elbette, "Konu Cahit Koytak olunca..." diye, bu hayatta en sevmediğim noktalama işaretini, üç noktayı, kullanmak bir farz oluyor.

Başlıkta "Cahit, Koytak" deyişimin de sebepleri var. Bu metin, hem daha önce söylediklerim ve Koytak'ın son kitabı *Yeni Başlayanlar İçin Metafizik*'e dair düşündüklerimi içerecek, hem de görebildiğim kadarıyla şair üzerine söylenmişlerin envanterini belirli başlıklar üzerinden tasnif etmeyi murat edecek. Metne başlarken niyetlerimin

sahihliğinden şüphem yok, fakat bunu söylemeye çalışırken bazı handikaplara düşeceğimi ve yer yer akim kalacağımı biliyorum. Metnin "doğası gereği"nden fazla olan kusurları için merhamet talep etmeyeceğim ama muhtemel "el sürçmeleri"nde bir kasıt aranmasından hicap duyacağımı şerh olarak düşmek isterim. Başlıktaki virgüle dair söyleyeceğim şey, daha evvelden "soluklanmak yeri" olarak tarif ettiğim okuma deneyimini ima ediyor. Virgül, gramerin soluklanmak yeridir önkabulünden yola çıkarak, isim ile soyisim arasına bir soluklanmak imi koydum. Şiir için "soluklanmak" bir sıfat sayılır mı emin değilim fakat Koytak şiirinin bendeki en temel karşılıklarından birinin, uzunca bir zaman, bu olduğunu biliyorum. Yani ki, şunları da ben söyledim:

Akademideki "eleştiri nesnem" şiir oldu. Daha da etraflı söylersem, Cahit Zarifoğlu ve Turgut Uyar şiiri. Bu iki şair üzerine çokça konuştuğumu düşündüğüm zamanlar, şiirlerine giderdim. Susmak, belki de soluklanmak için. Böylesi lafların "süslü" olduğu konusunda hemfikiriz ama deneyin, göreceksiniz, bu iki şairin şiirinde bir "soluklanmak yeri" mevcuttur. Enis Akın'ın "Turgut Uyar non-konformisttir" tespitiyle çelişen bir şey de değil bu üstelik. Yahut Zarifoğlu'nun "öfke"siyle. Bu iki şairin "sesi", hem anlatıcılarının, hem de onların olduğunu düşündüğümüz sesleri, bazen soluklanmak imkânıdır da biz fakirler için. İşte şimdi bir soluklanmak yeri olan başka bir şairden söz açmak niyetindeyim. Üstelik Zarifoğlu ismini de "hesaplayarak" andığım bir şairden: Cahit Koytak'tan.

Koytak-Zarifoğlu ikilisinde tek benzerlik adaş olmaları değil elbette. Koytak'ın uzunca bir süre "tek kitabı" olarak kalan ve doğal olarak, onun üzerine söz alındığında

Sağda, Cahit Koytak...

yegâne referans olan *İlk Atlas*'ında[2] şiir başlığı olarak, doğrudan Cahit Zarifoğlu'nun anıldığı beş şiir var. "C. Zarifoğlu İçin Dört Şiir" üst başlığıyla yazılmış şiirlerin tamamı, Zarifoğlu'nun öldüğü yıl, 1987'de yazılmış. Buradan hareketle, Koytak'ın şairlerle ve kendi yazdığı şiir dışındaki şiirlerle kurduğu bağlantıyı anlamaya çalışabilirim.

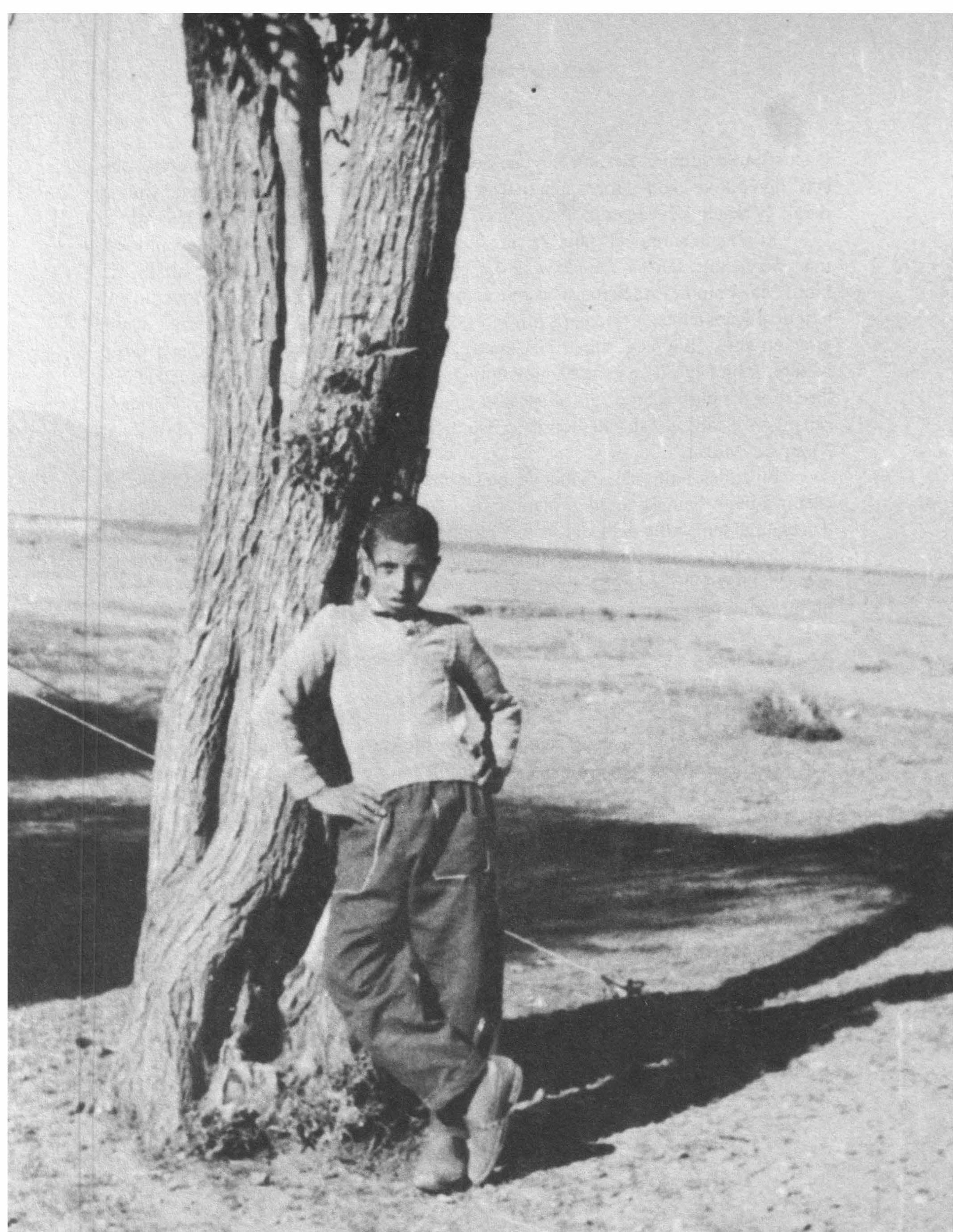
Şiir, Şair ve Koytak

İlk Atlas'taki "C. Zarifoğlu İçin Dört Şiir"in ilk şiiri, "Bir Prens Olduğun Belliydi İki Kanadını Verdin Üç Arkadaşa" başlığını taşıyor. Buradaki "Prens"in hususiyeti, yıllar boyu Zarifoğlu için kullanılacak "Zarif Prens" sıfatının başlığa taşındığı ilk nüvelerden biri olması. Şiirin yazıldığı tarihte Koytak 38 yaşındadır; Zarifoğlu ise 47 yaşında vefat eder. İlk dizede "kırk" ve "yedi"nin bölünüşü buna dairdir: "Kırk yıl ve yedi yıl". Bu şiirde, Koytak'ın şairlerle, önemsediği ve şiirine dâhil ettiği şairlerle kurduğu ünsiyeti, bir sıfat üzerinden görebiliyoruz: "Ormanı gezmeye çıkan ağaç / Büyük kardeş" Bir "büyük kardeş" olan adaş Zarifoğlu'nun ölümünün ardından, "şiir olsun diye değil",

kendini şiir olduran dört parçadır bahsi geçen bu şiirler. İlk şiirde, izini *Yeni Başlayanlar Metafizik*'e kadar sürebildiğimiz bir "olgu" da devreye girer: "güzel sözlerin cini". *Yoksulların ve Şairlerin Kitabı*'nın üçünde de, *Yeni Başlayanlar İçin Metafizik*'te de bu "güzel sözlerini cin(ler)i" bir görünüp bir kaybolacak; yeni bir anlatıcı, çoğu zaman da ondan iktibas edilen bir anlatıcı olarak devreye girecek. Bu, bir "anlatım ideolojisi" olarak, Koytak'ın sık başvurduğu yöntemlerden biri olacak elimizdeki bütün metinler boyunca. Konu, ilerledikçe, 'kendiliğinden' buraya gelecek zaten. Bahsi geçen ilk şiirin tarihinden bir şey daha öğreniyoruz: Koytak, "10 Haziran" olarak imzalıyor şiiri, Zarifoğlu'nun vefatı ise 7 Haziran. Üç gün sonra yazılmış, Koytak'ın poetikasına dair mühim ipuçları barındıran bu şiir, *"Gittin ve birlikte götürdün sırrını / Yürüyüp ormandan içeri"* dizeleriyle sonlanıyor. Ve ben şöyle anlamayı tercih ediyorum: Yetmiyor üç gün sonra yazılan bu şiir. Şair, yazmaya devam etmek istiyor "büyük kardeş"in ardından. Dediğim, "şiirin oluşması"nda, bence Koytak'ın poetikasının tamamında görülebilecek "yazma iştahı" devreye giriyor. Harekete geçirici etkenin trajikliğinden söz etmiyorum, "iştah"ın kendine açtığı yoldan, o hattın kendini derinleştirmesinden söz ediyorum. Çünkü, sonradan banyo edilecek bir filmden çıkan suretin yahut suretlerin, şairi böyle bir şiire götürmesindeki belirleyici parametre, bence "iştah" olmalıdır:

Nice sıkıntılarla kasılan yüzden
            Çekip almak için dünya örtüsünü
Rüyaların içinden uzanıyor bir el
Dönüyorsun.
Kaçışan liflerin kemiklerin
Ve başın:
Sırlanmış mühürlenmiş negatiflerin
Dönüyorsun
Arkanda seke seke küçülüyor dünya
Atın toynağından kopan balçık
Kalemden sıçrayan mürekkep
Dünya...

Koytak şiirine dâhil olan ve onun üzerine yazılmış neredeyse bütün metinlerin mutabık olduğu "tarih"in "tevarih" olmadan şiire girmesi, Zarifoğlu için yazılmış bu dört şiirde de görülüyor. Nihayetinde, 2009 yılında bir şiir daha, "C. Zarifoğlu İçin

Beşinci Şarkı" şiriini yazacaktır Koytak. Burada, o ilk akla gelen sıfatla seslenecek, "adaşım" diyecek ve kendi şiirinin ana malzemelerinden biri olan tarihsellikten de yararlanarak, "yoksulluk" ve "şairlik" derken neyi kastettiğini bir perde daha seyreltecektir.

Koytak'ın şiirindeki, şaire ve şiire atıf ideolojisi, sadece Zarifoğlu'yla sınırlı kalmaz. Sözgelimi, sadece *Yoksulların ve Şairlerin Kitabı I*'de Edip Cansever'e ithaflı "Karanfil Makamında Caz Semaisi" isimli uzun bir şiir vardır, bu şiirde Cansever'in şiirlerindeki karakterler de yazılan şiirin birer öğesi olur.[3] "Gece Yolcusu" şiirinde Dante girerken şiire, "Büyük Keşifler"de Genceli Nizamî, Nişaburlu Hayyam, Şeyh Galip, Nedim, John Milton ve gene Dante yerini alıverir şiirde. Koytak şiirinin müzikle olan ilişkisi başka bir bağlamda ele alınacaksa da, müzisyen olan Mozart'ı, bahsini etmeye çalıştığım "iştah" ve "atıf ideolojisi" içerisinde Koytak, "şair" olarak anar: "Şair Mozart Mumyacı Mozart".

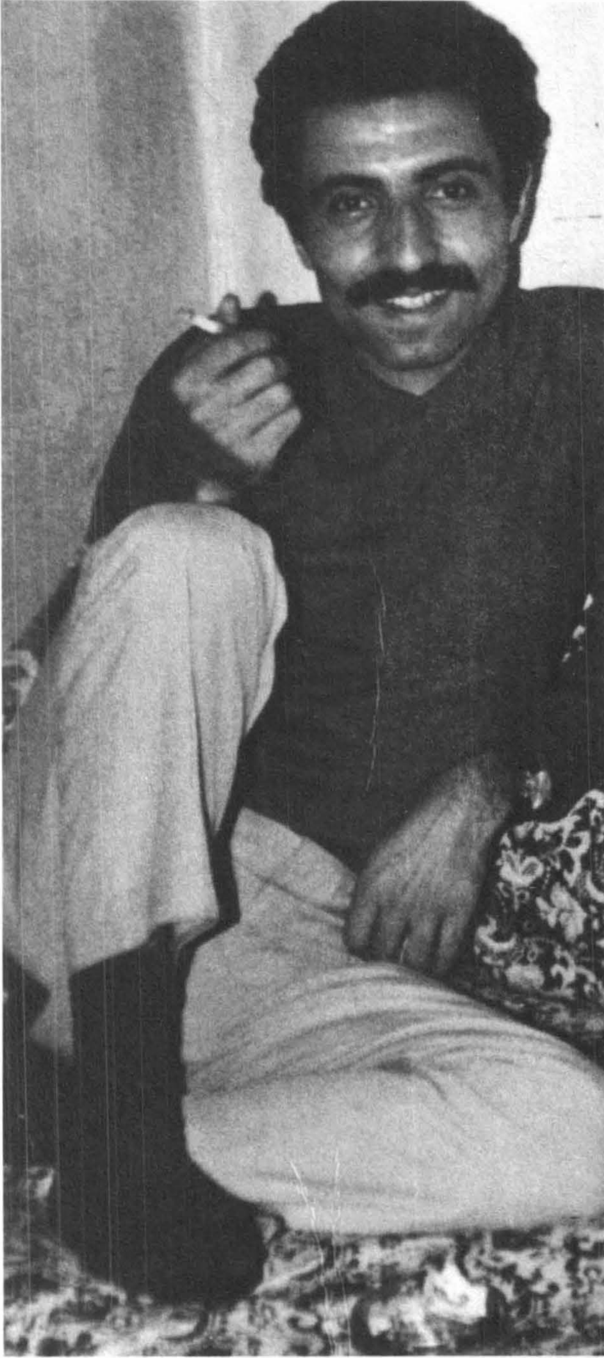
Bu atıflar, iktibaslar, ithaflar ve imalar bize Koytak şiiri için bir "okuma listesi" de çıkarır gibidir. Şair, kendinden olanı, bazen kendisinin karşısında konumlandırdığını da çekinmeden şiirine dahleder ve bir "birlikte okuma deneyimi"ne davet eder okuyucuyu. İbrahim Yıldırım'ın Oğuz Atay için kullandığı "Oğuz Atay bir okur hareketidir." tespitini biraz tahrif ederek Cahit Koytak'a şöyle uyarlayabiliriz: Cahit Koytak, okurunu bir okuma deneyimine çağırma hareketidir.

Müzik, Müzisyen ve Koytak

Koytak şiiri için başlangıç kelimelerinden biri de "caz" olmalıdır. Nasıl ki şiiri ve şairi kendi şiirinde konuk ediyorsa yahut onlara konukluklarını şiiri kılıyorsa, müzik ve bilhassa caz müziği Koytak'ın şiiri için, o denli belirleyici ve temelkoyucudur. *İlk Atlas*'tan iz sürmeye başlarsak göreceğiz: "Daktilo Kıza Caz İçin Nihavent"tir bir şiirin adı. Ve, *"Konuşmak istiyor trompet/ Artık tuşlara dokunmayın/ Hepimiz öleceğiz nasıl olsa/ Nasıl olsa bütün anneler ölecek/ Halalar teyzeler de"* diye başlar. Trompet bir defalığına söz istemez, şiir boyunca konuşmak isteyecektir. "Müzik" diye geniş tuttuğum sanılmasın ara başlığı; sadece bu şiirde "trompet", "kontrbas", "klarnet" ve "flüt" gibi enstrümanlar da şiirde yer alırlar. Müziği, caz müziğini ve enstrümanları, alışılmadık bir biçimde, henüz ilk kitabından, ilk şiirlerinden konuk etmeye başlamıştır Koytak. Şiirde enstrümanları kişiselleştirerek yahut konuşturarak bir sonuç elde etmek elbette yeni değildir ona gelesiye dek fakat bu denli örgütlü ve doğrudan bir müzik kullanımı, üstelik bunu kısmen "yabancı" bir müzik üzerinden geliştirmiş olmak, denebilir ki, yenidir. Cahit Koytak şiirinin tamamında görülen "ikili karşıtlıkların" yahut "iki benzemezlerin" yan

Önde oturan Cahit Koytak... (31.02.1962)

yana kullanılışına, bu şiirin sonu çok yetkin bir örnektir:

"Konuşmak istiyorum / Konuşmak istiyor herkes / Konuşmak istiyor / Trambon kontrbas klarnet / Baht kapısının gıcırtısıyla / Ağlamak istiyor trompet"

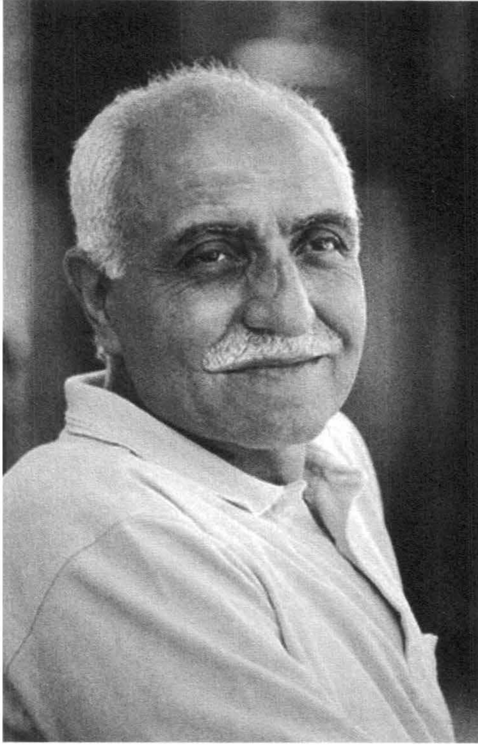
"Baht kapısı" gibi bir tamlamanın hemen öncesinde ve sonrasında kullanılan "yabancı" öğeler, "iki benzemezlere" başarılı bir örnek teşkil eder. Yazılış yılı ise 1977'dir.

Kafka alıntısıyla açılan *Yoksulların ve Şairlerin Kitabı I*'de "Kendi Kendine Ney Dersi, Kaval Dersi, Klarinet Dersi" başlıklı bir şiir vardır. "Elli sekiz yaşında üflemeye başladı[ğını]" söyler şiirin anlatıcısı. Murat Tokay'ın *Zaman Pazar* gazetesinde, şairin konuştuklarıyla zenginleştirdiği "Şiir kitaplarımı roman gibi okuyun"[4] başlıklı yazısından, bu şiirin anlatıcısıyla Koytak'ın kendisi arasında bir paralellik var: "Bütün insanlığı kucaklayan bir şiire" ihtiyaç var ona göre: "İnsanlığın medeniyetine, büyük kültüre su taşıyan düşünce adamına, sanata ihtiyaç var. Öyle bir sanatçının günü geldi. "Ney üflüyor, caz dinliyor." Cazın sadece şiirinin bir enstrümanı olmadığını, aynı zamanda gündelik hayatının da bir parçası olduğunu öğreniyoruz bu yazıdan. Keza, *Yeni Başlayanlar İçin Metafizik*'te "Çalgıcı", "Caz & Metafizik" gibi şiirlerde, *Yoksullar ve Şairler III*'te "Solo Saksofon" şiirinde ve daha birçok şiirinde, müziğin, müzisyenin ve cazın izini sürmek, bu süreklerle karşılaşmak ve şiiri 'bir de' bunlarla birlikte okumak mümkündür.

Siyaset ve Vicdan ve Koytak

Yazının tamamında söylemeye çalıştığım gibi, Koytak'ın etkilenim alanları çok geniş ve etraflıdır. *Sabah Kitap*'ta yayımlanan İbrahim Altay yazısında[5] şairin *Mavera*[6] dergisiyle bağı söz edildikten sonra, şiirinin referansları arasında şu isimler sayılır: "Pisagor, Herman Helville, Dostoyevski, Wittgenstein, Çehov, Balzac, Cemil Meriç, Dante, Heidegger, Saint Thomas, Bernard Shaw, Homer, Rumi, Hayyam, Hafız, Gılgamış, Puşkin, Milton, Yeats, Joyce." Koytak'tan da, Murat Tokay bahsi geçen yazısında şu isimleri alıntılar: "Fuzuli, Rumi, Genceli Nizami, Rilke. Hafız, Yahya Kemal, Nazım Hikmet, Necip Fazıl, Ece Ayhan, Edip Cansever, Sezai Karakoç." Ömer Erdem, *Radikal Kitap*'ta " 'Böyle Paldır Küldür Nereye Böyle Kardeşim'" başlıklı yazısında[7], bu etkilenim kaynaklarını derinleştirir ve "Nicedir Cahit Koytak okuruyum. Şairin yeni çıkan *Yoksulların ve Şairlerin Kitabı*'na değinmeden önce, sözü başka bir yerden, başka kırlara, başka bahçelere, başka koşu bantlarına, başka su çöplerine, başka gözaltı çukurlarına, acının iç bıçaklarına, aşkın kabuğu soyulmuş bademine, deniz kenarlarının ilk saatlerine, yoksulluğun üst katına, köhne ve buruşmuş senet imzalarına, Epikürüs'e, Zenon'a,

ölümsüz Nietszche'ye, her daim çağdaşımız Hafız'a Şeyh Galip'in karşılıksız aşkına, dülger balıklarına ve tabii ki marangozlara, 'evde yok dedirten' Tanrı'ya, Prometus'a çağırmak niyetindeyim." der. Görüldüğü üzere, Koytak şiiri üzerine söz alan birçok isim, onun geniş kaynakları üzerine de söz söyleme gereği duymuştur. Bambaşka bir yazının ve hatta akademide tartışılmasının elzem olduğu "İslami Şiir/ Müslüman Şiir/ İslamcı Şair" konularına bu yazının sınırlarında değinmek güç fakat ilk elden şunu söylemek mümkün: Koytak, öncülleriyle beraber [benim zihnimdeki kısa dizge kabaca şudur: Sezai Karakoç-Cahit Zarifoğlu-Cahit Koytak] "İslamcı Şair"in kaynakları konusunda, şiir kamusunun genel algısını yerle bir etmiştir. İsmet Özel'in ve sonrasından gelen "Müslüman şair"lerin de kaynaklarının ışıltısı, ilk elden burada aranmalıdır. Yerleşik algı, "muhafazakâr düşünce"nin Batı'yı ve onun şiirini, müziğini, resmini, metinlerini bilmediği, biliyorsa da kabul etmediği, kabul ediyorsa da metinlerine dahil etmediği yönünde olmuştur uzunca bir süre. Koytak, tekrar söylersem, bu algıyı yıkan, hatta yıkarak ilerleyen bir şair olarak da Türkçe şiirin içerisinde müstesna bir yere sahiptir. Vurgulamak istediğim, "şiirin gücü" gibi bir şeyden ziyade, genel kabullerin, mevcut şartlarda nasıl değiştiği ve paradigmaların ise nasıl makas değiştirdiğidir. Tanpınar'a, ölümünden çok sonra yönelen mütereddit alaka, elbette başsız ve sonsuz bir alaka değildir. Yıllarca İsmet Özel üzerinden tartışılan "İslamcı şair" figürü de, bu yerleşik algıdan vareste olmamalıdır. Koytak'ın ve adı geçen diğer isimlerin politik duruşlarının sorgulanması başka bir tartışma konusu fakat "İslamcı"ların 'kendilik bilgisi ve kabulü'yle bahis konusu ettiği şairlere dair defanslarının da kırılmaya başladığını gözlemlemek günümüzde dahi bana zor gözüküyor. Bu konuda Melek Arslanbenzer'in "bu ne yaman çelişki yahut cahit koytak şiiri" başlıklı yazısını[8] bilhassa önemsediğimi belirtmeliyim.

Cahit Koytak'ın *Taraf* gazetesinde, bir ilki başarıp ısrarla sürdürdüğü "köşe sütununda şiir yayımlamak" cesareti ve "güzelliği", konu Koytak olunca herkesin he-

vesle dile getirdiği çok önemli bir mefhum. Bunun yanında, gene herkesin bir ağızdan hatırladığı, bir örnek söylediği "Hepimiz Hrant'ız Bence Ne Demektir?" ve Etyen Mahçupyan'a yazılmış 28 Ocak 2007 tarihli mektubu, bir de buradan seslemek isterim. "Vicdan" kelimesinin, kullanıla kullanıla kıymetinden düştüğü, bir "hâl" tarif etmekten çok, bir "durum" bildirimi haline geldiği günümüzde, rahatlıkla denebilir ki Koytak'ın anılan şiiri, tertemiz bir vesika olarak durmaktadır.

Timaş Yayınları, Haydar Ergülen'in zamanında "İlk Atlas yeniden basılsa, Cahit Koytak dergilerdeki şiirlerini de kitaplaştırsa, gönlümüz has şiirle yıkansa! Çok şey mi istiyorum? Sanmam, nihayet istediğimiz şiir! Yanımızda taşıyacağımız, okuya okuya eskiteceğimiz şiir kitaplarını özledim." diye yakındığı "hayal"i gerçekleştirip, özenli bir baskıyla Cahit Koytak kitaplığını sürdürmeye devam ediyor.

Yeni Başlayanlar İçin Metafizik ise, evvelki metinlerle beraber okunmayı bekliyor.

Dipnotlar:

1- Bu kadar imkân demişken, ilk çağrışımı, "anmamış gibi" yaptığım Turgut Uyar'ın "bütün mümkünlerin kıyısında"sını çağırmamak olmaz. Fakat asıl, Gülten Akın'ın "Balina" şiirinin ilk dizesini, yani "Göğü gördüm imkâna tutuldum düşü sevdim"ini anımsamak da olmaz. "Balina"yla açılan bir yazıyı da buradan seslemek isterim: Yıldırım Türker'in 15 Ağustos 2008 tarihli *Radikal* gazetesinde yayımlanan "İmkâna Tutuldum" yazısını, Türkçe şiire yapılmış büyük bir "güzellik" olarak hatırlıyorum. Türker'in "daha serbest" yazdığı, gündelik politikaya değinmeyi es geçerek şiirden, sanattan söz ettiği "Cumartesi yazıları"nın içinde, benim için en mühim olanlarından biri olduğunu kaydetmeliyim "İmkâna Tutuldum"un.

2- 1949'da Erzurum'da doğan Koytak, mühendislik formasyonuna sahip edebiyatçılardan biridir. İlk, orta ve lise öğrenimini Erzurum'da tamamladıktan sonra İstanbul Teknik Üniversitesi Kimya Fakültesi'ne girer ve 1974 yılında "yüksek mühendis" olarak mezun olur. *İlk Atlas*, 1991 yılında Yazıevi Yayınları tarafından yayımlanır. Şubat 2010'a dek de başka kitabı çıkmaz Koytak'ın. 19 yılın sonucunda, Timaş Yayınları, şairin *Yoksulların ve Şairlerin Kitabı*'nı bir üçleme şeklinde neşredecektir.

3- Edip Cansever şiirinin "orkestralaşması"na ve "tek seslilik-çok seslilik" tartışmalarına dair, Bilkent Üniversitesi, Türk Edebiyatı Bölümü'ne sunulmuş fakat henüz neşredilmemiş Naim Atabağsoy'un kıymetli çalışmasını da burada anmak isterim.

4- Murat Tokay, "Şiir kitaplarımı roman gibi okuyun", *Zaman Pazar*, 12.06.2011

5- İbrahim Altay, "Yoksulların ve şairlerin şairi", *Sabah Kitap*, 27.01.2011

6- "Mavera"nın sözlük anlamı "1. Öte. 2. Görülen âlemin ötesi."dir. *Mavera* dergisi ise, Maraş'taki ilkgençlik arkadaşlığı temelinden doğmuş, Cahit Zarifoğlu, Erdem Bayazıt, Rasim Özdenören, Alaattin Özdenören, Akif İnan, Nazif Gürdoğan gibi isimleri etrafında toplamış, "okul" gibi bir işlev gören bir dönem dergisidir. *Hece* dergisinin "Cahit Zarifoğlu Özel Sayısı"nda konuyla ilgili detaylı bilgiye ulaşılabilir.

7- Ömer Erdem, " 'Böyle Paldır Küldür Nereye Kardeşim' ", *Radikal Kitap*, 02.04.2010

8- Melek Arslanbenzer, "bu ne yaman çelişki yahut cahit koytak şiiri", *Fayrap* dergisi, Sayı: 32

Cahit Koytak **Doğaçlama**

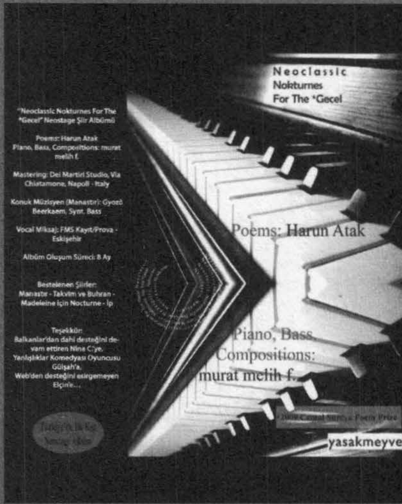
A ruhum, a kuzum, a beyaz farecik,
Düşündüm, düşündüm
Ve gördüm gerçeği!
Olan şu: kuluçkaya yatıyor bilim
Ve sonra kalkıp işine gücüne bakıyor;

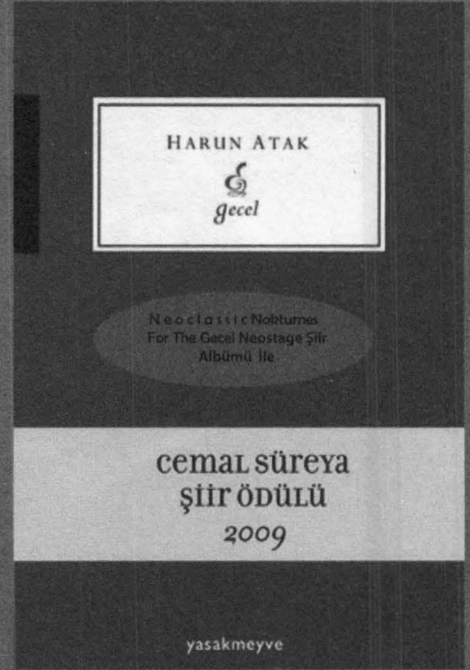
Kuluçkaya yatıyor felsefe
Sonra kalkıp işine gücüne bakıyor.
Peki, ya şiir,
Peki, ya o kanatlı fil,
O uçan balina?

Kuluçkaya yatıyor bu tuhaf kuş da,
Ama kendini unutuyor orada;
Kalkamıyor kuluçkadan,
Kalkamıyor öyle kolayca,
Kopamıyor rüyadan,

Komşu köye gitmek için çıkıyor yola,
Soluğu Hint'te, Çin'de alıyor.
Uyanamıyor, kuzum, uyanamıyor;
Bedenin değil, kafanın değil,
Ruhun sarhoşluğu onunki.

Yasakmeyve şiir değilse nedir ki?

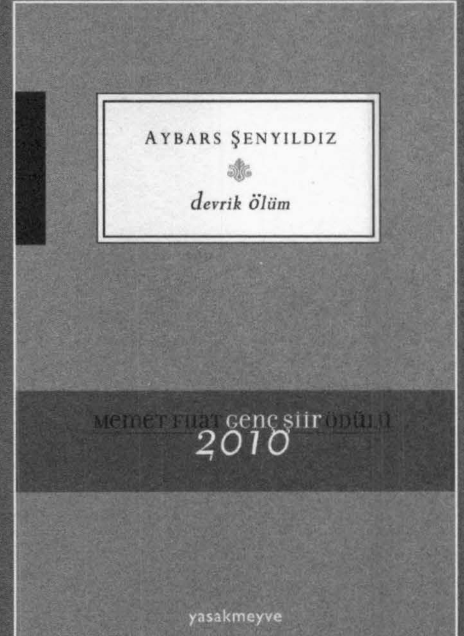

Neoclassic Nokturnes For The Gecel Neostage **şiir albümü,**
Harun Atak'ın *Gecel* kitabıyla birlikte
kitapçılarda!

bir yelek giyer gibi giydiğimiz
tüm o metaforik roller olmasa
şehirlerin kirli sularında boğulabilirdik
aydınlatma fişekleri bile kurtaramazdı belki bizi

Rasim Paşa Mahallesi, İskele Sk. Alibey Apt. No:54 Kat:1 Daire: 4 Kadıköy 34716 - İstanbul. Tel/Fax:
0216 414 33 31, editor@yasakmeyve.com, www.yasakmeyve.com
Dağıtım: Alfa (0212 511 53 03)

ADİL İZCİ

Hulki Ağabeyli Bazı Günler

27 Nisan 2004

Geçen cuma önce Eray Canberk'e, sonra onunla birlikte Hulki - Semra Aktunçları görmeye gittim. Hulki Ağabey, hanidir hasta. Oradan buradan konuştuk. *Yasakmeyve*'nin 4. sayısında yayımlanan iki şiirini okudu. Hem pek güzel okudu. Bu şiirleri, daha açık ve lirizme daha yakın geldi bana. Bir de güzel bir söz söyledi: *"Kepenek altında yiğit yatar."* Hulki Ağabeyin deyimlerle, mecazlarla geliştirdiği bir konuşma tarzı var.

Semra Hanım, *Öyküler Unutmaz* adıyla yayımlanan yeni kitabını verdi.

16 Eylül 2007

Dün akşamüstü, Hulki Aktunç'un Kuzguncuk Harmony Sanat Galerisi'nde açılan resim sergisine gittim. Çoğu tablonun adı seçkin birer dize gibi. Resimleri de çok sevdim ancak nasıl bir yol yöntemle algılamaya çalışmalıyım; kestiremedim. Çok özgün oldukları belli de...

Giderken de dönerken de çok yaşlı bir duvarın yanından geçtim. Komşusu -o da çok yaşlı- bir incir ağacı hâlâ meyveler saçıyor ortalığa. Dursam dokunsam her ikisine de... Gülerdi herhalde görenler.

Böyle yaşlı ya da eski şeyler görmeyeyim: Dokunmak -daha doğrusu okşamak- için can atıyorum. Neden?

29 Eylül 2008

Dün Hulki Aktunç'un Galapera'da söyleşisi vardı. Oraya gittim. Adam derya deniz. Hani her dinlediğimi gücüm yetse de günlüğüme aktarabilsem... Şebinkarahisar'da güzel, sıcak konuşanlara "baldudak" ya da "baldodak" derlermiş.

21 Aralık 2008

Hulki Aktunç'un söyleşi kitabı *Yoldaşım Kırk Yıl*'ını bitirdim. İyi bir kitaptı.

22 Şubat 2009

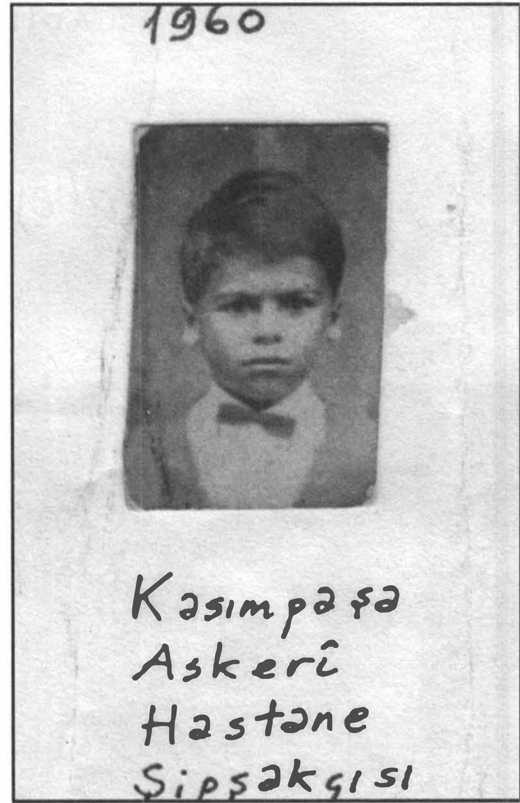
Bugün de Eray ve Hulki Ağabeylere *Eski Bir Niğde*'yi götürdüm. Oradan da *Kır ve Gök* ile *Aşk İmiş*'i vermek üzere Nevzad Odyakmaz'a uğradım. Nevzad Bey, toplu şiirlerini armağan ettiği gibi, en son dosyasından çok güzel şiirler okudu. Sessiz sakinliğinde yetkin, hayatın hakkını pek iyi veren bir adam. Ama kimler ayrımında ki?

Semra Hanım *Aşk İmiş* üzerine bunları dedi:

"Sanki aşk ölümden sonra da bizimle olacak, şiirlerinin ilk izlenimi bu. Bir gün, bir garip evrende yaşıyor olsak ve aşk çoktan kaybolup gitmiş olsa, şiirlerin bize geri getirecek onu, öğretecek, yaşatacak..."

Hulki Ağabey de bunları:

"Şiire sevgisi ve daha da önemlisi saygısı yüksek bir şiir. Bu yüzden sağlam bir şiir. Merak ettiğim şu: Ulaştığın bu şiir noktasında daha avangard yönelimlerle yazsan ne olurdu? Tematik bir yaklaşım seçmen, ayrı bir olumlu nokta...

22 Mart 2009

Hulki Aktunç'u aradım. *Eski Bir Niğde*'yi severek okuduğunu, Melih Cevdet Anday'ın "Alaturka" şiirinden *"Çık benim şair tabiatım, çık orta yere"* dizesini anarak "şair tabiatımın" belirginleştiği yerlerde daha güzel bir anlatım tutturduğumu vurguladı.

16 Kasım 2009

Semra Aktunç'un bugün aldığım 11 Kasım tarihli mektubu:

"Sevgili Adil,

Çok oldu görüşmeyeli, özledim doğrusu. Ne ki yakın-makın yerlere bile gidemiyoruz, Hulki'nin yürüme problemleri her şeyi erteletiyor. Leylâ Erbil'le her cumartesi buluşmayı planlayıp gerçekleştiremiyoruz, epeydir böyle.

O arada iki kitap çıkarmayı başardı, iyi ki ve neyse ki, zira tek moral kaynağı bunlar.

Sana imzaladığı "Sönmemiş Dizeler"i nasıl ulaştıracağımı bilmiyorum, dedim ya işte...

Ya da buluşabilsek bir pazar sabahı, görüşmüş de oluruz, ne dersin..¿..

(Pek sayın Ed. Öğretmenim, ortada soru işareti ve iki yanında ikişer nokta, benim icadımdır ve düşünme payı ve zamanını işaret etmektedir. Kızdınız mı acep..¿.. Kızdıysanız, notumu kırmayınız, şaka kabul ediniz!...)

Ah, işte her şey bir yana, neşem yerinde midir, değil midir, bilemiyorum.

Neler yapmaktasın oralarda¿

Zaman zaman buluşup konuşmamız sahiden gerekiyor, tarih belirtmek kime düşmektedir..¿..

Sevgiyle.

P.S. Şimdi, tam şimdi bir sağanak boşaldı ve senin dizelerini hatırlattı. Neden ve nasıl oldu biliyorsam arap olayım."

30 Kasım 2009

Öğleden sonra Hulki – Semra Aktunçlara gittim. "Bazı Günler" ve "Eski Bir Uykuda" dosyalarımı verdim; Hulki Ağabeyden *Sönmemiş Dizeler* ve *Bir Kadıköy'oğlu*'nu aldım.

Dereden tepeden epey sohbet ettik. Hulki Ağabey de, Konur Ertop'un Kemal Özer'in *Günlerle Yolculuk* kitapları üzerine *Cumhuriyet Kitap*'ta yayımlanan yazısını sevmediğini söyledi. İlk nedeni benimle aynı: Artık hayatta olmayan biri hakkında bu tür sözlerin edilmesi ne derece doğru...

Ev halkından olan kedilerin biri ölmüş, öbürü Semra Hanım'ın sözleriyle kocaya (yoksa sokağa mıydı¿) kaçmış. Bundan böyle kedi istemiyorlar. Ama belli ki Hulki Ağabey'in gönlünde hâlâ derin bir yerleri var. Bir heyecanla kedi biblolari koleksiyonunu gösterir miydi yoksa¿

Bu yıl balkonda domates yetiştirmişler. Biri Leylâ Erbil'e gitmiş, birini kendileri yemiş. İki domates -kıpkırmızı- henüz dalında. Bir de kırmızı erik saksısı vardı balkonda. Yaprakları elbette güz rengi...

Kitap tasarılarından söz ettik; Hulki Ağabey'in son yıllardaki çalışma yönteminden söz ettik. (Paspartu artıkları üzerine notlar alıyor; sonra onlar dallanıp budaklanıyor; kimisi birer yazıya dönüşüyor.) Özer Kabaş üzerine hazırlanan bir özel sayıdaki özensizlik ve bilgisizliği konuştuk. Bir yazarın ilk romanındaki bilgi ve anlatım sorunları üzerinde konuştuk. Bir şair ve yazarın ardından eşinin bütün bir kitaplığı ve belgeleri, fotoğrafları acımasızca darmadağın etmesinden yakındık. Kısacası, konuştuk oğlu konuştuk.

"Hulki Aktunç'un Artalanı" konulu uzun bir yazı yazmak ve el attığı, beslendiği, araştırdığı, bilgilendiği... bütün alanları irdelemek isterdim.

Yazmakta olduğu, tasarladığı bütün o kitaplar bir gün ortaya çıktığında müthiş bir toplam göz kamaştıracak. Buradan görebiliyorum...

Semra Hanım'a gelince, on öyküsü tamammış. İki öyküyü de yazar ya da tamamlarsa, yeni kitabı hazır onun da.

Benim sabırsızca beklediğimse Hulki Ağabeyin "Bir Kuş Günü" başlıklı uzun denemesi ve birlikte yazdıkları "Aranâme". (Ara Güler üzerine bir kitap.)

Karanlıkta evden Fenerliahmet Sokağı'na çıktığımda tuhaf bir üşüme duyumsadığımı unutmamalıyım. Saran sarmalayan bir sıcaklıktan sonra, bir insan sıcaklığından sonra doğal saymalıyım bu durumu da...

Naci Çelik Berksoy'un babasının Beyoğlu'ndaki "Yeşilçam Eczanesi"nde, Selim İleri, Hulki Aktunç'a yeni bir çalışmasını okuyor. (22 Eylül 1970)

5 Aralık 2009

Sabahleyin Kadıköy'e yürüdüm; oradan vapurla Karaköy'e geçtim; alacağımı aldıktan sonra iskelede beklerken Jale Sancak'la karşılaştım. (Onun indiği vapura ben binecektim.) Meğer akşamüstü Galapera'da Hulki Ağabey'le söyleşi varmış. Oraya gidiyormuş. Evde usta olacağı için kesin birşey diyemedim. Nitekim gidemedim de. (Ama yeniden sokağa çıkmayı göze alamadığımdan!) Böylece üstadı bir daha dinlemek olanağını kaçırdım.

Bugünlerde hem "Bir Kadıköy'oğlu"nu hem de Nejat Gülen'in "Son Uskumru"sunu okuyorum. Özellikle ilkini o kadar çok sevdim ki bitirmekten korktuğum için gıdım gıdım gidiyorum. (Kitapta sık sık geçen "Üzerlik Sokağı"na bugün yolumu düşürdüm ama acelemden dolayı pek bir şey anlamadım.)

9 Aralık 2009

Önce "Bir Kadıköy'oğlu"nu, ardı sıra da "Son Uskumru"yu bitirdim. Bitirdim ama sırasını bekleyen onca kitap ve dergi, sevimsiz mi sevimsiz sınavlar, birtakım angaryalar olmasa, hemen yeniden başlamak isterdim her ikisine de.

İyi kitaplar konusunda böyle bir yargı da öne sürebiliriz bana kalırsa: Daha bitirir bitirmez yeniden başlamak isteği veren kitaplar, iyidir...

12 Aralık 2009

Nejat Gülen'in "Leylak Kokusu"ndaki bir bilgiye göre Heybeli'ye -büyük olasılıkla bütün Adalar'adır o- ilk vapur seferi 1846'da yapılmış. Nereden, hangi iskeleden? Bu konuda bir bilgi vermiyor. Ama ben Adalar'a ilk kez 1978 Martında, eski Galata Köprüsü'ne yanaşan bir vapurla gittiğimi iyi anımsıyorum. Kapalı bir iskele var mıydı; gözlerimde öyle herhangi bir yer canlanmıyor. Yoğun bir kalabalık yalnızca.

Bunu soracağım en yakındaki kişi, Hulki Aktunç. Eh sorarım öyleyse.

Kitaptaki üçüncü yazı "Şafak"ın ilk tümceleri:

"Gözümü yumdum mu görüyorum. Şafak koyunda, çam ağaçlarının resmi vurmuş suya, sarı katırtırnakları sarkmış yarlardan, kimseler yok sahilde, sabah.

Kayalar yürümüş denize, çamlarla sarmaş dolaş deniz; dik uçurumların gerisi fundalık. Çalıkuşları sıçrıyor; meşelerin, lâdinlerin, karabaşların arasında zina'lar uçuyor. Toprak çam pürüsü ile örtülü.

Aşağıda su billûr gibi, çam polenleri sarı sarı üstünde, dipte çakıllar görünüyor tek tek, biraz açıkta deniz yemyeşil, yosun içinde, spariler, karagözler parlıyor.

İşte gün doğuyor Büyükada'nın gerisinden, sular kesme cam yeşili."

Yine babamın pek sevdiği o sözü edeceğim: "Adam olana bu kadarı da yeter."

Bakalım daha neler okuyacağım "Leylak Kokusu"nda(n)?

13 Nisan 2010

Behçet Necatigil Şiir Ödülü, bugün Kabataş Lisesinde "Sönmemiş Dizeler" adlı kitabıyla Hulki Aktunç'a verildi. Son yılların en güzel töreniydi diyebilirim. Pek çok kişiyle sohbet ettim. Yazmaya kalksam baş edemem. Yine de Fethi Naci'nin eşi Lale Hanım'la kapı önündeki sohbetimizi yazayım ki unutmayayım.

5 Haziran 2010

Öğleden sonra Münire Aksal ile görüştüm. Aşağı yukarı aynı konular...

Oradan Semra – Hulki Aktunçlara geçtim. İki saat kadar da orada sohbet... "Zaman Ezgileri" ile "Bazı Günler" dosyalarım, aralıktan beri onlardaydı. Hulki Ağabey, günlüklerde bazı inceltme imleri eksiğini gidermiş. Bir yerde de sözdizimi yanlışını... Bunca sayfayı bir bir okuması, gerekli yerlere el atması, "Zaman Ezgileri"ni beğendiğini söylemesi, doğrusu mutlu etti. Semra Hanım da her iki dosya üzerine notlar almış; onları verdi.

Hulki Ağabey, günlük dosyamın adını "Gün Yağmuru" ya da "Gün Yağmurları" olarak değiştirmemi önerdi. İkisini de denedim ama benimseyemedim.

19 Haziran 2010

Eray Canberk'e, ardından da Semra - Hulki Aktunç'a uğradım. Eray Ağabey, "Fener'e Giden Yol Feneryolu" kitabını imzaladı. Biraz lafladık. Aydın Hatipoğlu'nun hastalığından

konuştuk. Hulki Ağabeyle de sohbet yerine o sorulardan bir yazı yazmam konusunda anlaştık.

18 Ekim 2010

Bugün Cumhuriyet'te yazısını göremeyince yolladığım iletiye Hulki Aktunç'un yanıtı:

Cânım Kardeşim,

- Sağlığım iyi,
- Fakat telefon ve internet bağlantılarında bir facia yaşanmakta. Yazıyı da o yüzden yollayamadım.
- Her zamanki inceliğin için teşekkür ederim.

Dilediğin zaman ara. Çay içeriz. Laf çok, benim sevgili emeklim.

Görüşmek üzere…

20 Ocak 2011

Kuşlukta Semra – Hulki Aktunçlara gittim. Gittim ama… Hulki Ağabey'i hiç iyi görmedim. Hanidir gripal bir sıkıntısı vardı, bu daha ötesi bir sağlık sorunu... Yüzü, buz gibi elleri kapkara, baldırları birer incecik sopa… Hızla göçüyor. Nerede eski sohbetlerin tadı? Durmaya, oturmaya gücü yok, bir yatıyor geliyor, sonra bir daha… Ölüm öncesi o kara hava, eve çökmüş bile. Semra Hanım, durumun umutsuzluğunu bir ara fısıldadı zaten…

"Araname" (Ara Güler üzerine bir kitap), "Bir Kuş Günü" (İstanbul'un kuşları üzerine bir deneme) tasarıları vardı hanidir, bilmem yetiştirebilir mi?

Selim İleri ile 1968'de Taksim'de çekilmiş bir fotoğrafını ödünç aldım. Belgeliğim için. Kaydettikten sonra cumartesi geri götüreceğim.

21 Ocak 2011

Selim İleri'nin bugünün Radikal Kitap ekindeki "Ustamız Haldun Taner" başlıklı yazısının son tümceleri: "Hatırlıyorum, bir defasında, ancak kitapların şifa getireceğini söylemişti Haldun Bey…"

Evet, ancak kitapların şifa getireceği gerçeği… Dünden beri Hulki Ağabey'in durumuna yanarken, az önce kitaplara sığınmadım mı?

29 Mart 2011

Hulki Ağabey'i, bugün Göztepe'deki özel bir hastaneye götürdük. Filmler, ultrasonlar, muayeneler falan. Ne yazık ki kötü son hızla yaklaşıyor. Ayakta duracak, yürüyecek hali bile yok. İğne ipliğe dönmüş halde. Elleri buz gibi.

***

Bir Hacı Arif Bey şarkısı:

Gurub etdi güneş dünya karardı / Gül-i bağ-ı emel soldu sarardı / Felek de böyle matemler arardı / Gül-i bağ-ı emel soldu sarardı

5 Nisan 2011

Semra Hanım aradı. Hulki Ağabey için yeni bir süreç başladığını, yarın Bağcılar'daki bir hastaneye, gelecek hafta da Cerrahpaşa'ya gideceklerini söyledi. Olası tedavilerin neler olabileceğine bu süreç sonunda karar verilecekmiş.

Varlık'ı almış, kendilerine adadığım "Bahçevan Geldi" şiirimi okumuş ve beğenmişler, sadece bir "gibi"yi fazla bulmuşlar. "Kitapta çıkarırım" dedim ben de, "mademki bu şiiri size adadım, itirazınızı dikkate alırım."

12 Nisan 2011

Semra Aktunç aradı. Bir süredir hastanede olduklarını, Hulki Ağabey'in durumuna kesin bir tanı konulduğunu söyledi. Yazık ki yayılan ve geriye dönüşü olmayan bir kanser türü. Dil köküne kadar. Yakında, daha doğrusu yarın ya da öbür gün, beslenmesi ve soluk alması için iki ayrı delik açılacakmış. İnsanın inanası gelmiyor. Böylesi bir değer, böylesi berbat bir durumla karşılaşsın?

16 Nisan 2011

Semra Hanım aradı. Hulki Ağabey'in boğazında ve karnında birer delik açılmış. Soluk alması ve beslenmesi için. Gelecek hafta radyoterapi başlayacakmış. Bir yandan ölüm duygusu, bir yandan canının yanması. İnsan nasıl ve neden dayanır böylesi çilelere? Başımıza gelmeden bilemeyiz ki?

25 Mayıs 2011

Sabahattin Kudret Aksal ile Hulki Aktunç'un bazı nesnelerini, Alay Köşkü'nde kurulmakta olan Ahmet Hamdi Tanpınar Edebiyat Müzesi için bugün ilgililere teslim ettim, böylece üzerimden büyük bir sorumluluk kalktı.

Söz konusu müzenin kapsamından kuşkuluyum ama. Gerekenden çok daha dar kapsamlı olacak gibi. Şimdilik anladığım bu.

22 Haziran 2011

Hulki Ağabeylere uğradım. Semra Hanım, kendilerinde ikişer tane olan bazı kitaplarla Hulki Ağabey'in bir resmini verdi: 31 Ocak 2006 tarihli "Orada Bir Sonbahar"ı...

Birkaç kitapta Hulki Ağabey'in kaydettiği kısacık notlar, altı çizili sözcük ve satırlar var. Özellikle bu kitapları gözüm gibi korumalıyım.

Çıkarken kapıdan başımı odasına bir uzattım: Hulki Ağabey, kimseyi duyamayacak kadar dalgın ve sessizdi.

23 Haziran 2011

Nâzım Hikmet Kültür Merkezi'nde Hulki Ağabeyi konuşmak üzere toplandık. Jale Sancak, Teo (ilk kez görüyorum, belli ki yakın dostlarından), Burhan Günel, Necati Güngör, Gökhan Göçer, İrem Hanım, birileri daha... Toplam yirmi beş kadar kişi... Ama herkes içtenlikle, sevgiyle konuştu. Bir yandan da bir deftere duygularımızı yazdık. Bir ara, üzerimizde (sert ama saydamca bir örtü, adına

ne denir, bilmiyorum) kediler dolaştı durdu. Böyle şeylere inanmam ama Hulki Ağabey'in nasıl bir kedisever olduğunu anımsadım o sırada.

29 Haziran 2011

Sevgili Hulki Aktunç Ağabey'i bu akşamüstü, saat beş sularında yitirdik. Kemal Özer ile aynı günde (29 Haziran 2009).

1 Temmuz 2011

Hulki Ağabeyi bugün toprağa verdik. Erenköy Galip Paşa Camisi'ndeki cenaze namazının ardından, Karacaahmet'te, babasının mezarında, annesinin yanı başında...

Üzerini örtmeden tam baş ucuna iki ucu da açılmış bir kurşunkalem diktim, sekiz on kadar küçük kâğıdı savurdum.

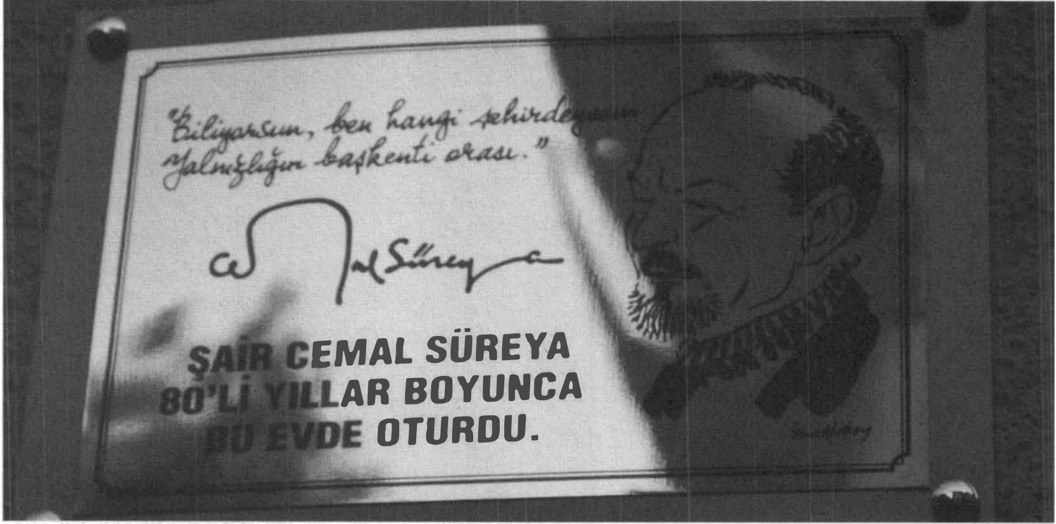
Üzerini örttükten sonra da kalem dikenler oldu. Koca bir kalem de Semra Hanım'dan. En yaygın şiiri "Kalem ve Toprak"ı, Mustafa Köz, Ertan Mısırlı ve ben, bölüm bölüm okuduk. Ertan Mısırlı, el yazısıyla hazırladığı "Kelebek Sesleri" şiirini de okudu ve baş ucuna bir kalemle bıraktı.

***

Hulki Ağabey'in ilk yağmuru bu gece, az önce başladı (21.30 sularında)! Doludizgin bir yağmur! Nasıl sevindim! Ama neden sevindiğimi tam bilemiyorum!

Robert Kolej'de Adiz İzci, Hulki ve Semra Aktunç ile... (15 Mart 2009)

SOKAK, ŞAİRE YAKIŞTI

Ceren Gündoğdu

"Biliyorsun, ben hangi şehirdeysem yalnızlığın başkenti orası."

İkinci Yeni şiirinin mihenk taşlarından sayılan Cemal Süreya anıldı. Şairin adının verildiği sokaktaki evine Yazar Necati Güngör'ün girişimiyle, Semih Poroy'un çizimi ve tasarımıyla hazırlanan bir plaket takıldı. Türkiye Yazarlar Sendikası'nın "kent kültürü" çalışmalarından olan etkinliğe Şükrü Erbaş, Sezai Sarıoğlu, Turgut Çeviker, Ertan Mısırlı, Necati Güngör, Semih Poroy, Salih Bolat,Tevfik Taş, Adil Salih, Osman Çakmakçı, Vecdi Çıracıoğlu, Mehmet Ali Işık gibi şair ve yazarların yanı sıra Cemal Süreya'nın ailesi de katıldı. Türkiye Yazarlar Sendikası Başkanı Mustafa Köz, Cemal Süreya'nın Türkiye şiirindeki önemine ve plaket takılmasının nedenine değinirken, "sokak, şaire yakıştı" dedi. Ayrıca Köz, şairin "hiç kimsem yok akıp giden şu sokaktan başka/ keşke yalnız bunun için sevseydim" dizelerini okuduktan sonra, Cemal Süreya'yı sevmenin bin bir nedeni olduğunu, bu nedenlerin en önemlisinin de Türkiye şiirine yepyeni, öncü bir dil bırakması olduğunu söyledi. Sendikanın Genel Sekreteri Müslim Çelik ise Cemal Süreya'nın şiirinin hayattan çıktığını ve Anadolu kültürüne ilişkin bir derinlik taşıdığını belirtti. Törende Nâzım Hikmet Akademisi Şiir Atölyesi öğrencilerinden Akın Art ve şair Turgut Toygar şairin şiirlerini okudu. Nevzat Karakış da Cemal Süreya'nın sevdiği bir türküyle etkinliğe katıldı.

TYS Başkanı Mustafa Köz, Cemal Süreya şiirinde sokak ve ev ilişkisi üzerine bir konuşma yaptı.

Şair ve şiirseverler, Cemal Süreya'nın son yıllarında oturduğu evin önünde.

Sezai Sarıoğlu

Eşber Saati

Tarih akıldan tez çıkar, tiz vakit sahaflara düşer
Adalar'a iki, üç daha fazla yetim-öksüz şarkı gider
Bayram şeker şükür geçer, kına kurban biter
Kinayeli ada, karar sesinde tarihe kararsız gider
Biri Eşber'dir, mevcutludur, devrimin tozunu alır
Öteki Arkadaş'tır, Zekai'dir, sakalsızdır, bedenine şerh düşer

Eli kulağında İstanbul'dur, tarihin uykusu kaçar
Sesi alan Hafız Burhan Üsküdar'ı makam geçer

Gözünü ayna bürür, madde manaya delil düşer
Dergâh'ta ince saz biter, tambur sufiye nefes gider
Perdeli bir yaprak, sahile, sabah ezanında mahmur iner
Dede efendi hoş sâdâ yokuşu ses nefes dik çıkar
Dağa kaçan tembihsiz çocuk, eve tembihli iner
Eşber'dir, sakallıdır, aynalara sır sıklam göz düşer

Şiirin sokak, sokağın şiir çocuğudur Can Yücel,
İki şiir arasına Allahü Eşber deyu mahya döşer

Her şeyi bilhassa bilen at, her darbede nal düşer
Dağ devleti, devlet dağı söker, çivi boşluğa hiç gider
Karşı çarşı'dan naz niyaz, ney hicaz geçeriz taş'lı çarşı'ya
Devrimi devlete öptüren hısım akrabalar hasım geçer
Ada'dan kaçırılan Ermeni kuş, emanet udun tellerine konar
Eşber'dir, devrimle arkadaşlık eder, şarkılara merak düşer

Sezai Sarıoğlu — Malûmun İhlâli

suların sertliğini alanlar, zamansızlar ve mekânsızlar
soruların ve cevapların yollarını uzatan uygunsuzlar
hiçlik bağımlısı en nihilist milisler
maddenin ve mananın hatırını soranlar
son istekleri tuz dağı'nda hiç olanlar

hiçbir yerden gelip hiçbir yere giderler
hiçbir yerde otururlar, hiç kimsenin akrabasıdırlar
hiç kimse nam-ı diğer başıbozukların, aykırıların
aşklardan, şarkılardan, şiirlerden ve düşlerden
emekli olduklarına şahit olmamıştır

altını, dertsiz çiçeklerle çiziyorum
hiç kimse doğanın sır kâtibi çingenelerin
çiçeklerden emekli olduklarına şahit olmamıştır

kırk dilin ipini çeken devlet özeti insanlar
bir kentin en aşk en çiçek köşe başında
her dem tapusuz çingenelerin karşısına geçip
çiçek ve çiçekleri seviyorum taklidi yaparlar

çiçekte peşrev olmaz ne çıkarsa çingene
çingene'de peşrev olmaz ne çıkarsa çiçek

tarihin kader ve keder hesabını tutmayanlar
kuralların ve kralların kalplerini kıranlar
madde ve mana bağımlısı düşyalı'lar
güllerin boynuna "hiç" yazılı muska takanlar
aşk ve şiir gibi devlet ve tanrı tersi olanlar

hiçbir devletin yurttaşıdırlar, hiçbir duanın amini
hiçbir sınırın askeridirler, hiçbir savaşın şehidi
hiç kimse çiçek evliyası çingenelerin
yasak elma'dan çiy sütten
emekli olduklarına şahit olmamıştır

altını, aykırı çingene ben'leriyle çiziyorum
hiç kimse dağların mana ikizi çingenelerin
haram aşklardan emekli olduklarına şahit olmamıştır

yanlış yaşayan ve yanlış yaşlanan insanlar
bir kentin en devletsiz köşe başında
her dem tabusuz çingenelerin karşısına geçip
aşk ve âşık taklidi yaparlar

aşkta peşrev olmaz ne çıkarsa çingene
çingene'de peşrev olmaz ne çıkarsa aşk

Sezai Sarıoğlu **Su Bağışı**

daha demin, yağmuru unut, karı unut
su'yu unutma, dedi aklı şah ve mat pir çocuk
renklere yağmur karıştırmaktan gelirken
daha demin, dışını unut, içini unutma, dedi,
daha demin dedi, dallarına su yürüyen çocuk

su'yu unutan anne, daha demin, garipsedi
kısmet dedi, kime niyet kime kısmet
daha demin, su diyen oğluna
evin su'yun beti bereketi gibi baktı

daha demin evi unut, su'yu unutma
yağmuru kurut, karı teninde uyutma
dedi, dilinde kuşlar bağışlayan çocuk,

daha demin, su'yun yanında su getirdiler
ikibaşlarına haram su olup su'suverdiler
dilin ve imlânın eşiğinde daha demin
su sızdı aralarından, eylül tarihe karıştı
kar, su havliyle geçip gitti

daha demin, bir su adımı ötede
su'ya başladı
su bağışladı yeni çocuk
dağ gibi eski annesine

daha demin, gün'ü su-harf içer gibi okudu kadın
su'yun aklını karıştırdı evden kaçan bir harf
bir su, daha demin, bir harfi kırkladı, dilleri
harf kapısında cümle kılan marifet içini çeldi
daha demin harflerin başı dağ'a, ayakları suya erdi
madde ve mânâ daha demin nedenli sevindi
dağuzun bir kadın şiirle vakte durdu daha demin

daha demin, iki masal adımı ötede
dağa başladı
dağ bağışladı yeni çocuk
su gibi eski annesine

Mehmet Müfit

Âşık Asker

kim zorlamışsa zorlamış, kaderimiz olmuştu sevişmek
uçsuz bucaksız giderken yol. nasıl kanatır ayağımızı zaman
ve sen benzersiz ölümleri kuşanırken isyanına; hazırlanırken
zalimlik, canilik ve disiplin; içilen bir su kadar helal midir

artık zembereği fırlamıştır aşkın, bozulmuştur aşk. sokaklardadır deniz
irtifa kaybetmişse geleneğimiz, ateşimiz yerlerdedir. sürünmekte…
cinsel dürtülerimizdi aslında; bu aşkı taşıyan, salgılarımızdı
uzandığımız dildi, dokunduğumuz çiçek ve kımıldıyordu yapraklar
gerisi külliyen yalandı. masaldı aşk kısaca… aslolan savaştı

yok toprak kayıyormuş birbirimizin olurken
yok arınıyormuşuz biz
yok bilinmiyormuş geleceğimiz
ikimiz bir tirit olmuşuz, sen ne diyorsun be…
hangi istasyon ayrılıklarına mendil sallamaz
treninde ağlamışsa bir asker…
hangi tren tüneline girerken kavuşmak istemez sevdiğine
hele bu tren, dört dörtlük bir aşk taşıyorsa
ve o aşk; asker olmuşsa yeni…
pazar bohçası gibi biriktirdiklerim
sırtıma aldığım yük gibi. bak kızdırma
bırakır kaçarım şimdi… bu kadar kapris yeter
sus artık söylenme…
eriyorum, ne uğruna
alçalmasın vatan, dalgalansın bayrak ve
ayaklar altında aşk
unutma beni.

Mehmet Müfit

Altmışsekiz mi

Kafka'dan sonra hepimiz bir böcektik, farkettim bunu
dilin kımıltısına uzanıyor votkam, vişnenin gücüne
gerçeğin perdelenemeyen yankısına uzanıyor votkam
hep sessiz kalıyor laleler, belki de küsmüştü

hepimiz bir böceğiz. Batum'dan gelmiş dedem
imparatorluk artığıydı. tutunamadı. babam ise bir cumhuriyetçi
benim ne olduğum tartışılır: şair, demokrat, sosyalist, nihilist
ne dersen de. peki nerede öksüz kaldık biz, nerede yalnız

önemli olan buydu. yanlışlığa uzanıyor votkam
sarmaşıklığa. kargaşaya uzanıyor, ihanete. kara bir deftere
portakalla karışık olsa da zaman. hiç korkmuyor
işkence kaçınılmazdı ama zevk almak gerek hayatımızdan

tutunsak da düşecektik bu kesin. isyan etmesek de bilecektik
bir gün ezileceğimizi. adımızı yazdıracaktık ayaklar altında
bilinmeyenin öncülüğünde. kes artık hepimiz öleceğiz
bir şişe votkadan sonra; peki nerede kaldı dil, nerede laleler

hepimiz bir böcek miyiz hâlâ, Kafka aşılmadı mı yoksa

Veysel Çolak **Yüzleşme**

I
Büyüyor elleri suları toplamaya
daha saçlarını uzatacak, gözlerinde ışık
karanlığı da silecek yüzü
yürüyüp geçecek erkeklerin kalbini.

Belki seni sevecek, koklatacak tenini
yatıracak karnındaki ovaya.

II
Şimdi üşüten akşamlardadır
üstüne yürüyordur parlayan her bıçağın
ağzı uyuşturulmuş, dili bulanık
ansızın dudaklarında jilet
gölgesi de çalınmış
sokağında çığlık, damarlarında asit
sırtında yatak denilen kuyu.

Onunla yatan erkek ölümü kullanıyor
soluğu yapışkan, kasıklarında vahşet.

Çürütülmüş bir zamandayız
kuşlar kenti boşaltıyor
dünyaya kusuyor her genelev
namlunun ucunda bir av hayvanı oradakiler.

III.
Uykusu eksik, rüyaları gürültülü
duyguları ıssız ama taş kadar dayanıklı
devletle yüzleşiyor tutunup öfkesine.

Devrime silah sakladığı hırçınlık
o gün açacak defterinde kuruttuğu gül.

Dünya, 2011

Roni Margulies

Güvercin

Kapısını çarpıp son kez çıktığımda,
bir kuş çıktı yolda karşıma. Kaçmadı.
Kaldırıp kafasını bakmadı bile.
Açmadı kanatlarını, uçmadı.
Önümsıra yürüdü öylesine.

Bir çocuğun serptiği mısır tanesini,
bir ekmek kırıntısını aranırken
benim meydana girmemle birlikte
yürümeye başladı birden. "Haydi,
düş bakalım ardıma" der gibiydi.

Adımlarımı sıklaştırdım bir ara.
Hızlandı o da. Telaşlanmadı ama.
Sonra yavaşladık, yola devam etti.
Güvercin önde, ben arkasında,
yürüdük kaldırım boyunca.

Dörtyol ağzına vardığımızda,
durdu. Biliyorcasına nereye
ve niye gittiğini, çırptı bir kez
kanatlarını ve havalandı birden.
Olduğum yerde kaldım ben.

Bilemeden nereye gitiğimi,
nasıl gideceğimi ve neden.

Ömer Erdem **Ne Var**

bütün suçları ben işledim ne var
yangını ben çıkardım ben kuruttum kibriti ne var

bütün parmaklar gelip sıksın boynumu
ilk taşı ilk ben attım uzağa ne var

karınca unutmuş süleymanın ağzını
hüthütü ben gönderdim belkısa ne var

sana mı kanacağım şeytana sığan gemi
balık olup girdim karnıma ne var

yirmi birinci asırda kırıldı boynum
bakmadım bir kez ardıma yine ne var

Ömer Erdem Son

bu gün son verdim her şeye
odama düşen güneşe son verdim son verdim eliçlerime

duvara son verdim son verdim eski gazetelere
çamaşır iplerine son verdim son verdim ettiğim yeminlere

yanan mumlara son verdim çaldım mermere
defterimi açmaya son verdim son verdim hiç sevmemeye

bir yolda gidiyorum son verdim nerede olduğumu bilmeye
nereye gideceğime son verdim son verdim ne vakit döneceğime

Fatma N. **Kız N. İşitir**

içli kızlar
koynuna gizler sözünü
ben kolye ucumu
kıyameti kışkırtan bir sessizlikten taşırdım
uyağıma uyarıma dalarak
hırıldıyor gibi
memelerimin arasında
gri jagar kedisi nenemin

bir kertenkelenin ısıyla dansı
beni ateşe çeker
oynaşıyım bir gölgenin
ağzımda deşelenen dilin manevrasından
meridyen değişmedi
cesaretimi artıran
ölçüsüz bir şey oldu değirmende
en çırpı ağaca bile ardıç diyebiliyorsam
bu açıdandır

kalbimi içimde tutamam
göle yansıtırım
imgeyi günlüğüme başucu lambamın ışığında yazdım
iman tahtasına çizdiğim halka
kız horonuna benziyor
kanatlarının altı mavi olan bir kuşa
gökyüzü aşağıda kalıyor

Fatma N. **Kız N. İşitir**

uslu kızlar
eve döner öpüştükten sonra
ben sonsuzluğa geçtiğim anlarda
kendimden kaçmadım
bir kelebek atlasını açar gibi dizlerime
içimden geleni çıplak
eteğimin katlarını serbest bıraktım
gövdemde eşelendi bir kavağın ritmi

bir yılanın ölümü terk ediş hamlesi
büyüler beni
gömleğini çıkarıp sadeleştirdim
bir bağın neden ortasında olduğumuzu
iç yüzümü yansıtan hararetin
niye tatlı bir merhametle kavrulduğunu

meleğim hâlâ
elma dilimlerini dizerken
uzun sürsün diye isterken yaz
bilmediğim halde hissederim
yakın havzada
bir vaşak bir atlıya
dinletiyor obanın sesini
ve inleyişini göğün havalanan otlardan

Soner Demirbaş

İklim Sürçmesi

mor çiçekli kadifeden kelimeler yağsın kırk ikindi yağmurlarıyla
biz buna sevinelim kuşların seyirtmesindendir diyelim

mavi çizgili dağların otlarında yürüyelim
sonrası uzun bir şiirin portakalından yiyelim

keskin kokularından sürünelim ıssız ormanlardan geçelim
yaprak olalım çırılçıplak ağaçlara ansızın sulara düşelim

yazdır geçer sinemadır biter fotoğraftır anısı kalır bakalım
iklimdir sürçer daha kaç mevsimin içinden ses verelim

kırk ikindi yağmurlarıyla yağsın mor çiçekli kadifeden kelimeler
kuşların seyirtmesindendir diyelim biz buna sevinelim

Ece Ürkmez Telkin

1.

Ben soğumuş kabuklardan deri değiştiren kadın!
ey esriklik çağım ben bir âşığım
sadece bir âşığım-başkası değil
boğmaca odalarda ve ansızın
kaygıyla harmanladım bugünü
- peki ya geceyi?
yarın erkenden ölürüm

2.

Sıradan edimlerdi gerçekleşti hepsi de
tek başıma aşk yapmanın kırgın akşamüstüsü
sarkaçlar masadaydı atılacaklar
halıda yalınayak ateşi
koşturan likör şişesi ah
ölmeden önce yapılacaklar
a.bir metnin üzerinde uçmak
b.şehrin en işlek caddesinde
maydanoz bahçesi kurmak
c.içi saman dolu kartaldan
oyuncak yapmak

3.

Dişleri arasında Flush'umuzun
Uzaklaşıyor seni seviyorum sözleri
Belki yeniden gelirim seni bir gün ararım

4.

Ben tanrıya şans dilemek kadarım

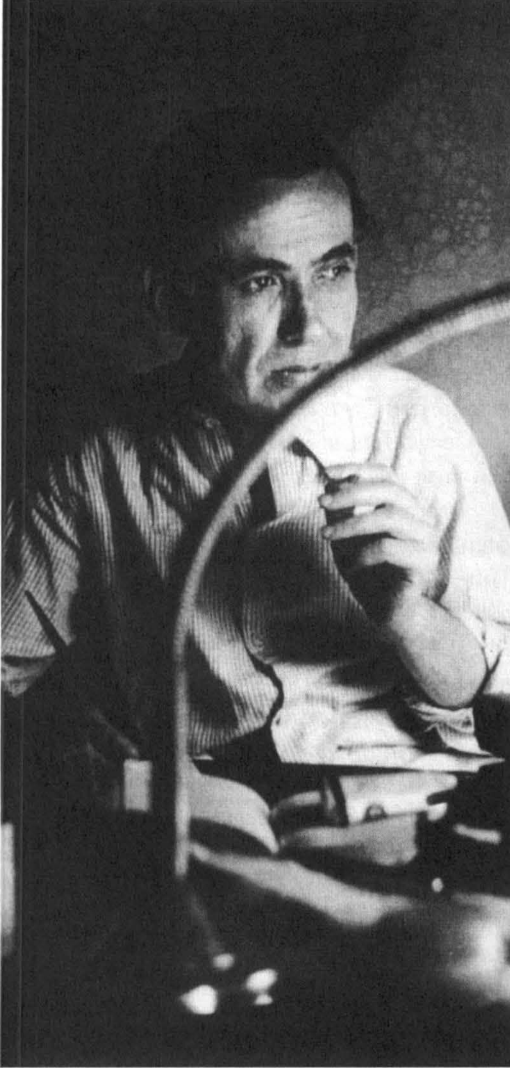
*Flush-Bir köpeğin romanı- Virginia Woolf

Şair ve DAKTİLOSU

BEHÇET NECATİGİL

daktilo

Bana pek sert vurmuşlar bir yerlerim ağrıyor
Ya günboyu bastıran bir uyku
Sevincin sesi çıkmıyor

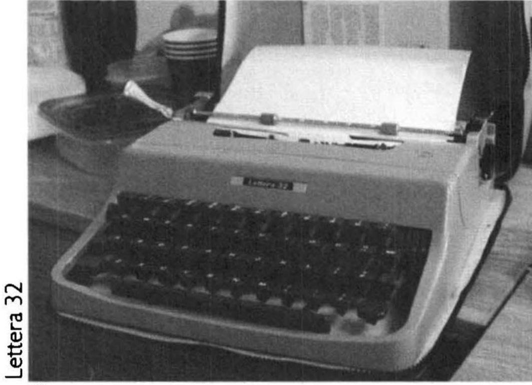
Evlerinin önü çeşme, sularım almıyor
Bu çok tuzlu çöreği hangi kalpsiz yedirdi
Bağrım fena yanıyor.

Kimlerin elinde, herkes benden biliyor
Ne hoyrat kullanmışlar
Sevincin sesi çıkmıyor.

(*Sevgilerde*, Can Yayınları, 1991)

ERAY CANBERK

daktilolarım

Lettera 32

İlk daktilom, babamın emekli ikramiyesi sayesinde alınmış bir armağandı bana. 1950'li yılların sonlarıydı ve Demokrat Parti dönemiydi. Yokluklar ve dolayısıyla da karaborsa ve pahalılık yaşanıyordu. Güç bela bulabildiğimiz 'taşınabilir' cinsten Olympia marka küçük daktiloya ödenen paranın, babamın ikramiyesinin neredeyse 1/8'ini götürdüğünü; bir başka deyişle altın değerinde olduğunu söyleyebilirim.

Yedek subay olarak öğretmenlik yaptığım köye de götürdüm daktiloyu. Almanya'ya işçi olarak gitmek isteyenlere, onunla pek çok dilekçe yazdığımı hatırlıyorum. Kars'ta bulunduğumuz sırada, daktilomu İstanbul'da babama bıraktığım için daktilosuz kaldım. Çapa'dan tanıdığımız İngilizce öğretmeni arkadaşımız İhsan Onan'ın ödünç verdiği, neredeyse antika bir Remington ile idare ettim. İstanbul'a dönerken İhsan *"Ben senden sonra alırım,"* diye daktiloyu bana bıraktı ama daha sonra ne ben ona ulaşabildim, ne de o beni aradı. Böylece Remington bende İhsan'ın hatırası olarak kaldı!

Şiir, yazı, çeviri derken Olympia yetmez oldu. Erika marka, oldukça havaleli yeni bir daktilo aldım. Hiç ilgisi olmamasına karşılık, adının başka bir Erika'yı, bir zamanlar yerli filmlerde izlediğimiz kadın oyuncu Erika Remberg'i çağrıştırdığını da söylemeliyim! Eski Olympia'yı ise, ikisini de sevgiyle andığım Cengiz Tuncer ile Aydın Emeç, E Yayınları'nda kullanmak üzere aldılar.

Sonra bir Silver-Reed (Silverette II) girdi hayatıma. Derken, yıllardır hayalini kurduğum Olivetti (Lettera 32) çalışma masasındaki yerini aldı ve uzun yıllar kahrımı çekti. Bilgisayara geçmemek için bir süre direttim ama 2001 yılı sonlarında Olivetti'ye veda etmek zorunda kaldım.

Çağları geçip gözden düşseler ve ırak kalsalar da daktilolarım, benim vefakâr ve cefakâr dostlarımdı. *"Daktilolarımın tuşları / Çıkamam yokuşları/ Onlara selam edin/Yedi dağın kuşları"* diye anarım onları. Daktilo ya da yazı makinesi denince bir de Giovanni Guareschi'nin "Küçük Jacques" adlı öyküsünü hatırlarım. Öykü şöyle başlar: *"Bu gece küçük Jacques'ı almaya geldiler. İki aydır beni yalnız bırakmamıştı. Yazı makinesinin üstünde otururdu..."*

Duygusal, dokunaklı ve masalsı bir öyküdür...

SEZAİ SARIOĞLU

daktilo dediğin harflerin ayaklarını yerden kesmek değil midir?

Bir çocuk... Meydandaki Anafarta İlkokulu'na yeni başlamış olmalı. Günlerden çarşambadır... Pazar kurulan bereketli ve hareketli gündür. Kasabalıların 'çarşamba bereketi', mahallesindekilerin 'eksik günü' olarak imgeleştirdiği gün. Hayatın ve kasabanın yokuşunu da inişini de ezber etmiş yaşlıların; *"Çarşıya 'eksik almaya' gidiyorum"* cümlesindeki 'eksik' sözcüğünü severdi. Bu sözcüğün yıllar sonra onda imgeye dönüşmesi, sözcüğün içinde yaşadığı sihirli günlerde saklı. Evler eksiktir, dil eksiktir... Kadınlar çok eksiktir, erkekler fazlalık merakındadır. Ermeni Nazar Usta eksiktir. Kendine kadar çekilmiştir, kendinden başka gidecek yeri yoktur... Kavmi gitti gideli Ermenicesi ve Türkçesi eksiktir...

Çocuk, 'eksik günü'nü iple çekerdi. O gün, Cumhuriyet Meydanı'ndaki cami ile Foto Öndersev'in arasındaki sokakta bekliyordu. Sabah ile öğle arasında bir vakitti. Çarşamba günleri kardeşlerden birinin okula gitmeyip evin eksikleri için simit sattığı gündü. Okul kaçaklığı sırası ondaydı. O günü sevmesinin bir başka nedeni de burma veya kaytan bıyıklı mahkûmların, Hükümet Konağı içindeki Adliye'ye geçişlerini seyretmekti. Bazen birbirlerine zincirli kelepçeli mahkûmların, Debboy denilen hapishaneden yürüyerek getirilmeleri ona masalsı gelirdi. Simit-pasta tablasını yere koyar, merakla bu dünyaya ait değilmiş edasında geçen mahkûmların her birinin suretini ezber etmeye çalışırdı...

Her bakışta öfke toplayan mahkûmları görmek için bekliyordu. Sesler duyunca irkildi, jandarmaların uyarı seslerine benzemiyordu. Sesin geldiği yöne baktı. Kasabalıların 'Kavak Dibi' dedikleri yerden geliyordu ses. Osmanlı ile yaşıt olduğu rivayet edilen, Osmanlı ve Cumhuriyet dönemlerinde idam ağacı olarak da kullanılan dualı ve beddualı bir ağaçtı bu... Galat-ı meşhur olarak 'kavak' denen çınar, kasabanın hem delili, hem sembolüydü. Şifa bahşedilen, gölgesinde bir bölük askerin sığdığı söylenen Kavak Dibi'nden geliyordu ses. Coşkulu ve hareketli kalabalık dikkatini çekti... Aşağı mahallenin abilerinden 'Civan'ın, kırmızı yanaklı, saçları biryantinli bir adamı omzunda taşıdığını görünce

İdam Ağacı

iyice meraklandı... Kasabaya gelen devlet büyüklerini omuza almak, en uygun anı kollayarak tiz-yanık sesiyle *"Yaşa... Varol!", "Allah seni başımızdan eksik etmesin!"* diye nara atmak, kumpanyalarla gelen sanatçıları ince ayar güzellemek onun işiydi... Çarşamba işi çapulasının topuklarına basarak yürüyüşü, sesi ve edasıyla bir karakterdi Civan Abi'si...

Çocuk, caminin dışındaki meydana bakan yüksek avludan kalabalığı seyrederken bir hareketlilik oldu. 'Aynasız' denen 'taharri memurları'nca (sivil polis) hırpalanarak uzaklaştırılan birini görünce iyice meraklandı. Dikkatle bakınca, daktilosu boynunda asılı o adamı gördü. Devletsilere *"Sizin işiniz hep kovmak, hep uzaklaştırmak... Sizin başka işiniz yok mu?"* diye karşı koyan adamı Kavak Dibi'ndeki yerleşik yerinden uzaklaştırmaları gücüne gitti... Kalabalık meydandan çarşı içine yürümeye başladı... Çocuğun aklı mahkûmlardaydı. Beklemekten vazgeçip kalabalığı takip etmeye başladı. Kalabalık *"yaşa, varol"* sesleriyle Eski Belediye Binası'ndan Cumhuriyet Meydanı'nı yürüyerek geçip Şehir Kulübü'ne geldi. Adam avanesiyle içeri girdi, kalabalık dışarda kaldı. Biraz sonra da kulübün Fransız Balkonu'ndan kalabalığa hitap etti. O günden çocuğun aklında elma yanaklı, saçı ve elbisesi ütülü adamın, belli bir düzen içinde halka elini öptürmesi kaldı. Tanıdığı ve sevdiği kişilerin, adamın elini öpmesini ise yadırgadı, üzüldü. Çocuk birkaç gün bu mühim şahsiyetin kim olduğunu merak etti. Sonunda, o yaşta kasabanın 'bilir çocuğu' abisinden öğrendi. Kese kâğıtları dahil sokakta bulduğu her şeyi okuyan ağabeyi adamın ismini ona bağışladı: Adnan Menderes...

O günden çocuğun aklında, omuzdaki kırmızı elma yanaklı adam ve daktilosu omzunda uzaklaştırılan 'âşık deli!' kaldı. Birkaç yıl sonra asılacak Başvekil Adnan Menderes'i, idam ağacının önünde tanıması tarihin ironisiydi sanki... O günden çocuğun aklında; daktilolu âşık olay mahallinden apartopar uzaklaştırılırken, daktilosundaki bazı harflerin kırılması kaldı...

(Çocuk, Kemalist modernitenin kent tasavvurunun, Cumhuriyet meydanı, hükümet binası, adliye, heykel, jandarma karakolu, polis müdürlüğü, şehir kulübü üzerine kurulu olduğunu başını güzel

belalara sokan kitaplardan sonraki yıllarda öğrenecektir. Hükümet Konakları'nın cumhuriyetin özeti olduğunu da... Yıllar sonra, bir heykelin [Atatürk], bir okulun [Cumhuriyet], bir ağacın [çınar], görüntüyü ve imgeyi tamamladığını not düşecektir anlam defterine... Dahası, 1972 Mart'ında Mahir Çayan ve arkadaşlarının, İngilizleri, kasabanın kalbindeki meydanın, devletin kalbi Hükümet Konağı'nın, ölüm imgesi çınar ağacının, resmi tarihin karadüzen belletildiği Anafarta İlkokulu'nun gözü önünde ve yanıbaşındaki Kılıç Otel'den kaçırmalarını diyalektik ve ironik rastlantı olarak anlam defterine kaydedecektir...)

Hükümet Konağı'nın karşı çaprazındaki Kavak Dibi, adliyeye yakınlığı ve köylüleri getirip-götüren araçların durak yeri olduğu için korsan arzuhalcinin de iş yeriydi. Çocuk, hiç simit almayan ama harfleri seyretmesine izin veren adamın ne yazdığından çok nasıl yazdığını izlerdi. En çok da daktilodan çıkan seslerdi onu çarpan... Kâğıt takılıp çıkarılırken çıkan ses... Satır başlarındaki şaryonun sesi... En çok da, harflerin kâğıdın bedenine vururken çıkardığı ses... Her harfin ayrı sesi vardı sanki... Kavak Dibi'nin arzuhalci sakini, dilekçe yazmaktan yorulduğunda *"Harfler ısındı!"* diyerek yazmayı bırakır, köylülerin itirazlarına aldırmadan, özenle tütün tabakasını çıkarır, her biri harfe bulanmış parmaklarıyla cigarasını sarıp içerken, çocuk, çok bilmiş çok dokunmuş parmaklarını dikkatle seyrederdi. Özellikle parmak uçlarına bakardı; harflerin izi çıkmış mı diye?

Kavak Dibi'nin diğer yerleşiği ise, daktilosunun 'az' birinden kaldığı, giden 'az'lardan bir kıza âşık olduğu söylenen 'âşık deli', 'daktilolu deli' idi. Çocuğun annesi de 'deli' olduğu için ona ayrı bir ilgi duyardı. Âşık deli, urganla boynuna asılı daktilosuyla her gün gelir, kâğıdı takar, sevgilisinin adını yazdıktan sonra günboyu sessizce otururdu. Kasabanın hanlarından birinde kaldığı söylenirdi. Çocuk, fırsat buldukça, hatta teneffüslerde okul duvarını aşarak Kavak Dibi'ne koşar, biri 'ticari' diğeri 'aşkî' iki daktiloyu seyreder, sonra da koşarak, onu görmezden gelen iyi kalpli hademeyi 'atlatıp' okula dönerdi... Birkaç yıl sonra daktilolu âşığın birden ortadan kaybolması kasabada olay oldu. Yerini bilen, gören duyan yoktu. Kasabanın tellalı, sokaklarda *"Bu gece sinemalarda iki film birden, bir; Avare, baş rollerde Raj Kapoor ve Nergis, Türkçe sözlü Hintçe müzikli, iki...* " diye film isimlerini ünledikten sonra, *"Kavak Dibi'ndeki daktilolu âşık kayıptır, bilenin, duyanın..."* diye avazına eklerdi. Kasabada iki söylence dillerdeydi, biri âşığın sevgilisini aramak için terk-i diyar edip yaban ülkelere gittiği... Diğeri ise, daktilosunu taş yerine boynuna bağlayarak iskelenin başından atlayıp intihar ettiği...

Bu söylencelerle de büyür çocuk...

Aradan yıllar geçer. İlkokul sonlarına doğru yeni geçim kapıları açılır önüne: Kasabanın sokaklarını döşemek için çektirmelerle deniz yoluyla getirilen, iskeleye indirilirken denize düşen parke taşlarını para karşılığı çıkarmak... Kardeşler bunun için işbölümü yapar. Biri dalar, taşı çıkarır eliyle uzatır, diğeri taşı alır, biriktirir sonra da parasını tahsil edilir. İşte o günlerde, çocuk, her dibe dalışında, o daktilonun ve harflerinin ayağına dolaşacağı korkusunu yaşar. Neden adamın değil de daktilonun ayağına dolaşmasından korktuğunu ise o gün bu gün çözemez...

("1965'te Çanakkale'de iki ay kaldım. [...] Akşamları saat 5'ten sonra plaja giderdik. Bir süre açılamadım suda. Mitolojiden ürktüm. Yüzerken sanki bacağımı bir Tanrı, bir Tanrıça ya da Kiklops gibi biri çekiverecekti." diyen Cemal Süreya'nın, takma adlarla dolaşan Fırat suyunun, kulakları çınlasın...)

Daktilosu ve kendisi Komünist Vahap Usta

Çocuk, tatillerde 'eksik gidermek' ve okul harçlığını çıkarmak için çalışmayı sürdürür... 'Sarı' olan ailenin tek kumralı/esmer olduğu için kir kaldıran meslek olan bakırcıya çırak verilir. Bakırcı arastasında iki cüce tanır. Kendisinden beş-altı yaş

büyük Cüce Mahmut ve sonraları mahallelerinin güzel kızlarından birinin evlendirildiği ağabeyi Cüce Fevzi... Bu iki cüceden 'şekil şartları itibarıyla' korkar. Mahmut'un, korkusundan yararlanmak istediğini hissederse de dillendirmez. Günün birinde, Orta Cami avlusundaki çeşmeden su doldurmaya gittiğinde Cüce Mahmut yolunu keserek, bilyelerini almak ister. Çocuk karşı koyar, çünkü bilyeler geçim kaynağıdır. 'Almaşarına' veya 'parasına' bilye oynayarak eksik gidermek, kardeşler arasındaki iş bölümünde onun görevidir. Bilye demek ekmek parası demektir. Cüce Mahmut, bilyelerini almak için beden diliyle, mimiklerle onu korkutmayı denerse de çocuk karşı koyar. Cüce Mahmut'un, son çare olarak *"Deli Meliha'nın oğlu!"* diye arastada bağırarak küçük düşüreceğini söyleyerek tehdit etmesi, güğümü taşıran son damla olur. Annesine 'deli' denmesi ve 'Deli Meliha'nını oğlu' diye aşağılanmak, çocuğun, en aksi, en asi ve en isyan halidir. Çocuk su dolu güğümün yardım yataklığıyla, cüceyi sudan gelinceye kadar döver... Arastanın ustaları Cüce'yi elinden zor alırlar... Çocuk o gün, orada "Cüce korkusunu" yener...

Çocuk, öğretmen okulundadır artık...

Kasabaya sığmayan bir karakterdir Arzuhalci Vahap Usta... Sanki dışarıdan biridir, dahası "dışarlıklı" gibidir. Kendini kasabalılara kabul ettirmesi mesleğinin erbabı olmasının yanısıra, ikna gücüyle de ilgilidir. İkna edemeyeceği kimse yoktur. Sevmeyenlerinin, onunla az teması ve az konuşmayı yeğlemeleri "ikna korkusu"dur. Çocuk, tüm kabahatinin Komünist olmak olduğunu, duyar. "Şah olmaktan evladır mat olmak!" sözü dillerde dolaşan Çetin Altan okumaktadır. Muhtemelen TİP'lidir... Askılı pantolonu, dudağının ucuna yapıştırdığı peşi peşine eklenen sigarasıyla sinemasal bir karakter gibidir. Çocuk, ayakkabısını yere sürüyerek sesli yürümesini izlemekle kalmaz, tozlu dükkânının penceresinden içeriyi merak eder ve daktiloyu gözler... Çok okuyan, kompozisyon yarışmaları kazanan çocuk, pek çoğu okuma-yazma bilmeyen Gürcü akrabalarının, dilekçeleri kendisine okutup sağlamasını yaptıktan sonra"alay edilen" kırık-dökük Türkçeleriyle kendi aralarında yorumlar yapmalarından hoşlanır. En büyük hevesi Vahap Usta'nın yanına çırak girmektir. Tarihi ve talihi yaver gider... Yazları terzi, berber, bakırcı olarak bölüştürülen çıraklık faslında küçük erkek kardeşi Vahap Usta'ya çırak verilir. Sevinir.... Böylece, en iyi huylu kardeşi üzerinden kendisine de daktilonun kapısı açılır.

(Belleğin unutma huyuna karşın, gömülmeyi reddeden kirsiz yanımızdır çocukluğumuz. Kirlipaslı şimdiden kirsiz çocukluğa bakınca neler hatırlamaz ki çocuk? Uçup kaçan ve unutulanlardan artakalanların dökümü zor... Geçmişe borçlarımız ve geçmişten alacaklarımız, tarih ödeme kolaylığı gösterse de, aklımız zaman aşımına uğrasa da ödeyemediklerimiz, doğru konuşmaya çalışırken bir hatıranın ayaklarının dibine eğri düşmemiz... Vahap Usta'nın arzuhalçı dükkânında, daktiloyu yastık yaparak Dede Efendi'den makamınca şarkılar terennüm ederek harflerin üstünde uyuyan, politik tartışmalarda şarkı sözlerini alıntı olarak kullanan, ben Erzincan Askeri Cezaevi'nde yatarken devrimi, devrimcisi ve şarkıları "yok hükmünde" sayılan dünyadan otuz beş yaşında doğanın kucağına yatıya giden kardeşimi bu yazıya misafir etmek ise çok zor... "[...]/ annemin şarkı sandığı'nda, pankart sandığı'nda annemin/ sokağa çok uzak, şarkılara en yakın eyleme tövbe kardeşim/ dede efendi'den sakin alıntılar yapan, sükün ve sükut kardeşim/ annemin şarkı sandığı'nda, meşk sandığı'nda annemin/ marşları şarkı gibi söyleyen az devrimci çok kardeşimin nota defteri/ en erken ölen, hiç sevişmeden ölen moacu kardeşimin uzun acısı/ çocuklarından azaldıkça, acılarından çoğaldıkça makamı bozuldu annemin/ gün oldu annem, hangi şarkıyı hangi çocuğu için söylediğini unuttu da/ hangi çocuğunun hangi siyasetten olduğunu unutmadı, unutamadı/ [...]")

Kardeşinin çıraklığı sayesinde dükkâna girme şansını elde eder. İlgisini fark eden usta, daktilo ile daha içli-dışlı kalmasını sağlamak için küçük hileler yapar; şehir kulübündeki briç partilerini uzatır... Usta'nın yokluğunda kâğıdı takıp çıkarmayı, harflerin yerlerini ezber eder ve çat-pat harf harf yazmaya başlar. Uzun sözün kısası; çocuk daha o günlerde, ergenlik çağında dallarına su yürürken , çok erken yaşta nesnelere çırak durur. Nesne-insan ilişkisinin tarihinin soru(n)lu olduğunu harf, insan ve eşya yordamıyla hissetmeye başlar. Ayakları ve akılları mülkiyete bağlı insan türünün, maddenin (nesnenin) kendisinden çok imgesine, manasına hayran olduklarını, bunun nesnelerin huysuzluğu kadar, onları şeyleştirme huyu taşıyan insanların ele geçirme hırsıyla da ilgili olduğunu öğrenmesi çok sonralara kalır. Dükkâna gelenlerin hallerinden aleyhine konuştukları eşyalarla, insanlarla "çıkara" dönüşünce "barıştıkları" izlenimi edinir. Nesnelerle imgeye dönüşünce barışan şairleri ise yıllar sonra hapishaneden çıkınca tanır... Tersi hakikat olsa da, insan türüne maddeden çok mananın, kavramdan çok imgenin haz vermesinin nedenleri üzerine düşünür... Marks'ın, nesnelerin kendilerini temsil edemeyeceklerini, cümlesini öğrendiğinde, yazması olan ama okuması olmayan daktilonun temsil edilmemesine hayıflanır...

Nesnelere ve imgesine çırak durduğu o günlerde, Cüce Mahmut yine çıkar karşısına... Müşterinin çok olduğu ve pencereye alnını dayayarak içeriyi seyrettiği bir gün, yanı başında bir gölge peydahlanınca tedirgin olur. Bir de bakar ki Cüce Mahmut... Terslemeye hazırlanırken iyi kalpli baktığını hisseder. Mahmut yanına yaklaşır, derdi olduğunu hisseder. Cüce'nin derdini dinlemek için eğilir. Mahmut, kimseye söylememesi üzerine yemin ister. Çocuk, yemin yerine "sokak sözü", deyince, kulağına derdini fısıldar. Şaşırır... Mahmut âşıktır. Eli kalem tutan çocuktan, sevdiği kıza mektup yazmasını ister. Kavak dibine giderler, Mahmut söyler çocuk kendince edebileştirerek kâğıda yazar... Mahmut "Senin el yazın belli olur!" deyince de, daktilo ile yazmaya karar verirler... İşte o an çocuğa bir cesaret gelir, birlikte giderler... Çocuk Vahap Usta'ya derdini anlatır. Usta, incelik yaparak çıkar... Çocuk mektubu yazmaya başlar, cüce seyreder. Usta birkaç kez kapıda görünürse de girmeyip gider. Böylece ilk kez daktilo ile bir Cüce Mahmut'un bir sayfalık ilk aşk mektubunu yazmak ona nasip olur. Hikâyenin bundan sonrası, sır kâtibi çocukta, sonraları Samsun Genelevi'nin maskotu olan Cüce Mahmut'ta ve âşık olduğu kızda yıllarca saklı kalır... Çocuk, bu yıl Kadıköy'de Ünyeli arkadaşlarıyla düz rakı içip, imkânlı muhabbet yaparken aşkına yardım-yataklık yaptığı Cüce Mahmut'un birkaç yıl önce öldüğünü öğrenir... Sır onda ve kızda emanet kalır...

Sonrası mı? Sonrası yok bu hikâyenin, daktiloya çekilmiş cüce mektubu var...

(Daktilo çocuk için anlam dışında anlamın sesi olur sonraları. Tıkırtının çağrıcılığı ve kalıcılığına heves eder. Yazanın ehil olup olmadığını tıkırtılardan anlama görgüsü edinir. Daktilo imgesi ve daktilo sesi, kâğıt ve harf ilişkisi, dilekçeden, istidadan çok fazla bir hatıra ve anlam dünyası olur... Bu anlamlı tıkırtı, yıllarca mahkemelerde ve hapishanelerde hep kulağında olur. Askeri mahkemelerde yarıçıplak çıktığı duruşmalarda, hâkim cümleleri kâtibe dikte ettirirken bile, Vahap Usta'nın daktilosunun tıkırtıları gelir aklına. Samsun Askeri Cezaevi'nde hücrede yatarken bu sesi özler...)

Hâkim Hanım'ın ayakkabısı, zabıt kâtibinin daktilosu

58'li, 59'lu yıllar... Adnan Menderes'i gördüğü yıldan öncesi veya sonrası olmalı... İşaretlere bakıp, 1958 yılı olduğu kanısına varıyor. Kasabanın Hâkim Hanım'ının vurularak öldürülüşü, kasabada kıyamet kopuşu belleğine kazınmış... Kareli Sabri namıyla anılan zengin ile dondurmacı abinin "sınır"

kavgasından çıkmıştır cinayet. Fındık bahçesinin sınırının nerden geçtiği üzerine anlaşmazlık üzerine mahkemelere düşülmüş, olay mahallindeki keşif duruşmasında olan olmuştur. Kasabanın Hâkim Hanım'ı, fındık bahçesine yerinde tespite gitmiş, rivayete göre zengini kollayınca, dondurmacı abinin nevri dönmüş, yakındaki evine koşmuş, mevzerini kuşanıp gelmiş ve önce hasmını sonra da Hâkim Hanım'ı öldürmüştür. Rivayete göre, araziye topuklu papuçlarla gelen hâkim, kaçamamış, yere düşmüş, "Kıyma bana, ben nişanlıyım! Seni kurtarırım!" diye yalvardığı halde dondurmacı abileri affetmemiştir. O, çocuğun masalsı dünyasında "katil" değil dondurmacı abidir... Bu trajik olaydan halkın belleğinde iki şey kalır; Hâkim Hanım'ın ayakkabısı ve olay sırasında kurşun isabet eden daktilo... Zabıt Kâtibi kaçmayı başarmış ama kaçamayan daktilo yaralanmış, öldürülenlerin kanı üzerine sıçramıştır. Adliye Binası'nın önünde tüm öğrencilerin mecburi katıldığı törenden çocuğun aklında Hâkim Hanım'ın nişanlısı, bayrağa sarılı tabut ve daha sonraları adliye binasının penceresinden seyrettikleri tanık ve delil daktilo kalır... Çocuk, o gün daktiloya anımsadıkça, hemen karşı çaprazda, idam ağacının altında oturan daktilolu adama bakar, hiç umurunda olmadan orada aynı biçimde oturduğunu görür. Sırayı ve usulü bozarak yeniden bakarken öğretmenine yakalanır ve kulağı çekilir...

Hazin bir hikâyedir bu...

Çocuk bu hazinliğin, trajedinin kendine katlanarak ve katmanlı olarak kendine bulaşacağını bilmeden büyür... Hazin bir hikâyedir Ünyeli dondurmacı Mustafa'nın hikâyesi... Hamidiye Mahallesi'nde zengin-yoksul çocukların yolunu gözledikleri, metalik sesiyle "Dondurmammmmm gaymaaaak! Limonatam bummmm buzzzz. Otuz iki dişe kemençe çaldırıyorrrr!" avazıyla zuhur ettiğinde çocukların başına üşüştükleri iyi kalpli, mert bir insan figürüdür Mustafa. Kar kuyularından talaşlı buz kalıplarının heves telaş çıkarılışının, kalıplar halinde kesilmesinin, dondurma kovasının kenarlarına yerleştirilmesinin çocuklar için ağız kamaştıran seyir olduğu yılların abisidir...

Hazin bir hikâyedir bu...

Öldüren, mahallesinden bir abi, üstelik çocukların dondurmacı abisidir. Çok katmanlı bir kıyamet, hazin bir hikâyedir bu... Olay üzerine devlet kendi intikamını örgütlerken, halk olayı kendince hikâye ederek destanlaştırır. Kasabalarda "hâkim hanım" destanları okunmaya başlar. Mahallenin destancılardan rol çalan destancılarından elma yanaklı Maviş Teyze, mahalledeki soluklanma taşının üzerinde destanı peştemalında taşır. Mahallenin soluklanma taşında çocuk da okur bu destanları kadınlara. Ama esas okuyucu yanık sesli, okurken ağlamayı ve dinleyenleri ağlatmayı bilen abisidir. Destancılar, bu trajik olayı manzum şiir olarak hikâye ederek kasaba pazarlarında aylarca okur. Kadınların ve çocukların yanık sesli destancıların okudukları, beş, on kuruşa satılan bu destanları ezberledikleri bir dönemdir. Böylece, Hâkim Hanım'ın, Kareli Sabri'nin ve Dondurmacı Mustafa'nın üçlü dramı halkın belleğinde özel bir hikâye olarak kayıtlanır. O yıllarda ağır cezası olanlar Sinop'un Hanı'nda nam-ı diğer Tarihi Sinop Hapishanesi'nde yatmaktadır. Yıllar, Dondurmacı Abi'nin Sinop Hapishanesi'nde yattığı ve orada idam edildiğini bilgisiyle geçer.

Sonrası mı?

Sonrası yok bu hikâyenin, daktiloya çekilmemiş, ipe çekilmiş dondurmacı bir abinin Sinop Zindanı'nda yatarken rastladığım sesi var...

Ve geliriz Sinop'a... En Kuzey'e..

"Karadenizde üç liman vardır / Sinop, Temmuz ağustos..."

Mustafa'dan beş kardeş için beş kuruşluk beş külah dondurma alan çocuk, leyli meccani okuyarak 1968'de öğretmen olur. 1968-70 yıllarında Fatsa'da öğretmenlik yapar... Bir zamanlar Fatsa Çocuk Korosu'nda şarkı-türkü söyleyen şimdinin doktoru Leyla Gedik'in, "Fatsa'da bir tane şey vardı ve o da çok güzel bir şeydi" dediği Fatsa... Çocuk, sonraları asi ve aksi bir kasaba olarak ünlenecek bu kasabayı, "boyundan büyük düşler başaran bacak kadar kasaba, bunca haşarı, bunca haşırı" cümleleriyle özetleyecektir. Kasabanın isminde ve yarattığı lirik destanda, yaşanmış ama yaşlanmamış bir geçmiş kadar, örtük, çocuksu ve yeni bir gelecek saklı olduğunu düşünür çocuk. Yıllar sonra "Kavafis'ten Sonra Fatsa" şiirinde *"herkes okunaklı mektuplar yazsın bu kasabaya"* dediği içini dışına, dizelere döktüğü kasaba..

Tayini Sinop'a çıkar. Âşık olur, evlenir. Tersane Spor'da futbol oynar. Günün birinde eski top sahasındaki bir maçta, orta sahada top sürerken kenarda maç seyredenler arasında ilginç biri gözüne ilişir. Maçın içinde takım arkadaşlarından birine kim olduğunu sorar, aldığı cevap onu şaşırtır: "O mu? Sinop Hapishanesi'nde idamları yapan 'Burunsuz' lakaplı cellat!" Çocuğu maçın içinde bir düşüncedir alır, aklına Dondurmacı Abi gelir. Top sürerken cellada bakar. "Burunsuz" gerçekten de burunsuzdur. Burnu çökük, ufacık herkesin "şüpheli şahıs" olarak baktığı biridir. O günden sonra Sinop'ta "burunsuz"a ne zaman rastlasa mahallesinin dondurmacısının süslü, tekerlekli, tenteneli dondurma arabasını, yanık avazıyla sokaklarda bağırmasını anımsar. "Burunsuz" ile Sinop Garaj'ında tuvalet bekçiliği yaparken bir sözlü tarih çalışması sırasında tanışır. Çay ısmarlayıp on beş, yirmi dakika konuşur. Ona Dondurmacı Abi'sinin celladı olduğunu söylemez, söyleyemez. Bir kaç yıl sonra burunsuz ölür. Çocuk, tarih çalışmaları sırasında Dondurmacı Abi'sinin Sinop'tan Paşakapısı Cezaevi'ne sevk edildiğini ve orada idam edildiğini öğrenir...

Sinop şehri ona, o Sinop şehrine bahşedilmiş ve verilmiştir sanki. Sinop, çocuğun politik yaşamında cümle kavramların, anlamların tarih uykusundan uyandığı bir yer olarak kayıtlanır... Mahir Çayan ve arkadaşları Kızıldere'de devlet dersinde öldürülmüş, Denizler idam edilmiştir... Can Yücel'in "Turnalar turnalar ki/ Silahı ve siyaseti bilir" dediği turnalardan daha iyi silah bilen bir bölgenin çocuğu, Kondor marka radyosunu takas ederek silah edinir. Ne var ki, somut şartların somut tahlili gereğince, bir zaman sonra da, silahını satıp daktilo alır. Aklı, Mahir Çayan'da, elden ele, parça parça, tarihin devrim eki gibi yeraltında dolaşan yazılarındadır. O günlerde temel derdi, büyük bir şiirin ortasını yazan Turgut Uyar'a nazire, büyük bir devrimin ortasını yazan, devrimi üç başından, üç ortasından, üç sonundan değil tüm zamanlarda cümle içinde kullanan, devrimin berceste mısraı Mahir imgesini ve onun izdüşümü yazılarını çoğaltmaktır. İcat edilmeseydi eğer devrimi icat edeceklerden Mahir Çayan'ın "Kesintisiz" olarak bilinen yazılarını yazmaya başlar. Parmak ucları nasır bağlar. Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi'ni temel alan ve bunu silahlı propagandayla gerçekleştirmeyi savunan yazıları, silahını satarak aldığı daktilo ile çoğaltması o gün bu gün ona ironik gelir... Ve daktilo deyince çocuğun aklına, Mahir Çayan ve arkadaşlarının 1970'lerde TİP (Türkiye İşçi Partisi) genel merkezini basıp beş daktilo bir teksir makinesine el koymaları da gelir... Doğru gelir, yanlış gelir ama mutlaka gelir... Bizim Mahir, Şeyh Galip gibi savunma-özeleştiri olarak, "Çaldımsa da miri malı çaldım" demiş de olabilir...

Hem tarih dediğin biraz da zamanın elinden hatıraları çalmak değil midir?

Daktilo dediğin harfleri sorguya çekmek değil midir?

HAYDAR ERGÜLEN

benim çapkın daktilom

İlk daktilo olarak bilinen "tipograf"...

Her şeye şiir yazılabilir, her şeyin şiiri yazılabilir. Fakat çağımızın şairi de çağımızın insanı gibi, yanındakinin, yakındakinin kıymetini pek bilemiyor. Burnunun ucundakini göremiyor, şu 'burnunun ucu' meselesinde 'Afrika hariç' diyorum ve gururla, bir vakitler, 15 yıl olmuştur, gözlüğüm için bir şiir yazdığımı, görmeyenlere söylüyorum. Demek ki gözlüğümün de benim de canımız burnumuza gelmiş olmalı ki, *"bu kadar kırıldığımız yeter, bizi daha fazla kıramazsınız!"* deyip bir manifesto değil ama, yine de bir 'kırgınlık bildirisi' gibi okunabilecek bir şiire ortaklaşa imza atıp adını da "Gözlük" koymuşuz.

Şimdi bunları yazarken düşünüyorum da, galiba ikinci bir *40 Şiir* şart oldu. İlkini, yani *40 Şiir ve Bir*'i yazmak için 40 yıl beklemiştim, ikinci bir 40 yılı bekleyebilir miyim ya da o beni bekler mi bilmiyorum. Öyleyse bu kez de sonunu beklemeden başından yazayım ikinci 40 yılın şiirlerini, adı da *40 Şiir... Daha!* Olsun mu, olsun! Fakat bu kez gözlük gibi, kalem gibi, sigara gibi, çay, kahve gibi 'şair'ini fazlasıyla ilgilendiren, meşgûl eden, üzen, sevindiren nesnelerle dolu bir 40 şiir olsa iyi olmaz mı? Oradan biri *"şemsiye, şemsiye, şemsiyeyi de yaz!"* diye adeta slogan atıyor, ee gökdelenlerin mahallesinde oturursan böyle ıslanırsın, çatısız evlerin

altından daha ne sular geçer, ama boşuna ısrar etme, ben şemsiyeye şiir yazacak kadar korunaklı, sakınaklı biri değilim, yağmur mahallesindenim. Gerçi vosvos için de şiir yazmadım, bir şiirimde geçiyor ama, Deux Chevaux için yazmıştım, "34 BBY 32", 20 yıl önceki *Varlık* nüshalarında durur, tabii hâlâ çalışıyorsa! Citroen 2CV, yani Deux Chevaux, ya da Türkçe, ağızda yuvarlandığı haliyle, döşova, yazıya geçince ilginç oldu, Gökova gibi, Düşova da olabilir, rüya otomobillerden değil mi zaten, yaya, bisiklet ve araba arası bir karışım, bir sentez. Araba kullaanmayı hâlâ bilmeyen biri olarak otomobillere şir yazıyorum da, daktiloyu yavaş da olsa kullanmayı bilen biri olarak 'Daktilo'ya niye şiir yazmayayım? Öyleyse benden de o kitaba armağan bir 'Daktilo' şiiri olsun! Herkesin olduğu gibi benim de kahrımı az çekmedi, o hizmette kusur etmediğine göre bizim de vefada kusur etmememiz gerekir! Hem de şöyle yapayım diyorum, adı "Daktilo" olacak şiiri ne elimle, ne bilgisayarla doğrudan daktiloyla yazayım! Hem Nar'a da söz vermiştim, 'yazar' olmak isteyen babası ona daktiloyla nasıl yazıldığını gösterecekti, böylece hem bir veda şiiri olur, hem de daktilodan bana, benden size eski usul bir güzel zaman şiiri, yani vefa şiiri, fena mı olur?

Varlık, Haziran 2010 sayısında bir 'sır kâtibi' olarak "daktilo" dosyası yaptı. Eh kendisine yakışanı yaptı da denilebiilir, ne de olsa *Varlık*'ta da yazıların, şiirlerin çoğu hâlâ daktilo zamanlarında yazılmış hissini vermiyor mu? İyi bir his. Güzel bir duygu. Selim İleri ve Enis Batur, Necatigil'in "Daktilo" şiirinde, İbrahim Yıldırım ve Enis Batur, Fernando Pessoa'nın "Daktilografi' şiirinde buluştular. Doğrusu benim de aklıma ilkin Necatigil'in "Daktilo" şiiriyle, Nilgün Marmara'nın *Daktiloya Çekilmiş Şiirler* kitabıyla, sanırım Seyyan Hanım'ın söylediği "Benim Çapkın Daktilom" şarkısı (tangosu) gelir.

Necatigil'in şiiri, hocanın yine bir başka ünlü şiiri olan "Kitaplarda Ölmek" şiiri gibi, 'hikmet burcu'nun ürünlerinden. Herkes aynı şiirden söz etse bile, herkesin derdi, meramı, söylemek ve o şiirle göstermek istediği şey başkadır, bilhassa Necatigil'in şiirlerinden biriyse sözkonusu olan. O yüzden benim de tekrarlamamda bir sakınca olmasa gerektir: "*Bana pek sert vurmuşlar bir yerlerim ağrıyor/Ya gün boyu bastıran bir uyku/Sevincin sesi çıkmıyor./.../Evlerinin önü çeşme, sularım akmıyor/Bu çok tuzlu çöreği hangi kalpsiz yedirdi/Bağrım fena yanıyor/Kimlerin elinde, herkes benden biliyor/Ne hoyrat kullanmışlar/Sevincin sesi çıkmıyor.*"

Ben de "Gözlük" şiirimi, Necatigil'in "Daktilo"sunun esiniyle yazmış olmalıyım ya da biri yazdıklarından, diğeri gördüklerinden ötürü çok darbe alan, aşırı yaralanan, fazla kırılan iki nesne olduğu için mi ne, 'ezilmiş, kırılmış, yorgun' sesleriyle birer fısıltı şiiri gibi çıkıyorlar karşımıza: "*İyi değiliz gözlük bak durmadan/kırmaya çalışıyorlar bizi hiç iyi/değiliz iki gözüm, bende can. Sende cam/ bırakmadılar, daha kırılacak ne varsa bizde...*" Yanlış anlayan olmaz a, yine de yazayım, 'vurgun yemiş' gibi olduklarından doğru, daktilo ve gözlük, yani yorgunluklarından doğru, bu iki şiiri yanyana andım, yoksa benim "Gözlük", Necatigil'in "Daktilo"sunun yanında anılmaz ya, yine de kalsa kalsa 'ergen burcu' olarak kalır!

Seyyan Hanım'ın ya da "İstanbul Hanımları"nın şarkısını, 15 yıl kadar önce, ilk dinlediğimde, *"Benim beyaz daktilom"*, *"Benim güzel daktilom"* dediği yerlerde ben de kendi küçük beyaz daktilomu hatırlayıp, ona yol açıklığı dilerken, şarkının *"benim çapkın daktilom"* bölümüne geldiğinde ise bir tereddüde kapılıyor, "bir daktilonun çapkın olması acaba nasıl bir şey olmalı?" diye düşünceler içine dalarak, doğrusu bu cümleye pek bir anlam da veremiyordum.

Yoksa daktilo geceleri kendi kendine kimi çapkınca sözler, dizeler filan mı yazıyor üstündeki kâğıda diye kötü bilimkurgu fantazileri bile yapabilirdim ama... Buna gerek kalmadı, şarkıyı üçüncü dinleyişimde filan olsa gerek, şimdi sözlerini unuttum ama, oradaki 'daktilo'nun 'markalı yazı makinesi' anlamında değil, hayır, 'sekreter' anlamında kullanıldığını anlayınca her şey yerli yerine oturdu. O zamanlar 'daktilo' derlermiş, sonraları 'daktilograf' olarak adlandırılan daktilo yazıcıları ya da daktilo yazmakla görevli olan kimselere, çoğunlukla da hanımlara. Böylece 'çapkın daktilo'nun da aslında bir 'yazı makinesi' olduğunu, ama onca yazı, çizi, harf, kelime, cümle, paragraf arasında çapkınlık yapmaktan da geri kalmadığını öğrenmiş oldum! (İnsan zaman zaman aslında o şarkıdaki ya da tangodaki 'daktilo' hanımın gizli bir yazar ya da şair olduğunu düşünmeden edemiyor, ne de olsa saydığım zevat da çapkınlığını daktiloyla kelimeler ve cümleler, dizeler üzerinden yapan bir mesleğin mensupları değil mi?)

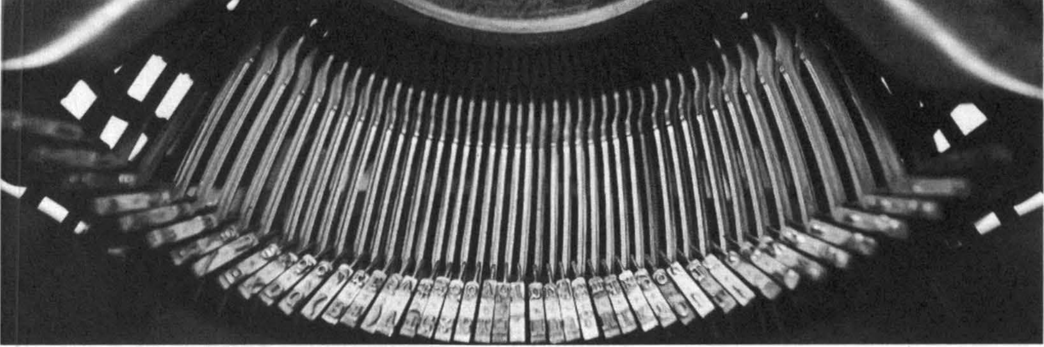
Üçüncüsü ise *Daktiloya Çekilmiş Şiirler*'dir, ki daktiloya çeken tarafından bırakıp gidilmiştir, daktilonun markasını bilmiyorum, keşke sorsaydım, keşke dikkat etseydim. Nilgün Marmara'nın ilk ve aslında son şiir kitabıdır, diğeri *Metinler*'dir, adı üstünde metinler, düzyazı şiir de diyebilirsiniz. O zamanlar, 1986'da, şiirleriin daktiloya çekilmiş olmasının da bir hükmü, anlamı, önemi ve değeri vardı. Bu demektir ki, kitaplaşmaya, yaygınlaşmaya, yayınlanmaya aday, hazır duruma gelmiştir, en azından bir elden diğerine, bir gözden diğerine geçmek, tutulmak, bakılmak, okunmak için daktilo harfleriyle süslenmiştir. Şimdi daktilo hurufatının bilhassa şiire daha çok yakıştığını kim inkâr edebilir? Ben etmem. Nilgün şiirlerini kendinden çekip kurtardığında, daktiloyu da onlarla sanırım hayli yorduğunda ve sonra getirip bana verdiğinde yıllardan 1986'ydı. Sonrasını anlattım orda burda, yazdım. O kitap, Nilgün'ün içine kanatlanmasının birinci yılında, 13 Ekim'de yayımlandı, Şiir Atı'ndan. Daktilo edilmiş sayfaları bendedir.

Bu yazı bir nev'i, daktilo deyince aklıma gelenler ya da daktilo için bir önsöz gibi oldu, haydi 'daktilo mukaddimesi' diyelim. Benimse bir daktilom oldu, şimdi uzaklarda, sonra reklam ajansında birkaç daktilo kullandım, sonuncusu bir emeklilik ikramiyesi gibi kırık, dökük, dişleri dökülmüş diyelim buna, ama kelime oyunu bile olsa asla 'düşleri dökülmüş'tü demem, diyemem, kuşları dökülmüş de olabilir, şimdi evimde. Kızım Nar onu sordu, anlattım, tuşlara bastı, harfler şahlandı, *"aa baba bak daktilonun kuşları uçuyor!"* dedi. "Daktilonun tuşlarına bas!" demiştim, o da hepsine birden basınca tuşlar havalandı, kanatlanıp kuşlara dönüştü! "Benim Daktilolarım"ı da ikinci daktilo yazımda anlatırım. Zira onları da anlatmaya başlarsam bu yazı pek uzar, daktilo o kadar yorgunluğa gelemez. Hem o zamana kadar daktilolu bir fotoğrafımı da bulurum belki. Hem daktilo da yazarın hülyası, şairin dalgınlığı nev'inden bir poz için gayet yerinde bir enstrüman değil midir? Ne demiş şair, *"Sigarayı el tamamlar / bağlamayı tel tamamlar / şiirleri dil tamamlar/ tamam olur hatıralar /.../ Daktilonun yurdu yazı/ mektup olur bazı bazı / ölür müydü daktilolar / yalnızca şiir yazaydı!"*(Yazan: Daktilo Şairi)

Not: Yazıyı bitirdikten sonra başlıkta *"Benim Güzel Daktilom"* dizesi geçen şarkının "İstanbul 1925" adlı, Kalan Müzik'ten çıkan bir albümde yer aldığını öğrendim, ne yazık ki evde bulamadım, eğer eski gelişlerinin birinde Seyhan Erözçelik dinlemek için almadıysa, mutlaka bulurum bir yerlerde, o zaman da kimin söylediğini ve sözlerini yazarım size.)

ŞÜKRÜ ERBAŞ

istida makineleri

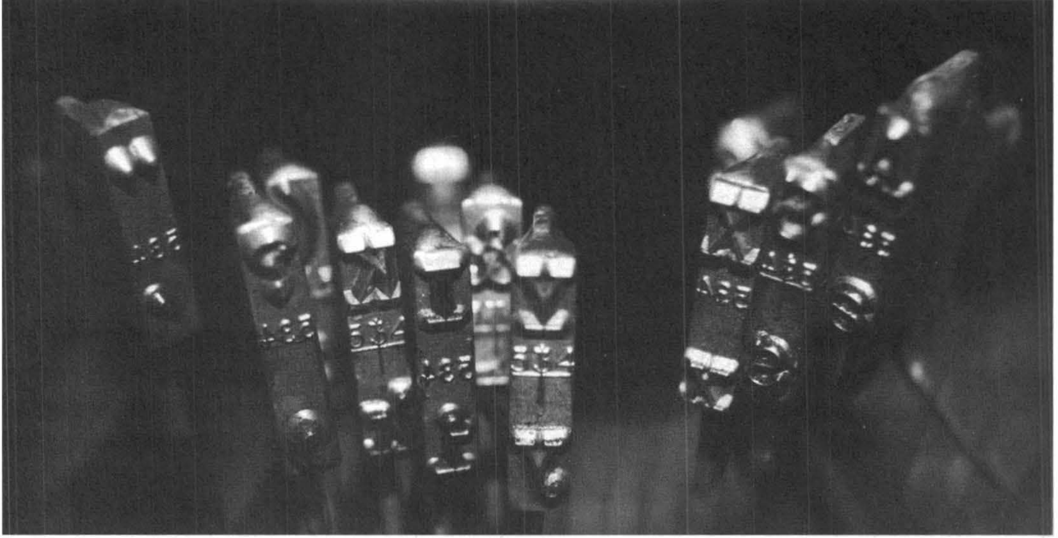
Mahkeme, vilayet binasının içindeydi. Binanın yan duvarının dibinde mi sıralıydılar, yoksa hemen karşıdaki belediye binasının önünde mi? Sıralı dediğim, hepsi üç taneydi. Arastalardaki ayakkabı tamircilerinin küçük tahta kulübelerinden birer küçük tahta kulübeydiler. İçlerinde bir yaşlı insan, önlerinde hiç bilmediğim bir makine, onların da önlerinde, kasketleri kederleriyle gölgeli, kaygıları yemenilerine düğümlü erkekli kadınlı bir sıra yoksulluk... Mahkeme kâtipliğinden tekaüt, 'ipten adam alan adam' siyah kolçaklarıyla makineye vurdukça, kasketler ve yemeniler bir ışıyordu, bir kararıyordu. Her gün önlerinden geçerek, her gün insandan daha düzgün yazan bu alete şaşarak baktım uzun zaman. Harflerin birer ses olduğunu, dilbilgisi derslerinden önce kalbime işleyen belki de bu 'zaman makinesi'ydi.

İşe başladığımda önümde buldum bu mucizeyi. Bolca kâğıt verdiler, bir ay da süre; *"ne bulursan yaz,"* dediler; *"bir ay sonra harflerin, noktanın, virgülün yerini aramayacaksın, ona göre,"* dediler. Adı, Olivetti'ydi. Her bir harf yumuşak bir yaylanmayla düşerdi kâğıda. Gizli gizli şiir yazıyordum. Tuşların sesiyle şiirin sesi birbirinin içinde kaybolup gidiyordu. Harfler birer cisim olup varlık buluyordu. Olivetti, bütün gizlimi öğreniyordu. İlan-ı aşklarımı, devrim türkülerimi, korkularımı, yalnızlıklarımı... Makine değil de, kalbimdi önümdeki. Mahkeme duvarı dibindeki 'istidacı'lardan tek farkım, ben kendi istidamı yazıyordum. Üstelik pul da gerekmiyordu benim istidalarıma... İki parmağım, kimi kez gözyaşı oluyordu, kimi kez yalım yalım bir çift göz, kimi kez nar ocağı gibi bir ağız, kimi kez de *"gök ekini biçmiş gibi"* bir ölüm...

Sivas katliamından birkaç ay önceydi. Ankara'da, Konur Sokak'ta, Kardelen'in önünde Metin (Altıok) Abi ve birkaç arkadaş oturuyoruz. Metin Abi'nin kâğıdı bitmiş, kâğıt alacak. Herkesin usul hızlı bilgisayara geçtiği, geçmeye başladığı zamanlar... Bize, daktiloyla yazmanın büyüsünü anlatıyor: *"Azizim, tuşa vurdun mu, harf, şak diye kâğıda düşmeli; harfin o sesle birlikte kâğıda düştüğünü görmeden olmaz."* O ses, daha başka nice ses gibi hayatımızdan çıktı. Bu, iyi mi, kötü mü, demem o değil. Yaşadığı hiçbir şeyin insanda yok olmayacağına inanırım. Madem, Metin Abi dedik, bitişi onun o güzelim "Dünya Üzre" şiirinden şu üç dizeyle yapalım: *"Hiç ses olmasa da bir ses üretir şakak kulağa./ İncecik bir damar durmadan atar;/ Yaklaşan adımlarla basarak toprağa."*

KÜÇÜK İSKENDER

bu daktiloda bir aksilik var!..

bu daktiloda bir aksilik var
her harfe birden fazla tanrı düşmeye başladı
adının dar sokaklarında shakespeare'e benzer bir
sevdaya benzer bir eski tiradlar alan adam dolaşıyor
şeytan da diyor ki: kimseye tek söz etme ve git orda öl
ayazma pencerelerinden sarkan bir çocuk yazılsın alnıma
alnıma doğru yürü/ordan gülümse yüzüme
git orda öl ve kızlar soyunsun başucumda
başucunda bir hayalet gibi ben yarı yorgun, biraz ıslak
azıcık da şair gibi alçakgönüllü ve coğrafi alçak
kancık kireç tavanda bir örümcek gözü sanki acemi gece
sanki gece sıfırlı sınırlı avuçlarımda ben fısıltı uzaklarda
tek başına, rövanşsız, röpdeşambrlı bir soylu solucan
'dokunucan' sanınca da karıncalanan hüzzam belli
yalnızlığım

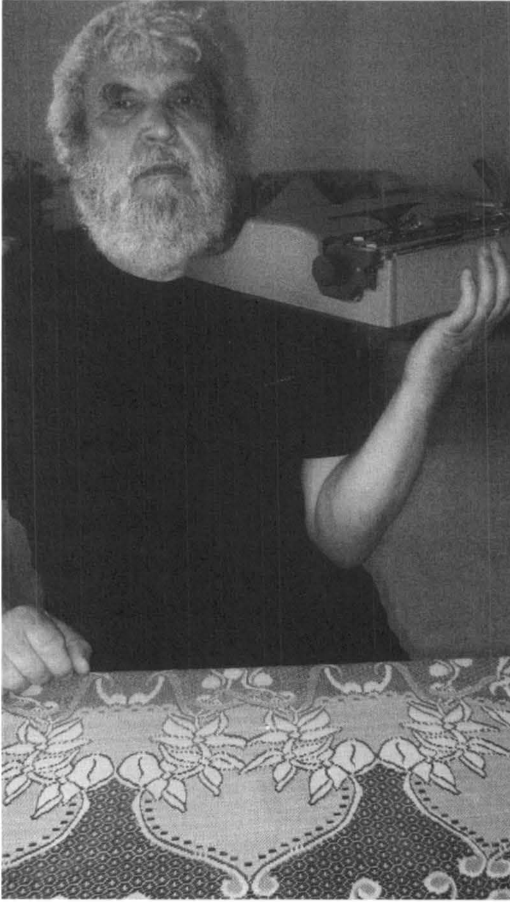
cüzzamlızamanlar'da peşin ödenen bir yağmur bu/dinle!
Dinle de karar kıl beş vakit ezansız gerçeğime/durma dinsiz
kudur! kudur bu keder! hep aynı ark şarkılarında
hep aynı komedi cinayetler
hep aynı kutsallıkta hep aynı eşcinsel delikanlı ayetler
"her şeye dilime örselenmiş adını anmakla başlar sözüm"
kanlı bir zifafın ganimet ganymedes çarşaflarına kandı
yüreğim
yüreğim tarikatlarda tahribat yapanlar hakkında
tahkikat koşan bir bem. mavi yağız, musevi bakışlı at/
doludingin!
boynumda incigümüşaltın bir genelev gibi sırıtıyor sırat
koynumda, ah bir oğlan! ah bir oğlan benzeri
lunaparklardan çalınmış, kirpikleri eksik bir oğlak
dudaklarımda bıçak biliyor İstanbul! Yine sek sek
oynuyorlar-sormuyorlar-tek tek gülüşüyorlar...
kahkahalarında tabutların şansa devinir ölümün/ .../
ölümünde bir estetik Azrail breakdance yapıyor isa
ağlamaktan altına kaçırıyor isa ve küçücük bir masa
ve masa küçüklünde esrik duygulanmalar/arkeolojik bir
ayrılış

yarısı sana bu Beşiktaş akşamının (şık bir akrabamın iğfalidir
atikali)
şimdi tahammüden intihar edeceğim) (vallahi edeceğim/
gideceğim!..
gemisinin güvertesinde akdenize yolalan bir cenazenin
öksüz miçolarla beraber büyüyen göğüsler yavaşladı...
dedim ya,
bu daktiloda bir aksilik var
her harfe aniden
birden fazla tanrı düşmeye başladı!..

(*Suzidilara*, Adam Yay., 1996)

NURULLAH CAN

daha bir bilgisayara elimi değdirmedim

ya da en eski daktilosuyla gecenin yıldızları tuş

Can Yücel

1950'li yıllar... İlkokula henüz başlamadığım 1951 ya da 1952 yılı olmalı. Babam genç ve çalışkan bir nahiye müdürü. Görev yeri o yıllarda Zonguldak'ta Filyos (Hisarönü) ve daha sonra Amasra bucakları. Öğle uykusuna yatırılıyorum ama lojmanın hemen yanındaki karakolda her gün sanıkların ifadesi alınıyor. Ben daktilonun tuş seslerinden uyuyamadığımdan gizlice ifade odasının kapısına süzülüyor ve simsiyah bir kutudan çıkan sesleri dinliyorum. Suçlular konuşuyor ve polisin biri iki parmakla zapta geçiriyor. Aynı garip aygıttan babamın makam odasında da var. Sırası gelmişken 1952'de Amasra'daki o tuhaf olayı da anlatayım. Bir gün Amasra plajında bir komünistin yakalandığı haberi kasabada yankılanıyor. Komünistin ne mene bir şey olduğunu hemen anneme soruyorum. Annem komünistlerin 2 metre boyunda, her tarafı kıllarla kaplı çok uzun saçlı, korkunç görünümlü adamlar olduğunu söylüyor. Bu anlatım

bazı geceler, rüyalarıma giriyor. Yıllar sonra babamdan olayın aslını öğreniyorum. Meğer yakalanan adam bir Mit ajanıymış. Gece denize girmiş ve kıyıda bıraktığı elbisesinden tabancası çalınmış. Olayı örtbas etmek için üst makamlar böyle bir mizansene başvurmuşlar. Bu uyduruk ifadenin de yine aynı daktiloyla alınmış zaptını yıllar sonra okumuştum. İşte buna benzer olayları okumayı öğrendikten sonra babamın makam odasındaki sümenin içindeki pelür kâğıtlardan gizlice okurdum. Odadaki Remington marka daktilolarda ara sıra birşeyler yazardım. Zaten o yıllarda resmi dairelerde daktiloların dışında ilkel telefonlardan başka cihaz bulunmazdı. Başverencuma (Zonguldak); Kılıçköy (Yalova); Kemerburgaz, Heybeliada, Burgazada (İstanbul) gibi yaşadığım yerler hep değişiyordu. Tabii daktiloların markaları da değişiyordu. Sağlam ve ağır makinelerdi, markaları da genellikle Remington oluyordu. Bir süre yazdıktan sonra insanın eli yüzü leke içinde kalıyordu. Yıl 1962'ye geldiğinde yine sümenin içinde pelür kâğıtlara yazılmış Nâzım Hikmet'in şiirleriyle karşılaştım. Nâzım'ın şiirleri o yıl bazı dergilerde yayımlanmaya başlamış mıydı şimdi anımsamıyorum ama o pelür kâğıtlardan bu şiirleri 10 adet çoğaltıp Heybeliada, Hüseyin Rahmi Gürpınar Lisesi'nde sınıf arkadaşlarıma verdiğimi biliyorum. Bu arada edebiyat öğretmenim Mahmut Kuşadalı'dan sıkı bir azar işittiğimi de ... 30 Nisan 1962'de ahşap lojman birkaç saat içinde kül olunca geriye bir şey kalmadı.

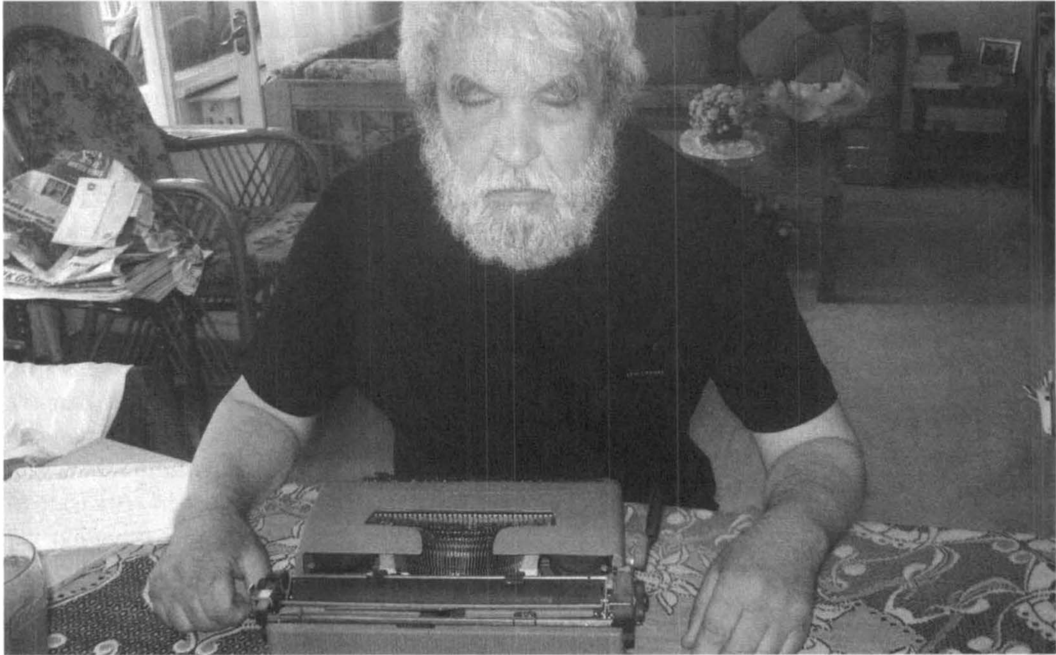
1965'te liseyi bitirdiğim yıl evimiz tamamen dağıldı. Ben yurtlarda, otel odalarında, İngiltere'de karavanlarda, askeri koğuşlarda ve akraba evlerinde yaşadım; ta 1976'da evlenene dek. Daktiloları artık çalıştığım firmalarda görüyordum. 1973'te çalıştığım fabrikada ilk modern daktiloyu müdürü ikna ederek bizzat ben Cağaloğlu'ndan 6000 liraya satın aldım. Geniş şaryolu, ağır, gri renkli bir İtalyan devi. Olivetti marka. Ona ünlü ağır siklet İtalyan boksörü Primo Carnera'dan ötürü bu adı vermiştim. Primo masadan masaya dolaştırılırdı ama çok zahmet çekilirdi. İlk şiirlerimi de bu daktiloda temize çektim ve dergilere gönderdim. Şampiyon daktilo gece kurslarına da 6 ay devam ettiğimden bakmadan 10 parmak ve hızlı yazabiliyordum. *Sek, Ozanca, Saçak, Sesimiz, Varlık, Türkiye Yazıları, Oluşum, Yeditepe, Somut, Dönemeç* dergilerine şiirlerimi bu daktiloyla yolladım. Onu özene bezene siler, gece fabrikayı terkederken yorganını üstüne örterdim. Sabahları bir günaydınla hatırını sorar, kıçına bir şaplak atardım. Şimdi kimbilir hangi depoda çürüyor?

Nihayet 1976'da evlenince sürekli kalabileceğim bir eve kavuştum ve daktilo almayı düşündüm, Yine Sirkeci'den tabii. Kendi halinde Bulgar malı bir daktilo, Lider marka ve fiyatı bugün gibi aklımda 1.475 lira. Ancak kaliteli değildi ne yazık ki. İkide bir tutukluk yapıyor ve bakımını yaptırıyordum. Tuşlar kâğıda tam vurmadığından harfler iyi yazamıyordu. Makyaj yapmayı bilmeyen nazlı bir sosyalist kız gibi. Öyle çok çalışmaya dayanamıyor, inliyor ara sıra, ağlıyordu. Okşayıp gönlünü alıyordum. Çok kahrımı çekti ama bana da küfür etmeyi bir güzel öğretti. Onunla *Sanat Edebiyat 81, Yaba, Yaşam İçin Şiir, Milliyet Çocuk, Milliyet Sanat, Ekin, Yazko Edebiyat, Karşı, Kıyı, Cumhuriyet, Olmaz, Güzel Yazılar*'a yazılar ve şiirler gönderdim. Hayli yaşlanınca hurdacıya satmaya karar verdim. Sahi yaşlanan cariyelere ne yapıyorlardı? Arkasından çok hüzünlendim, serde şairlik duyarlığı var ne de olsa. Şimdi kimbilir nerelerdedir? Çalıştığını hiç sanmıyorum. Belki eritilmiştir de başka daktiloların içinde yaşıyordur. Evleri-

mizdeki beyaz eşyalar, ahşap mobilyalar,eski dergiler, gazeteler nasıl biçim değiştiriyorlar? Eski ev içi fotoğraflarda boy gösteriyorlar ve onları anımsıyoruz.

Son daktilomu da anayım ki gücenmesin kâfir. 6 Temmuz 1999'da, Karaköy, Setüstü'ndeki Olivetti mağazasından satın almışım. Olivetti marka, Lettera 32 modeli, 43 tuşlu, cetvelli, yeşil gözlü bir İtalyan dilberi gibi. Fiyatı 55.000.000 - (Ellibeşmilyon). Az kullanıldı, az yıprandı. Faturası, sevk irsaliyesi şu anda yanımda atmamışım. Onu İtalyan artist "melek yüzlü" Pier Angeli'ye benzetiyorum zaman zaman. Bazen de yine İtalyan seks bombası Silvana Pampanini'ye. Hafif hafif okşuyorum onu, hadi uyu kızım diyorum. Seni satmayacağım. Sevgilim, dünya ahret haremimsin. Üstünü örtüp dolaba kaldırıyorum. Ben ölünce bakalım kime nikâhlayacaklar? Belki denize atacaklar, dalgaların kucağına verecekler. Ben orada uzanıp bekleyeceğim. "O azgın sahillerdeki yattığın yerde seni"

Şimdi bilgisayarlar çağı başladı ama onları hiç sevemedim. Oysa neredeyse canlılar, resim veriyorlar, konuşuyorlar, ne desen yapıyorlar, becerikliler. Üstelik insanı baştan çıkarıyorlarmış, çok şükür görmedim. Daha bir bilgisayara elimi değdirmedim. Kuzeyli dilberlere benzetiyorum onları, soğuk ve ukalalar çünkü. Tıpkı Greta Garbo, Mai Zetterling, Marlene Dietrich gibi. Uzak dursunlar benden. Bir gün gelecek insanlar aynen Stanley Kubrick'in 2001 Uzay Yolu Macerası (2001: A Space Odyssey) filmindeki Gary Lockwood'un yaptığı gibi bilgisayarları çekiçle parçalayacaklar. Kubrick daha 1968'de geleceği görmüş. İnsanlar... Onlar olmayacak ki... Yeryüzü yeniden bakterilere, böceklere, kuşlara ve kedilere kalacak.

EGEMEN BERKÖZ

yazı makinesi öldü, yaşasın kalem!

Enver Ercan önce bir ileti gönderip son yazı makinesi fabrikasının da kapanması dolayısıyla *Varlık* dergisinde "Yakın Tarihin Sır Kâtibi Daktilo" başlıklı bir dosya yaptıklarını, şimdi de şairlerin "daktilo" ile ilişkilerini yayınlamak istediklerini bildirdi. Sonra da telefonla bu konudaki yazı isteğini yineledi.

O anda dank etti. Uzun yıllar, ilk bilgisayarımı alıncaya kadar yaşamımda çok önemli bir yeri olan, sanırım 25 yıldan az değil, yazı makinesini nasıl da unuttuğumu düşündüm. Ne kadar hayırsız olduğumu! İlk ve son yazı makinemi, yaklaşık 25 yıl acımasızca kullandığım tek yazı makinemi nasıl kutusuna koyup bir köşeye kaldırdığımı ve bir daha ilgilenmediğimi. Şimdi evde bir yerlerde olmalı, sanıyorum benden habersiz bir eskiciye verilmemiştir.

Dikkat edildiyse, ben "daktilo" değil, "yazı makinesi" demeyi yeğliyorum. Enver Ercan ise sorusunda "daktilo" sözcüğünü kullanmış. Yazı makinesinin yaşamımızda olduğu yıllarda da bu adlandırma ikilemi vardı. Ama yazın çevrelerinde yazı makinesi ağır basıyordu kanısındayım. Bu ad, bana göre, aracın işlevini daha iyi anlatıyor. Latince "dactylu(m)" (oraya da Yunanca "daktylos") sözcüğünden gelen "daktilo"nun sözcük anlamı "parmak". Kuşkusuz "parmakla yazı yazılan araç" anlamında kullanıldığı

Batı dillerinde, aynı kökten türeyen başka sözcükler de var. Bizim dilimize ise tümüyle yabancı bir sözcük; akrabalık ilişkisi olan tek sözcük bulamazsınız. Üstelik "işi yazı makinesiyle yazmak olan kadın" anlamında da kullanılmaktadır yaygın olarak. Yazınımızda da, sanırım, bu anlamıyla daha çok geçer.

Şimdi dönelim benim yazı makinesiyle kişisel ilişkime. Başına oturup parmaklarımı –acemice– tuşlarına vurduğum ilk yazı makinesi, anlaşıldığı gibi, başkasınındı. Ama kimin yazı makinesiydi?

Bu soru beni 50–55 yıl geriye götürüyor. 1950'lerin ikinci yarısı, lise son sınıf öğrencisiyim. Şiir yazıyorum. Ve bir gün yazdığım birkaç şiiri temize çekmek istiyorum. Defter sayfalarına bölünmüş şiiri bir sayfada, bütün olarak görmek... Bu çok önemli! Ve arkadaşım Babür Kuzucu, emekli yargıç babasının avukat yazıhanesindeki yazı makinesinde yazabileceğimi söylüyor. Babasının olmadığı bir gün yazı makinesinin başına oturuyorum. O anda duyumsadıklarımı anlatmak çok güç! Sanki büyük bir yazarım ve başyapıtımı yazmak üzereyim. Mutluluğum o düzeyde. Sonra vurmaya başlıyorum tuşlara. Tuşları arayarak, tek tek basarak yazıyorum. Sonunda şiirim elimde, sanki önemli bir dergide yayımlanmış da o dergide okuyormuşum gibi okuyorum; bir daha, bir daha.

Sonra, ilk ve tek yazı makinemi alıncaya kadar, yazı makinesinde yazma olanağını hemen hemen hiç bulamadım diyebilirim. Bu süre içinde kaleme aldığım her şeyi elimle, daha doğrusu elimdeki kalemle temize çektim. Elbette "önce yazdım", sonra "temize çektim". Bunların içinde şiirin yanında İtalyancadan yaptığım çeviriler de önemli yer tutar. Oylum olaraksa şiirin kimbilir kaç katıdır. Daha sonra, yazı makinesi kullandığım yaklaşık 25 yıl ve bilgisayar kullandığım yaklaşık (belki de tam) 20 yıl boyunca da şiirlerimi hep elle -yani kalemle- yazdım.

İlk -ve tek- yazı makinemi alış öykümü de anlatıp bitiriyorum. Sanırım 1967'ydi. Yedeksubay öğretmen olarak yaptığım askerliğimi bitirmiş ve İstanbul'a dönmüştüm. İlk şiir kitabım bir yıl önce yayımlanmış ve ilgi görmüştü. Bir yandan da çeviri yapıyordum. Artık işim yazmaktı. Özetle, bana bir yazı makinesi gerekiyordu. Ama hangi yazı makinesi iyiydi, hangisini almalıydım? Tanıdığım -yazı makinesi olan- yazarlara sormaya başladım. Sorduğum ustaların (Vedat Günyol, Şükran Kurdakul, Memet Fuat, Kemal Özer...) çoğu, hafifliği ve taşıma kolaylığı nedeniyle, İsviçre malı Hermes markasını öneriyordu. Aksaray'daki kitapçı dükkânında görüştüğüm Dağlarca ise, buna şiddetle karşı çıktı ve, kendisinin de kullandığı, İsveç malı Erika'yı önerdi. Gerekçesi ise çok sağlam olmasıydı. "Savaşa girsen bir şey olmaz"dı.

Sonunda Sirkeci'deki kırtasiyecileri dolaşıp yazı makinesi aramaya başlayınca, yaptığım soruşturmanın boşuna olduğunu anladım. Çünkü o markaların hiçbiri yoktu. Piyasada yazı makinesi yoktu. Sonunda bir yerde Facit marka bir makine buldum. Fiyatı 1050 liraydı. Bir düşüneyim dedim ve daha ucuza alabilirim diye -nerden öğrendiysem- ithalatçısı Burla Biraderler'in, sanırım Bankalar Caddesi'ndeki yerine gittim. Orada yeni gelen makinelerin fiyatının 1250 lira olduğunu görünce de hemen Sirkeci'ye dönüp o Facit'i satın aldım.

O yazı makinem bir anlamda üretim aracım oldu benim. Şiir dışında bütün yazılarımı onunla yazdım, çevirilerimi onunla yaptım. Bilgisayara geçtikten sonra da bu değişmedi. Şiiri hep elle, kalemle yazdım. Tuşlara vurarak yalnızca temize çektim yazdığım şiirleri.

Sanırım, son yazı makinesi fabrikasının kapandığı günümüzde kalem fabrikalarının hâlâ çalışıyor olmasının gizi buradadır. Yeni yitirdiğimiz sevgili dostum Hulki Aktunç'un bir şiirinde *"bir kalem batır toprağıma"* demesi de boşuna değildir elbet.

Yaşasın kalem!

HÜSEYİN ALEMDAR

daktilom: ilk aşkım!

İlk gözağrım, ilk aşkım, sevgili daktilom; merhaba. Yaklaşık yirmi yıl, şiirlerimi, yazılarımı ve mektuplarımı seninle yazmışken; şimdi, dil ve göz sürçmesi kalp harfleriyle sana mektup yazıyor olmam tuhaf! Ellime bir kala hayalkâr ve hazsever halimle işte karşındayım, *âh* yılları durgun saydım, beni bağışla! Diyeceksin ki; *"mütevazı olma ve geri çekilme, senin gençliğini en iyi ben bilirim; alttan alta biraz anarşistsin, birazın çoğu devrimcisindir de hâlâ"*. Dün gece kitaplığımın üzerinde öylece dururken, bir yığın dergi ve gazetenin altından çekip aldığımda seni, yirmili yaşlarımın en hüzünlü yaşı olup karşıma dikildin! O an kendime ceza vermek istedim, verdim de; F'den B'ye üç sıra halindeki harf çubuklarını tek tek sildim! Silerken gözüm yaşarmış olacak ki, pembe pelür kâğıda senin harflerinle yazılmış ve tarafımca içten kapağa yapıştırılmış "Toplanmış Sevgi Ölüleri Acılar Evinin" adlı şiirimi dakikalar sonra gördüm. Bu şiir ve yaklaşık on şiir ilk kitabımda yoktur; oysa, *Toplanmış Sevgi Ölüleri* kitabımdaki kırk şiirin tamamını seninle yazdım. Gördünüz işte, kendimi de aşkımı da ele verdim: Klavyeden de aşktan da fena halde *F*'yim, anlayın! Bugün bile, Zürafa Sokağı'nın duvağı, kanlı gelini Fatoş'a söylediğim şiirlere kim dokunsa ağlar! Emanetim Optima'dan F klavye Olympia'ya yatay geçiş yaptığımda on sekizimde filan olmalıyım! Cağaloğlu'na yakın olmak için Sirkeci'de bir sigorta şirketinde poliçe doldurmakla meşgûlüm o ara. O zamanki patronum Muammer Savcı, bana iş hayatının inceliklerini öğretmenin yanında, –âh, bir de o günlerden sigortamı yatırsa!– İstanbul'u ve kadınları anlatmada henüz yazılmamış klasik bir roman; en baba tarafından! İlk daktilom, ondan biriktirdiğim üç haftalıkla aldığım işte şu Olympia. Şiirimi borçlu olduğum üç insandan biri olan Fatoş'u da daktilomu aldığım o günlerde tanıdım; parmaklarımın kalbimden daha sert sızlaması oralardan, hâlâ cebimde parmak ve kalem kırmam ondan!

Kitaplardan bir yerlerden okudum sonra! Kalbi ve hissi yazarım Orhan Kemal, Unkapanı'nda küçük bir evde oturururmuş ve Yeşilçam'a senaryo yazarmış, pelür kâğıtlarla. Bu kez, elimden de kalbimden de babam tuttu; elimde Olympia'm (kitaplardan ve bir yerlerden Attilâ İlhan okumuşum fena halde, "Pia"ya kadar!) ve kalbimde gizli aşkım *F*, F klavye dosdoğru Yeşilçam'a! Şimdi hayatta mıdır bilmem, –sahi, hangimiz hayattayız ki!– oyuncu ve senarist Recep Filiz ağabeyle bazen bir haftada üç senaryo tab ettiğimiz olurdu. Şair yanımı bildiğinden olacak, ortak yazdığımız senaryolarda hayata dair sağlam ve sıkı diyalogları benden bekler, berbat bir senaryoyu bile kurtarabileceğimizi sanardı. Ah, şiir dahil yazarlık konusunda Orhan Kemal'in dörtte biri değilim hâlâ! Sevgili daktilom, yeteneksizliğime sen bile tanıktın ama çare değildin!

Sevgili daktilom duymasın, F klavyemin *F*'den başlayıp Fatoş'a uzanan her harf sızlamasında, şiir de aşk da eskil sesiyle beni duyar ve anlar. Yeter ki, mektubumu Apple bilgisayarla yazdığımı o da daktilom da ölümcül anlamasın!

MEHMET YAŞIN

daktilo

Beyaz boksör-don giydiğini hatırlıyorum ve orasını
karıştırmasını... Sanırım onunla ilgili en yakın hatıram bu.
Ortalığa gelişigüzel bırakılmış kâğıtları,
ya da boksör-donu... Tam boşluk da sayılmaz, lekeli bir
beyazlık.
Bana bir şey kalmalıydı ondan.
O gün bu daktiloyu seçtim: '50 modeli, a-klavye. Tuşları
güç bela kımıldıyor ve eğri basıyor bazı harfleri.
Ama hayal ettim ki, gençlik şiirlerini yazmış olmalıydı onunla
-parmakları titreyerek aşktan-
ve sonra, büyüdüğümde, bana armağan etmişti
ilk sevgili daktilosunu.
Onu başköşesine koydum odamın, şık bir fanusla aydınlatıp...
Ve herkese anlata anlata ben de inandım
kendime uydurduğum anıya.
Aslında kaçmak için o, iğneden ipliğe her şeyi satıp savarken
sokağa yığdığı çerçöpten çıkarmıştım
şu daktilocuğu. Alelacele,
-atık meyve çekirdekleri üstüne konan ürkek serçecik gibi-
bir şeyler çaldığım görünmeden.

(Adı Kayıplar Listesinde, YKY, 2002)

HALİM YAZICI

notlar

karşıyaka 07.30
küçük odamda
büyük masamın başındayım

el ayak buz
mevsim erken
ama soğuk çok
yüklü geldi

daha şimdiden
güvercinler gelmez oldu
penceremin pervazına
ve seni
yalnız olduğumu
hissettim an
-haksız da olsam-
korkunç bir özlemle
gözlerimin ağladığı
-ama asla yüreğimin değil-
bekliyorum
gelmeyeceğini it gibi
bildiğim halde

ama tava gelmek
için bir tarla
nasıl beklerse
buluttan düşen
yıldırım hızıyla
güzelim yağmuru

ve
güzel insanlar
haklı insanlar
nasıl çarpışarak
getiriyorlarsa günü

ve
çocuklar analarının bol sütlü
memelerine
saldırmak için nasıl
bir özlemle
gidip geliyorlarla
el ele ölüme
işte öylece
bekliyorum seni

az soluk aldım
dört defa demlediğim
ve giderek tatsızlaşan çayı döktüm
kıydım paraya
bir avuç yenisini koydum gökyüzüne

bir de güzel demlenmiş yandım aman
şimdi bir de güzel türkü olmalıydı
erzurum dağları kar ile boran

ama sen yoksun
cigaram var ya

yoksun tabi
cigara tütünü çiğniyor
çay içiyor
ders çalışamıyorum
ikide bir kalkıp kalkıp
kapıyla güreşiyorum

bu yüzden
gece yatarken
başucumun sol yanına
yakın takınıyorum
bir gaz lambası
bir kibrit
bir kağıt
bir kalem

hani çok oluyor gece yarıları
hürriyetin hecesini
yüreğimi ve geleceği
kalkıp seni yazıyorum

gidip bi yerden bi daktilo çalmalıyım
hem sonra ben artık şair filan oldum
artık yıkık yüreklerle döşeli odamın
kırık duvarları dinlemeyecek halim'I
dergide yayınlayacaklar şiirlerimi

gidip bi yerden bi daktilo çalmalıyım
kızım
şairler daktiloda yazar
ağlar
ölürler

bu yüzden ben de
yazıp
ağlayıp
ölmeli

ölmeli miyim?

-bitir şu şiiri
aptaşmaya başladın bak
tiril tiril titriyorsun saçmalıyorsun

mustafa beni
hatırlıyor musun
sünepe bir yumruk
boş bir kafa hani
tamam işte buldun
unutmamışsın

pek yatmadım bilirsin
sevgilimin elini en uzun süreyle
bir ay kadar tutmamı engelledi
çiçekleri sevmemi demir parmaklıklar

eğer ki
yine kaçak kitap sokabilmişseniz
okuyorsunuzdur aç kurtlar gibi
yine şu an

gözlerinden öperim
dışarısı iyi
karanlığa karşı
yerimizdeyiz

çay soğudu
artık içemiyorum

vatanım da soğuyor
ben direniyorum
soğuk çoğalıyor
vatanım direniyor

bi daktilo çalmalıyım
bi kılıç ya da
hep daktiloya özgü değil ya

çalıp
    yazıp
        ağlayıp
            ölmek

belki kılıçla
savaşarak bulutlarla.

(*Cevahir Kalbiyle Dolunay*, Yarın Yayınları, 1984)

Nâzım Hikmet'ten sorumlu Başsavcı Muavini Şinasi Beken'in Daktilosu

Soldan cezaevi müdürü Tahsin Akıncı, ortada Nâzım Hikmet, sağdan ikinci Abidin Dino, sağdan üçüncü sırada Esat Adil Müstecaplıoğlu ile Bursa Cezaevi avlusunda...

DAKTİLOLARIN FORSU

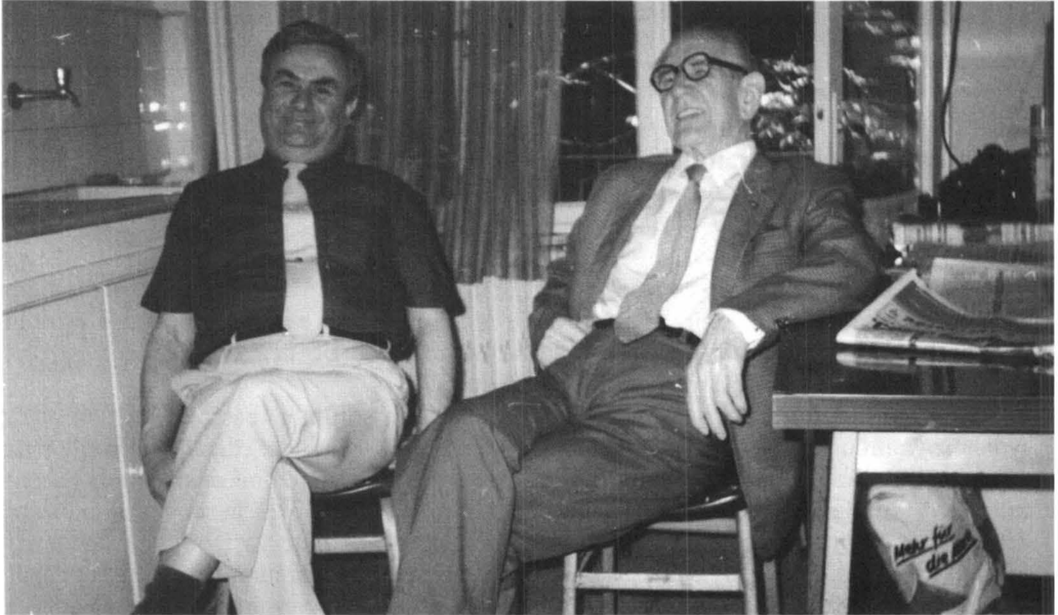
Sezai Sarıoğlu

Bursa Cezaevi'nde yatarken Nâzım Hikmet'in bir daktilosu vardı. Daktilosu şairin hem ihtiyacı, hem de forsuydu... Şair, *Memleketimden İnsan Manzaraları* dahil bir külliyat oluşturan şiirlerinin bir kısmını belki de bu sivil daktilo ile yazdı. Bu şiirler, değişik yollarla firar edip, devrimin yeraltı eki olarak dışarıda dolaşıma sokuldu.

Şinasi Beken, Bursa Cezaevi'nin "Nâzım Hikmet'ten sorumlu" başsavcı muavini idi... "Sevdalınız Komünisttir/ on yıldan beri hapistir/ yatar Bursa kalesinde." diyen Nâzım ile ilgili yazışmaları bu resmi daktilo ile yapardı... Şinasi Bey ile birlikte "sır kâtibi" daktilosu da Nâzım Hikmet'ten sorumluydu! Daktilo daha sonra, el değiştirerek Şinasi Beken'in stajyeri olan Rasim Tüfek'e geçti. Nâzım forsuyla şımaran daktilo şimdi onunla birlikte yaşıyor ve yaşlanıyor... Derim ki, hep birlikte "Nâzım bilirkişisi!" bu tarihi daktilonun ziyaretine gitsek... Açık görüş yapsak... Merak makamında karşısına sıralansak... Sonra da, şairin ve şiirin hatırı için Nâzım'ı, onunla ilgili hatıralarını ve zaman aşımına uğramış devlet sırlarını anlatmasını istesek...

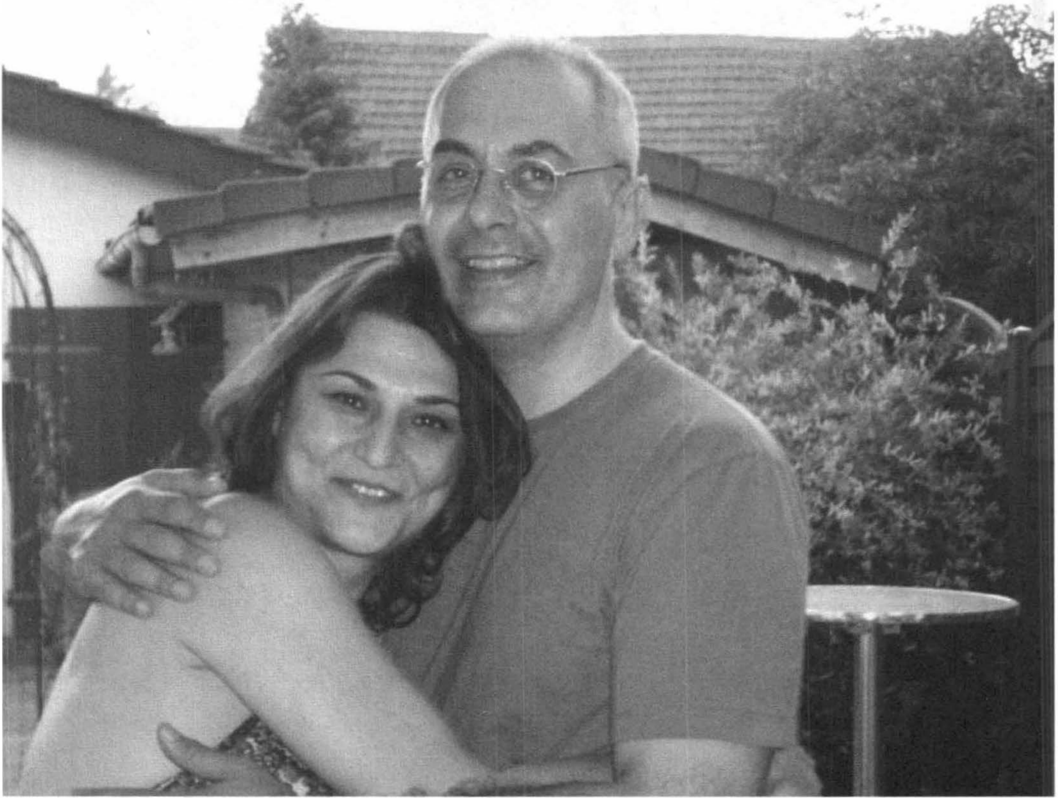
Rasim Tüfek, Bursa Cezaevi'nde Nâzım Hikmet hakkındaki yazışmaların yapıldığı daktiloyla...

Rasim Tüfek, ve Şinasi Beken

Soldan ikinci sırada Orhan Kemal, yanında Nâzım Hikmet (Bursa Cezaevi)

Ali Teoman ve eşi Dilek Tataroğlu

ŞAİR ALİ TEOMAN

23 Mart 2011'de aramızdan ayrılan değerli yazarımız Ali Teoman, daha çok öykü ve romanlarıyla edebiyatımızda tanınır. Onun şiiri de yakından takip ettiğini, hatta birkaç dilde birden şiirler yazdığını pek fazla kimse bilmez. Ama dikkatli bir okur, onun öykü ve romanlarındaki şiirselliği ve sözcükleri kullanma becerisine bakarak bile, şiirden nasıl beslendiğini rahatlıkla görebilir.

Sevgili eşi Dilek Tataroğlu'ndan rica ettik, bizim için Ali Teoman'ın defterlerinden sevdiği bir şiiri seçti. Aynı zamanda sıkı bir *Yasakmeyve* okuru olan Ali Teoman'ı şiiriyle uğurlayalım istedik. Ali Teoman'ı saygıyla ve sevgiyle anıyoruz...

Ali Teoman Fettah

Miftah: Açılacak tüm kapılar, yedi düvel dört iklim
dize gelecek önümüzde.

Sazlar hep rüzgârın estiği yönde eğilirler.
Ağaçtır eğilmeyen. Kırılır.

Fetih: Gönül ülkeleri. Sular sulara karışıyor,
küller küllere.

Toz uçuşuyor. Konuyor bir bulutun kıyısına.
Ki konar da zaten. Yağmurla iner yere.

Fatih: Gönüller sultanı, katre ve umman, çöldeki kum
taneleri. Kurtla kuzu barışacak.

Öylesine ağır, öylesine suskundur ki toprak. Taş
sancısını yüreğinde gizleyen bir midyedir.

Fettah: Ya Fettah! Ya Fettah! Ya Fettah! Ödedin mi
fidyeni? Fidyeni ödedin mi?

Sıkılan avucun içinde ısınıyor anahtar: Uymuyor
hiçbir kilide. Kalakalıyorsun önünde kendi kapılarının.

Miftah: Fetih, fatih ve fettah?

Ekim 2004

TAHİR ABACI

Şiir Kitapları Sözlüğü-36

O, BEYAZ BİR KUŞTU...
Orhan Seyfi Orhon / Akbaba Kütüphanesi, İstanbul 1941

Orhan Seyfi Orhon'un (1890-1972) beşinci şiir kitabı. Orhon, edebiyatımızda "Hece'nin Beş Şairi" adıyla anıla gelen şairlerden biri. O da kümenin öteki şairleri gibi aruz vezni kullanarak şiire başlamış, sonradan "hececi" olmuş. "Hececi" anlayışın ortaya çıkması ve giderek yaygınlık kazanması, aslında cumhuriyetin kuruluşundan önce, 1910'lu yılların ikinci yarısında oldu. Ancak, cumhuriyetle gelen sistem, zaten halk şiirini ve halk müziğini 'ulusal'ın temeli olarak belirlediği için, 'ideolojik' bir buluşma da söz konusu. Orhon, hızını alamayıp, "mâni"ler, "türkü"ler de yazmış bir şair. Şekerlemelere ya da niyet kâğıtlarına kadar 'anonim'leşmeyi başarmış *"Sen gül dalında gonca / Ben dağ yolunda yonca / Sen açılıp gülersin / Ben sararıp solunca!"* ya da *"Sevdi aldattı beni / Güldü, ağlattı beni / Gittim kölesi oldum / Götürdü sattı beni"* türünden mânileri edebiyat dünyasında bir "istihza" eşliğinde anılır. (Memet Fuat, herhalde sadece örneklemek için, bunlardan üç tanesini antolojisine de almış.) Gelgelelim, edebiyat dünyasını gülümseten bu mâniler ve türküler, bestecilerin gözdesi oluvermiş, çoğu ezgiye kavuşmuş.

Orhon Seyfi Orhon şiirinde ne bir Kemalettin Kamu duyarlılığı ve duygululuğu, ne Ömer Bedrettin Uşaklı ölçeğinde bir içerilmiş 'yerlilik' ne de hece kalıplarından hep taşmış olan Faruk Nafiz Çamlıbel gücü var. O, her şiir kuşağının çevresinde oluşan, dönemin genel geçer temalarını ve deyişlerini bir kez daha yineleyen 'ortalama' şair tipinin cumhuriyet dönemi şiirindeki ilk örneklerinden biri. İlginçtir, o da 'ruh ikizi' Yusuf Ziya Ortaç gibi 'mizah'a da yatkın, hatta *Papağan* ve sonradan Ortaç'ın sürdürdüğü *Akbaba* dergilerinin ilk kurucusu da o. Mizah kitapla-

rı, hatta bir romanı da var. Ayrıca uzun süre değişik gazetelerde 'fıkra' yazarlığı da yaptı. 1960'lı yıllarda bile tipik bir 'muhafazakâr', bir soğuk savaş dönemi 'sistem adamı' bakış açısıyla bu yazarlığını sürdürmekte, Nâzım Hikmet'in ana diline dönüşüne homurdanıp durmaktaydı. (Bu konuda olumsuzluk sergileyen tek edebiyatçı o değildi kuşkusuz, eşelense neler çıkar).

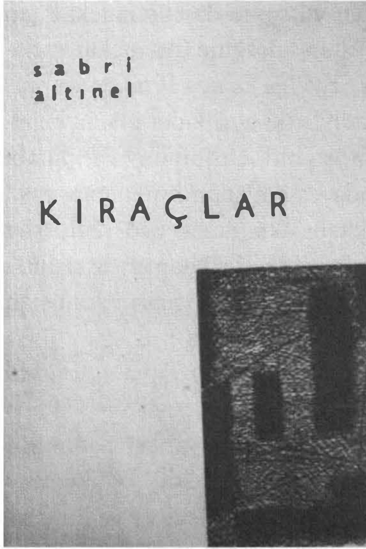
Birbirinin benzeri şiirler üretmekten kendisi de bıkmış olmalı ki, zaman içinde Orhon'un şiirsel üretimi azalıyor, dolayısıyla kitapları da daha uzun aralıklarla yayımlanır oluyor. Toplam yedi adet şiir kitabının ilk üçünü (*Fırtına ve Kar, Peri Kızı ile Çoban Hikâyesi, Gönülden Sesler*) 1919-1922 arası yayımlamış. On üç yıl sonra *Kervan,* ondan altı yıl sonra da elimizdeki kitap yayımlanmış. Sekizer beyitlik dört şiirden oluşan, dolayısıyla 'kitap' ölçeğine ulaşmakta zorlanan *İstanbul'un Fethi* 1952'de, en uzunu yedi dize olan şiirler *İşte Sevdiğim Dünya* 1962'de yayımlanmış. 1964'te şairin bütün şiirleri *Gönülden Sesler* ve *Kervan* adıyla iki ayrı kitap olarak basılmış. 1970'de ise Millî Eğitim Bakanlığı'nın "1000 Temel Eser"inden biri, Orhon'un *Şiirler* kitabı oluyor, bütün şiirleri tek bir kitapta buluşuyor. Şairin sağlığında yayımlanan bu kitapta, tekil kitaplardaki düzen tam olarak korunamamış, şiirlerin kitaptan kitaba aktarılması nedeniyle işler karıştığı için, ayrı bir sıralama yeğlenmiş. (Necatigil sözlüğünde şairin şiir kitapları listesinde eksiklikler var. Bu paragraftaki bilgileri, *Şiirler*'e Nihat Sami Banarlı tarafından yazılan sunuştan ve şairin kitaplarının başına eklediği "birkaç söz" başlıklı önsözlerden derledim.)

O Beyaz Bir Kuştu... (kapaktaki üç nokta, iç kapakta ikiye düşüyor!) adlı kitapta da önceki kitaplarında yer alan şiirlerin bir bölümünü bulabiliyoruz. Yeni baskı yapmaktansa yeni kitaba eski kitaplardan aktarma yapmak, dönemin yaygın alışkanlıklarından. "Okuyanlara" adanmış "Vasiyet" şiiriyle açılan kitapta, kitapla aynı adı taşıyan bölümde beş, "Melânkoli" bölümünde üç, "Münacatlar" bölümünde dokuz, "Gönülden Sesler" bölümünde on dört şiir ve yedi mâni, "Hikâyeler" bölümünde şairin ilk iki kitabından devşirilmiş dört uzun şiir yer alıyor. Orhon'un şiirlerinde, dönemin genel geçer temalarının tümüne rastlamak mümkün: Kır 'peysaj'ı, anların uçuculuğu, doğanın göz alıcılığı, vb... Şair, kendi döneminin "klişe" söyleyişlerinin yanına divan şiirinin kimi mazmunlarını da ekliyor. Çoğu kez "yüce" ile başlayıp "cüce" bir safdillikle, çocuksulukla ya da bayağılaşan bir ironiyle bitiriyor şiirlerini. *"Sönerken dağlarda günün şûlesi, / Sarar yamaçları ince bir duman / Duyulur uzaktan bir kaval sesi / Sürüler çiftliğe döndüğü zaman"* dörtlüğüyle açılan "Bir Çiftlik Manzarası" şiiri, şu dörtlükle sonlanıyor: *"Serçeler, dallarda birer serseri / Kumrular muhabbet macerasında / Horozlar, bu çapkın derebeyleri / Çiftliğe tasarruf iddiasında".*

Hani öyle bir şiir ki, yetişkinler için fazla yalınkat, çocuk şiirleri antolojisine de gitmez. Orhon pek çok şiirini de belli ki besteleneceklerini hesap ederek söylüyor, *"Diyorlar: kül olmaz ateş yanmadan / Denizler durulmaz dalgalanmadan!"* türünden besteye uygun nakaratlar da eklemeyi ihmal etmiyor. Şair, 1960'larda çıkan yeni baskılara yazdığı önsözlerde dahi "vezinsiz, kâfiyesiz" şiirin sanattan sayılamayacağını ısrarla savunuyor. Dolayısıyla şiirlerinin çoğunlukla dörtlüklerle kurulduğunu, "vezinli" ve "kafiyeli" olduğunu eklemek gereksiz.

O Beyaz Bir Kuştu, siyah ve beyaz çerçeveler içine alınmış sarı zeminli bir kapak içinde yer alıyor. Her bölüm adı ayrı bir sayfa oluşturmuş ve bölüm adlarının altına başlığın konusunu

berkiten küçük birer desen de konmuş. Kapak düzeninin ve iç desenlerin çizeri belli değil. Sadece Kenan Basımevi'nde basıldığı belirtiliyor. Orhon'un kurduğu, Ortaç'ın sürdürdüğü *Akbaba* dergisini çıkaran Akbaba Kütüphanesi'nin bir yayını olarak çıkmış. O yıllarda basılmış kimi kitapların aksine sayfaları kolayca dağılmıyor, çünkü iplik dikiş kullanılmış. Ön kapakla benzer arka kapağın ortasında sadece yayınevi amblemi ve "Fiatı 30 Kuruş" yazısı yer alıyor.

KIRAÇLAR
Sabri Altınel / 1959

Sabri Altınel'in (1926-1985) ikinci şiir kitabı. İlk şiir kitabı *İnsanın Değeri*'ni 1955 yılında yayımlayan Altınel, dört yıl sonra ilk kitabındaki çizgiden hayli farklı *Kıraçlar*'ı yayımladı ve ondan sonra, 1982'de yayımlanan *Zamanın Yüreği*'ne kadar tam yirmi üç yıl şiir kitabı çıkarmadı, dergilerde de seyrek göründü. Kitap olarak yayımlanacağı duyurulan ve 1967 yılında *Soyut* dergisinde bir bölümünü yayımlanan "Yaban Yazıları" ise tek başına kitaplaşamadı, ancak yakın yıllarda *Issız Çığlık* adıyla yayımlanan toplu şiirlerine girebildi. Sadece şiiriyle değil, kişiliğiyle de edebiyat dünyasının kümeleşmelerinin dışında durmayı yeğleyen Altınel, 1980'lere kadar *Kıraçlar* ve *Yaban Yazıları*'ndaki uzun dizeli, geçmişte "mensur şiir" olarak anılmış, günümüzde "düzanlatım şiiri" olarak nitelenen şiir anlayışına yakın resitatif (konuşur gibi) şiirleriyle anıldı, kendine özgü bir şair olarak kabul edildi. Altınel'in bu kitaptaki şiirlerine tam olarak "düzanlatım şiiri" demek o kadar kolay değil, çünkü uzun dizelerle yazmasına rağmen şiir cümleleri paragraf düzeninde birbirini izlemiyor, alt alta gelerek yol alıyor. Şairin *Zamanın Yüreği* ve 1995'te yayımlanan *Kentin Küçük Sokağı* adlı şiir kitaplarında uzun dizeli şiirlerin yanı sıra ritmi de kollayan alışıldık biçimde şiirlere de dönüş yaptığı gözlemlendi.

Şairin ilk kitabı olan *İnsanın Değeri*'nde döneminin tematik ekseninden kısmen modernist, kısmen 'toplumsalcı' öğeler ve bileşkeler saptamak mümkün. Hatta Garip şiiri etkisi kimi kısa dizeli kısa şiirler de yazdırmış şaire. Dolayısıyla, *Kıraçlar,* farklı söyleyişiyle, daha 'homojen' yapısıyla şairin adını duyuran çizginin çıkış noktası olarak ayrı bir önem taşıyor. *Kıraçlar,* bir dizi çelişkinin bileşkesinden oluşan bir toplam. Bir yanı, hatta açılışı, ilk adımları toplumsal, sonra bireysel öğelere göndermeler başlıyor. Ayrıca toplumsal olan söylenirken de, bireyin iç dünyasında gezinilirken de umut ile umutsuzluk, bezginlik ile yaşamak özlemi arasında yoğun gitgeller var. 1959 yılının, başka deyişle 27 Mayıs öncesinin Türkiyesi düşünülürse, İkinci Yeni'yi de beslemiş olan 'ruh hali' Sabri Altınel'i de etkilemiş. Ancak o şiirini farklı bir düzlemde kurmayı

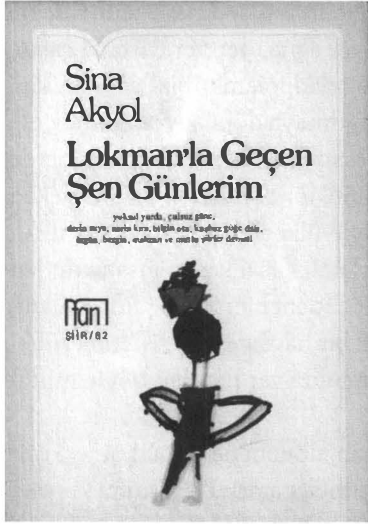
yeğliyor. Bir çeşit 'suskun deniz' betimlemeciliği yapıyor: Kitlelerin başkaldırısı üzerine değil, başkaldırma potansiyeli üzerine yakılmış bir uzun şiir bu. Yer yer ağıta, yer yer destana çalan, beklentiyle sezgiyi birleştirmeyi deneyen bir şiir. Bu nedenle, ağırlıklı olarak "biz" söylem kipi yeğlenmiş, söylem kipi de geri dönüp benzer içerikleri sürekli çağırmaya dönüşüyor. Somut, ele gelir olgular bir omurgayı izleyerek, ama bir 'öykü'ye dönüşmeksizin birbirini izliyor. Şiirlerde söyleyen öznenin -bazen 'ben'e dönüşen bir kiple 'rutin' yaşantılara dönülerek- şehri mekân seçtiği açık olmakla birlikte kırsala göndermeler, o tarih itibariyle ülkede var olan eşit ağırlıklı kırsal kesim / şehir dengesinin tipik bir ürünü. "Biz"in ağırlıklı olarak kırsal kesim insanlarından oluştuğu seziliyor. Ancak, konumları şimdilik "eylemsizlik" ile özetlenebilirse de, şairin onların "potansiyel gelecek"ini kurgulaması, şiirler toplamına parabolik bir hava veriyor. Metinler "Sevinç bu! Sevinç bu!" ünlemleriyle sonuçlanıyor, çünkü "Bir bilimimiz var bundan böyle mutlu olmak için"

Söyleyiş de çelişkilidir. Bazen alışıldık, hatta 'klişe'ye kaçan, dönem havasının ortaya saldığı söyleyiş biçimleriyle buluşan ya da zoraki toplumsal göndermeler arasında şaşırtıcı imgeler yanıveriyor: "Günün en uykulu yerinde yaramızı yalıyoruz dikenli dilimizle" "Gidin karıncalar, başka gülüş, başka ağlayışların kırıntılarını toplayın yerlerden" "Kim geçmiş bu dikenli yolunu sözcüklerin". Kimi şiirler de gücünü "leit-motif"lerden alıyor. Sözgelimi IV. şiirin her matrisi "ve yürek en ıssız oyununa girer", "ve yürek en aşırı oyununa girer", "ve yürek en görkemli oyununa girer" gibi yineleme destekli berkitmelerle bağlanıyor. VII. şiirde "kıraç kıvrımlarında, kıraç kıvrımlarında" yinelemeleri bölüme bir omurga sağlamış oluyor.

Sabri Altınel, ayrıca yaygın olmayan kelimelere düşkün şairlerden biri. Dönemin moda "öz Türkçe" kelimelerinden "nen"i ('şey'e karşı önerilmişti) sıkça kullanıyor sözgelimi. "Kıyınç" "doğrucalık", "koşuk", "gerçekçil", "sevi", "devinim" gibi kelimeler dizeler arasında tümsekler ya da çukurlar gibi duruyor. Yine "kıraç", "yazı", "yaban", "anız", "geven", "ayrık otu" gibi kırsala gönderen kelimeler de katışım öğesi olmuş. Alışılmadık bağdaştırmalar yapmak arzusu ve eğretilemeler de sıklıkla imgeye açılan ilginç kelime öbekleri oluşturuyor: "kaynar-akta", "kalkerli sonuç", "düş çürümeleri", "sevinç sütü". Altınel'in seçtiği biçim, kaçınılmaz biçimde o dönem şiirinde etkili olmuş Walt Whitman şiirini de çağırıyor. Ancak onun şiirinde 'bun' daha baskın. Kimi söyleyişler de Dağlarca çizgisini, daha belirsiz biçimde Kansu çizgisini okşuyor.

Kıraçlar toplamında dizeler irdelendiğinde dönem şiirinin kapsamıyla sınırlı kimi yalınkatlıklar ele gelebiliyor, ancak toplamın bütününün tek tek şiirlerin toplamından daha fazla enerji yaydığı söylenebilir. Tevekkül de olmayan, isyan da olmayan kitlesel ruh hali anlatımının oluşturduğu atmosfer, belki tek tek dizelerin söylediğinden daha etkili bütüncül bir söylem bütünlüğü oluşturuyor. Altınel, bunu ileride *Yaban Yazıları* ile bir kez daha deneyimleyecektir.

Romen rakamlarıyla ayrılmış dokuz bölümden oluşan kitapçık, o kadar ince ki, bir sırt bile edinememiş. Şair kitabı kendi imkânlarıyla bastırmış. Yalın ve sade kapakta basımevi 'hurufat'ı kullanmış.

LOKMAN'LA GEÇEN ŞEN GÜNLERİM

Sina Akyol / Tan Yayınları, Ankara 1982

Sina Akyol'un (doğ.1950) ikinci şiir kitabı. "Sina Akyol, ilk şiirlerini 1969-73 yılları arasında *Güney, Forum, Dost* ve *Yansıma* dergilerinde yayımladı. 73-79 arasında şiir yazmadı. 80 yılında yazdığı şiirleri *Su Tadında* adlı kitapta topladı" deniyor arka kitap notunda. Akyol'un 1969-1973 arasında yayımladığı şiirlerin niteliğini, dönemin özelliklerini anımsayınca kestirmek kolay. Aynı yıllarda Ankara'da yüksek öğrenime başladığım sırada Sina Akyol, Arkadaş Z. Özger vasıtasıyla ilk tanıştığım arkadaşlardan biri olduğu için, yakından gözlemlediğim bir süreçti bu. Şöyle özetlenebilir: Hazır ve kolay bir şiir, bir 'poetika' yoktu ve kurulma sancısı çeken şiirin başı gözü yaralıydı. 'Modernist' şiir dönem heyecanına denk düşmüyordu, popülizmle örselenmiş 'toplumcu' şiir harcıâlem geliyordu ve kendimizi sıfır noktasında hissediyorduk. Sina Akyol'un 73-79 arası şiir yazmamasının nedenlerinden biri, bu sıkıntı/sıkışma olmalı. *Su Tadında* ile başlayarak, ama asıl *Lokman'la Geçen Şen Günlerim* ile kesin bir biçim vererek, daha farklı bir şiirle çıktı karşımıza. Söz, akacağı yatağı bulmuştu.

Sina Akyol, *Lokman'la Geçen Şen Günlerim* ile iyice belirginleştiği üzere, sözün dizenin bittiği yerde bitmeyip sürdüğü bir söyleyiş biçimi kurmuştu. Kelimeler bir yerde aradan çekilmişti ve boşluk (başka deyişle okurun zihni) sözü sürdürüyordu. Şiirbilimciler buna 'eksiltmeli' ya da 'eksiltili' anlatım adını veriyorlar ama eksiltme kısmı sadece buharlaşan kimi kelimelerle ilgili, oysa anlam eksilmiyor, fazlalıklar ediniyor bu yöntemde. Sina Akyol'un tarzı, Asya (Doğu) şiirinin ve hikmet geleneğinin kimi öğelerini de bir dönüşüme uğratmış oluyordu böylece. Bu kitapta Lokman ve Hezarfen gibi kişiliklere yapılan göndermeler de bunun içeriksel berkitilmesini sağlıyor. Bileşkede toplumsal bakış açısı, teorik/siyasal arka plan da haliyle var. Dahası ve önemlisi, Sina Akyol kendisini bu bileşkelerin biçimsel öğeleriyle sınırlamadığı için, dinamik, etkileşimli hatta biraz hiperaktif bir deneysellikten hız alarak kuruyor şiirlerini. Bu nedenle de şiirlerin göndermeleri, çıkıntıları, bölümlenmeleri, parantez açmaları, ara başlıkları ve ara nağmeleri hayli bol. Kapakta bile kitabın adının altında küçük puntoyla şunlar yazılı: *"yoksul yurda, çulsuz güne, derin suya, narin kıra, bilgin ota, kuşbaz göğe dair, üzgün, bezgin, mahzun ve mutlu şiirler demeti."* Kitabın *Kuran*'dan ve Platon'un *Devlet*'inden şairleri kargışlayan bölümlerle açılmasına karşılık şiirlerin yerinde durmazlığı bir cevap gibi.

Lokman'la Geçen Şen Günlerim, "Börtü Böcek" ve "Hezarfen" başlıklı iki bölümden oluşuyor. Ama çoğu kısa şiir de, hızlarını alamayıp kendi içinde rakamlarla ya da ara başlıklarla bölümlere ayrılıyorlar. Örneğin kitaba adını veren ilk şiir, Lokman'a sesleniş kipinde üç dizeden sonra dört dizelik birinci, üç ayrı soru kipinde on dizelik ikinci, cevap kipinde iki dizelik üçüncü bölümden oluşuyor. Ayrıca her bölümün geleneksel halk kitaplarındaki tarzda parantez içi bir

başlığı da var. Lokman, "Cümle kuşlar ve nebatat üstüne güzel bir yanıtı"nda, "Onlar günün erkenci gezginleridir / ve mümkün değildir onları anlamak" diyor ama önceki bölümde sorular aslında okura sorulmuş olduğu için cevap da belirsizliği berkitmekle kalıyor. "Felsefi ve Abuzer" kitabın, teorik / siyasal arka plana en belirgin göndermesi olan şiirlerinden biri. "Kuramsal doğrularla pratik yanlışlar arasındaki çelişki delirtti Alduzer'i!" ibaresiyle başlıyor şiir. Althusser'in ve "Bizim ilden, sarhoş gezen, amca oğlu Abuzer"in delirmişliğine hayıflanmaya bağlanıyor sonrasında.

Lokman'la Geçen Şen Günlerim, kırı özleyen şehirlinin söylemini içeriyor çoğunlukla. Ancak kırla ve kıra özgü üretim biçimleriyle kurulan ilişkide kültürel boyutun ağır bastığı söylenebilir. Dolayısıyla bir karşıtlığa değil bir bağdaştırma çabasına dayanan şiirler. İşte birinci bölümden bir şiir adı: "Duvar Halısı İçin Nesnel Türkü". "Halı" ve "türkü" kırı gösterirken, "nesnel" nitelemesi olguyu kırdan beriye çekerek sentez öğesine dönüştürmüş oluyor. "Kuşcu Kızın Çörekleri" şiiri de *"Kırı andırır / Kırda tenha duran / sümbüllere benzer"* diye başlıyor çörek satan kızın hallerini söylerken. Bu bağlamda şiirlerin bütününde bitki ve hayvan adları yaygın kullanılıyor. "Ağaç Budayıcılarına ve Yaslı Gönlüme Dair Keder Yüklü Şiir"de 'kent' başına 'huysuz' tamlaması getirilerek anılır. Üç bölümden oluşan ve içerdiği şiirciklerle haikular federasyonu niteliğindeki "Mayıs Ayı Notları" da kıra çağırıyor hep. "Lokman'la Geçen Şen Günlerimi Unutamıyorum" şiiriyle tekrar Lokman'a dönülen bölüm, Mes'ut Kadife'ye adanmış "Şiir Üstüne Konuşma" şiiriyle kapanırken şairin tematik özetlemesini de veriyor: *"-Sana mutlu / bahçe olsun şiir! / Bence bana / mutlu yorgun / bahçe oldu!"*

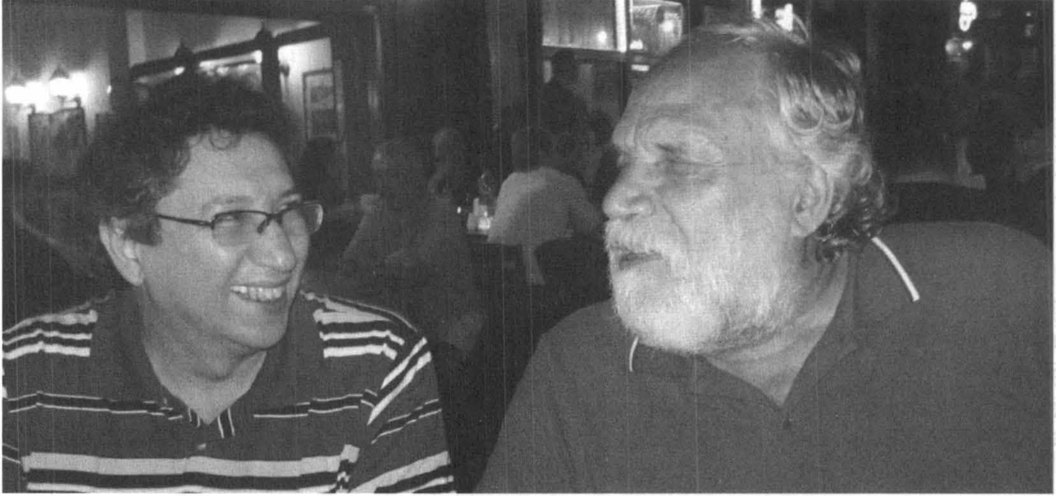
Kitabın "Hezarfen" başlıklı ikinci bölümünde şiirler alt başlıklarla kümelenmiş. "Çocuklarla Başbaşa" ilk alt başlık. Bölümün, öğretmen seslenişi kipiyle yazılmış "Kış mı Demiştik, Vazgeçelim" şiirinin ikinci bölümü, çocuk bilincini aşan bir imgesellik içeriyor: *"Ve biz / bilmediğimiz / bir deniz / kıyısından geçip / gitmek üzereyiz! / Çocuklar, madem / böyleyiz / kumun ve suyun / tarihini uyum / diye yazalım / da gidelim".*

Sonraki şiirler "Rüzgârlı Şiirler" "Leylâklı Şiirler" "Şenlik Dolu Şiirler" gibi başlıklar altında kümeleniyorlar ve adlarıyla gerçekten uyumlu olarak uçuşu sürdürüyorlar. Sina Akyol, bazen doğa nesneleriyle söyleşerek, bazen okura dönüp onları anlatarak, bazen "Bizim Evin Güzelleri" şiirindeki gibi yaşantıya dönerek ve her şiirini ötekilerden farklı kılarak çatmış bölümü. Bu bölümde "Ben, Yasemin, Nergis ve Gül Dalı" gibi görece uzun şiirler de yer alıyor. Kimi şiirlerde de Ankara var. Oysa kitabın çıktığı yıl, bana yaptığı adamanın altına *"-Artık İstanbul'dayım. Bir reklam şirketinde çalışıyorum. Mutlaka görüşelim"* notunu düşmüş, adres ve telefon yazmış. Seyrek de olsa görüşebildik o yıllarda. Birkaç yıl sonra ise üçüncü büyük şehirden duyuldu sesi: İzmir'i mekân seçmişti.

Lokman'la Geçen Şen Günlerim, Mehmet Taner'in kurup yönettiği Tan Yayınları'nın 13. ve şiir dizisinin 7. kitabı olarak çıkmış. Bu dizinin Sait Maden tarafından yapılan kapak düzeni (kitap sayfası andırımı), sadece renkler ve desenler değişerek, standart olarak kullanılmıştı. Çerçeve bu kez sarı renkli olmuş, deseni ise Mahir Akyol yapmış. Basılı bir fiyat yok kapakta, hızlı enflasyonun 'fiyat etiketi'ne yol açtığı yıllardı çünkü.

ANYA

Mete Özel

Mete Özel ve Eşber Yağmurdereli (10 Haziran 2011)

*"Yüzyıllardır bu topraklar üstünde hayatımıza ve onurumuza kasteden bir **akrep** var. O hayatımızı, onurumuzu ve bilincimizi her gün yeniden sonsuz kere zehirliyor. İşte hepsi bu..."*
Eşber Yağmurdereli

Bu anyA var ya, âlem memleket valla! Burada kanatlı kır atların çektiği faytonlarla hep beraber Ay'ın karanlık yüzüne geziler düzenlenebiliyor mesela! Kevser Denizi'nin öteki kıyısında rebşE abimizle omuz omuza oturup karanlığın en koyusuna birlikte bakabiliyorsunuz. Tab'i Mustafa Efendi'den *"Gül yüzlülerin şevkine gel nûş edelim mey / İşret edelim yâr ile şimdi demidir hey / Bu kavli sürâhi eğilip sâgâra söyler ne der / Düm de re lâ dirnâ tene dirnâ tene dir ney"* diye seslenebiliyorsunuz komşu evrenlere.

Karanlığın bir madde olduğunu, elle tutulamadığını ama gözle göründüğünü biliyorduk. Haberiniz vardır, bilim insanları bu maddenin varlığını kanıtlayabilmek için deneyler yapıyorlar bir süredir. Oysa karanlığın elle tutulabildiğini kanıtlayabilmek için en çok bizim devlet insanlarımız çalışmıştır. Altmış bir bin üç yüz yirmi saat tam tecritte -çaycı ve gardiyanlar da dahil hiç kimseyle konuşmadan- karanlıkta tutulan bir kişi, karanlığı elleriyle tutabilmektedir. Bu deney sırasında devlet insanlarının hesap edemediği şey, karanlığı elleriyle de tutabilen bir kişinin bu deneyimini karanlıktaki diğer insanlara öğretebileceği, onlarla akkanatlı kır atların çektiği ışıklı

faytonlara binip anyA'nın karanlık Ay denizlerine varabileceği ve oradan komşu evrenlere seslenebileceği gerçeğidir. Mesela şöyle şeyler söyleyebilir karanlığı elleriyle tutabilenler: *"Mecliste çalındı yine tanbur ile neyler / Âşık-ı biçarelerin gönlünü eğler / Daire semâî tutarak ney neye söyler ne der / Düm de re lâ dirnâ tene dirnâ tene dir ney".*

Deneylerini hassasiyetle, ısrarla ve inatla yapmaya çalışırlar devlet insanları ama hiç beklemedikleri sonuçları olabilir bu deneylerin. Mesela; yedi yüz yirmi saat Karadeniz'in soğuk sularının içinde ve karanlıkta kalan biri, karanlığı elleriyle tutabilmenin ötesine geçip, onu sıkıp, sıkıştırıp, ezip, imbikleyebilir ve ışık saçan göksel cisimlerin hepsinden daha güçlü bir ışık demeti elde edebilir. Akrep Takımyıldızı'nın zehirli ışıkları solda sıfır kalır, Güneş'in kızgın huzmeleriyle bile yarışılabilir böylece. Elde edilen bu ışık demeti anyA'nın öteki kıyılarından Dünya'ya birkaç salisede ulaşabilir, bayati makamına dönüşüp sağır sultanlara bile işittirebilir tatlı ezgisini. *"Mecliste durur cümle ayağ üstüne beyler / İçin içelim deyû komuş başına eller / Bu savtı okur bülbül-i gûya olur her dil / Düm de re lâ dirnâ tene dirnâ tene dir ney".*

Biz, anyA halkı, yakında geleceğiz zaten Dünya'daki kendi topraklarımıza ama siz yine de iletişimi koparmayın, uzun uzun bakın aynaların sırının arkasına, kımıltısız kara sulara, en çok da birbirinizin gözbebeklerinin ardına.

Surya'nın Faytonu, Karnataka, Hindistan'da bir anıt, (Ocak 2009)

Hem Doğu, hem Batı mitolojilerinde bol rastlanabilecek imgelerden biridir atların çektiği Işık (Güneş) Arabası. Yedi at aslında o vakitler görülebilen yedi gök cismine dolayısıyla yedi güne göndermedir. Bunlar: Güneş, (Sun – Pazar); Ay, (Moon -Pazartesi- yani aslında 'money'den gelmiyor "Pazartesi"nin kökü Ay'dan geliyor); Merkür, Venüs, Mars, Jüpiter Satürn. Yunan mitolojisinde, Akrep Takımyıldızı'yla cebelleşen Phaëton'nun (Helios'un yani Güneş'in ölümlü oğlu; bizim Fayton diye okuyabileceğimiz) hikâyeleri anlatılır. Pek çok farklı efsaneden birinde Phaëton önce çok yüksekten uçtuğu için dünya buza keser. Phaëton öyle yüksekten uçar ki, karşısına ölümcül iğnesini saplamak için dikilmiş göklerdeki akrep çıkar. Telaşlanır Phaëton ve bu kez tüm bitki örtüsünün yanmasına neden olacak kadar dünyaya yaklaşır. Phaëton kazara Afrika'nın büyük kısmını çöle dönüştürür ve Etiyopya halkının derilerini karartır. Sonunda Zeus, kontrolden çıkmış Phaëton'a bir yıldırımla müdahale eder ve Phaëton, Eridanos nehrinin kımıltısız kara sularına düşüp kuğuya dönüşür.

ANİTA SEZGENER

'Kocanın Güzelliği': 'Ses'li bir Arzu Jesti

Anne Carson

"İnsan kalmak bir sınırı aşmaktır."
Anne Carson

1

böğürtlenler

"girdi aramıza tercüme etmeyi
hiç öğrenemeyeceğimiz-
pas tadı"

Bir ağaca bir sincap çıktı mı bir sincap ağaca çıktı gibi doğal bir söyleme olurdu, peki bir ağaç bir sincapla ne yapar sorusu "kelimelerle şeyleri aslında ne bağlar" sorusuyla birleşince, '29 TANGODA KURGUSAL BIR DENEME' altbaşlığı işleri daha da zorlaştırabilir; belki de sincap ağaçtan inecek ve kuzey yönünde hızla koşmaya başlayacak bir kadın sesi duyup da. Sadece sincapların gitmesi vardır seslerin peşinden, yetişmesi tüm mümkünlere doğru, vardır. Bir kitaba yakınlaşma sorusu, bir çocuğun her an yolun ortasına fırlaması (gibi) tedirgin. Bir 'gibi'nin bir cümleyi kurtarma gücüne sığınarak açılır yazı.

"Tanrının boş mutfağında kafeslerinden çıkan tavuskuşları gibi."

Böğürtlen tadındaki kurgu için tüm duyularımızı birer birer bilememiz sabahın olmasında (gibi) geceyi unutmamız, kurguların arasına yerleşen günışığı yapması John Keats'den alıntıların açıklanmasıyla zindelenir:

"BİR KİTABIN ÖZGÜR KALMASI İÇİN İTHAFIN KUSURLU OLMASI GEREKTİĞİNDEN BİR DE KEATS'İN GÜZELLİĞE DAİMA TESLİM OLMASI SEBEBİYLE BU KİTABI KEATS'E İTHAF EDİYORUM (KEATS'İN DOKTOR OLDUĞUNU BANA SEN Mİ SÖYLEMİŞTİN?")

29 bölümün her biri Keats'den bir epigrafla açılır, hem bir estet hem de cinsellik temasına tutkun bir romantik olan Keats'de olduğu gibi, *Kocanın Güzelliği*'nde de dilin fiziksel dünya ile hayalgücünün dünyası arasında salınması ve yüksek bir çiti aşması vardır. Dil arzunun aracıdır artık.

Keats'in "güzellik hakikattir; hakikat de güzellik, / tüm bilmemiz gereken /
yeryüzünde, işte bu" dizeleriyle yapılan bu naratif dansta keskin bir ironi duyarız.

Stop.

2

ses

"Kadının sesinde bir ihlal edilmişlik. Dün gece neredeydin."

Biraz önce duyduğunuz sesi yadırgadınız. Şehrin (*polis*) duvarlarına çarpan bir çığlık cesaretinizi kırdı. Birden, 'SESSİZ OL" diye seslediniz. *Solon*'un yasağına uydunuz.

Bir kadının sesinden yayılan delilik 'gibi" saydınız. Homeros *Odysseia*'da ak kollu Nausikaa ve hizmetçilerini, top oynamaya dursunlar onlar, elinde oku Artemis'e koca Taygetos dağları boyunca eşlik eden kalkanlı Nympheler'e benzetti. Onlar 'çığrışan'lardı. Oysa o dönemde Yunanlı kadınlar erkeklerin kulak mesafesinde bağıramazdı. Pitagoras'ın eşinin kolu kamuya açık değildi, ne de sesi. Çünkü sesinden duyardınız birinin duygularını ve huyunu.

Dişi sesi canavarlıkla, ölümle ve düzensizlikle özdeşleştirdiniz.

Koca'lar Antik Yunan'da eşlerine ve metreslerine ölçülü ve kontollü olma erdemi anlamına gelen *sophrosyne*'i öğütledi, yani bir çeşit dilden kesilmeyi.

Stop.

3

kan

"oyuncuların bir eli pas geçmesi gibi,
şayet bu bir oyunsa, şayet kuralları biliyorlarsa,
ki öyleydi ve biliyorlardı."

Tango kelimesinin Latince dokunmak anlamına gelen tangere fiilinden türediği bir melankolisi vardır, *tavuskuşu* bir hali. *Kocanın Güzelliği*'nin 29 tangoda denenmesi, dokunmaktan kesilmiş ama 'dilden kesilmemiş' bir telafi arayışıdır. Evlilik tango gibi sonuna kadar edilmesi gerekli görünen bir danstır, akışkanlığı vardır.

Tango sesi çağırır, ses dokunmayı.

Arzu ile arzulanan arasındaki dans, dile gelince de, belirsiz ve acı dolu olmaya devam etmiyor mudur?

"Dans masumiyettir, çünkü bedenden önceki bedendir. Unutuştur, çünkü kısıtlılığını, ağırlığını unutan bedendir." diyen A. Badiou'ya kulak verebiliriz burada.

Tarihin bir karakter olarak bedenlenmesi, bir düzlemde akan evliliğin irkiltici anlatımı ile diğer bir düzlemde birbirinden tamamen farklı yüzyıllardan ve kültürlerden kırık ifadeler birbirine geçirilerek yaratılır.

Otobiyografik bir kuruluş olsa da bir olayın çığlığından çok, o olayın nasıl olabileceği üzerine ışımalarda birinci tekil şahıs kalmaktır *Kocanın Güzelliği.*

"Güzellik hakikat" midir? "Bir koca güzelliğinin zarını son bir kez atıyorsa suçlu kim?":

Arzunun sesini alıkoyan mı? Sesini kısan, kısıtıran, başka bir sese izin veren mi? Dizginsiz bir 'Homo Ludens'.

"yek vücut gibi.
Karı koca bir sınırı silebilirler.
Beyaz bir sayfa yaratarak.

Ama şimdi kan odadaki tek şey gibi görünüyor."

Stop.

4

kan, ses ve böğürtlenler

Arzunun kendisi kanda özneleşti. Homeros, Proust, Oe ve diğerlerine yapılan göndermeler eş olarak kadını Eros'un büyüsü altında anonimleştirdiği için okur da artık bir 'eş'tir. Ve dolayısıyla kitabın salınımı 'okur'a doğru olacaktır ve dışarıda özneleşmeye başlayacak olan bir sürece dahil edilmeye çalışılan sincap böğürtlenlere doğru kaçar.

Kanda dener sesi böğürtlenler, yeni formları.

Anne Carson, şiirinde kullandığı sayfa boşlukları, şiirsel dizenin ritmi, kısıtlandırılması ve uzunlukları ile kurulan bir plastiklikle, varlık/yokluk, erteleme/ önceden yapma, fiziksellik / hayalgücü temalarını çağırarak arzunun besinini yaratır.

Kendinin merkezine doğru giderken, diğer tarafa geçmek (gibi), nötr olan bir duruma geçer. "Burada, kendim olmayan ama en çok da kendim olan sese yaklaştım, daha önce böyle bir seviyede ses mekanizması hiç kurmamıştım," diye cevaplar kendisine sorulan bir soruyu Anne Carson.

Stop.

Post scriptum: İroni mi, paradoks mu?

Her çıkarılan ses biraz otobiyografikti. Her seferinde bir parça iç dışarıya yansıtılıyordu. Bunu sansürlemek ataerkil kültürün görevlerinden sayıldı.

Ve böylece insanları ikiye ayırdılar: sansürlenenler ve sansürlenmeyenler. Burada dura-

lım, sansürlenmeyen seste.. Medusa'nın kesik boynundan fışkırdı Pegasus, hiç ses yoktu. Sesi sonradan Anne Carson koydu oraya.

"Gözlerimizi bileyip iyice yaklaşsak mı kocanın güzelliğine-
temkinle, çünkü alev alevdi.
Altında zemin yanardı,
dünya yanardı,
hakikat yanardı."

Stop.

"Güzellik Hakikattir demek ve durmak için.
Güzelliği yemek yerine.
Yemek istemek yerine. İlk baştaki saf düşüncem buydu.
Tek bir şeyi gözden kaçırdım.
Güzellikle karşılaştığımda onun
eskimiş- kendi kalbimin içinde
çoktan yenmiş olacağını."

Stop.

Dipsular:

Kocanın Güzelliği -29 Tangoda Kurgusal Bir Deneme /Anne Carson, Metis Yayınları, 2009, Çeviri: Aslı Biçen.
Sesin Cinsiyeti (The Gender of Sound) / Anne Carson (Glass, Irony and God- New Directions Books-1995).
Bir "*Beauty of the Husband: a fictional essay in 29 tangos* by Anne Carson" okuması / Nadia Herman Colburn -*The Jacket Magazine*.
Güzel ve Lanetli- Anne Carson toplamalarını yapar / Toh Hsien Min
"Anne Carson ile Söyleşi" / Will Aitken- *The Art of Poetry* No. 88
Başka Bir Estetik (Düşüncenin Metaforu olarak Dans) / Alan Badiou, Metis Yayınları-2010, Çeviri: Aziz Ufuk Kılıç

GÖÇGÜNCEM

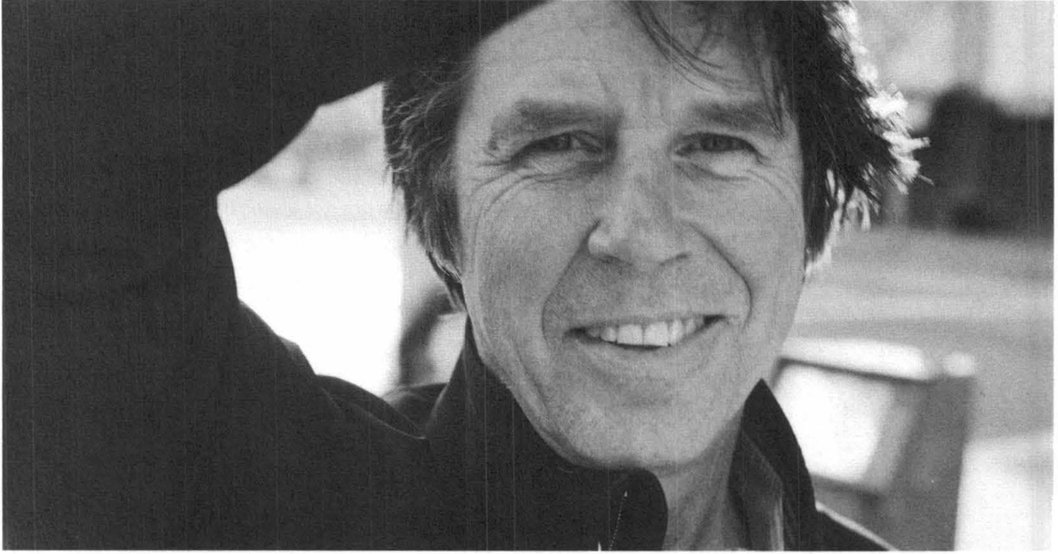
Mustafa Ziyalan

PARANOİD ANDROİD

"Paranoid olabilirim, gel gör ki insansı değilim..."
Radiohead

Jim Morrison'un kimilerince rock müziğinin şairlerinden biri sayılması boşuna değil bence. Onun söylediği *"Son bu işte",* bana hep Francis Ford Coppola'nın *Kıyamet* filminin olmazsa olmaz ögelerinden biri gibi gelmiştir.

Los Angeles'ta, West Hollywood'da yaşarken bir zamanlar Morrison'un ve grubu The Doors'un çaldığı Whisky A Go Go kulübünden uzakta değildim. Zaten o kentte her şey, herkes birbirinden o denli uzaktı ki, uzak sözcüğünün pek bir anlamı yoktu. O sıralarda artık nerdeyse çağları geçmiş olmasına karşın hâlâ adı anılan rock gruplarından biri de X'ti. Punk rock grubuydular; hayvan gibi (bir) müzik yapıyorlardı. Bunu olumlu anlamda söylüyorum. Şarkıları söyleyenlerden biri bana lise öğretmenlerimden birini anımsatan Exene Cervenka'ydı, bir başkası da John Doe; Ali Veli, Ahmet Mehmet gibi bir addı onunki. Adının düşündürdüğü gibi de sıfır numara Amerikalı bir fiziği vardı Doe'nun. Daha sonra solo albümler yaptı, filmlerde oynadı. Bir şarkısının sözlerini Türkçe'ye çevirmiştim:

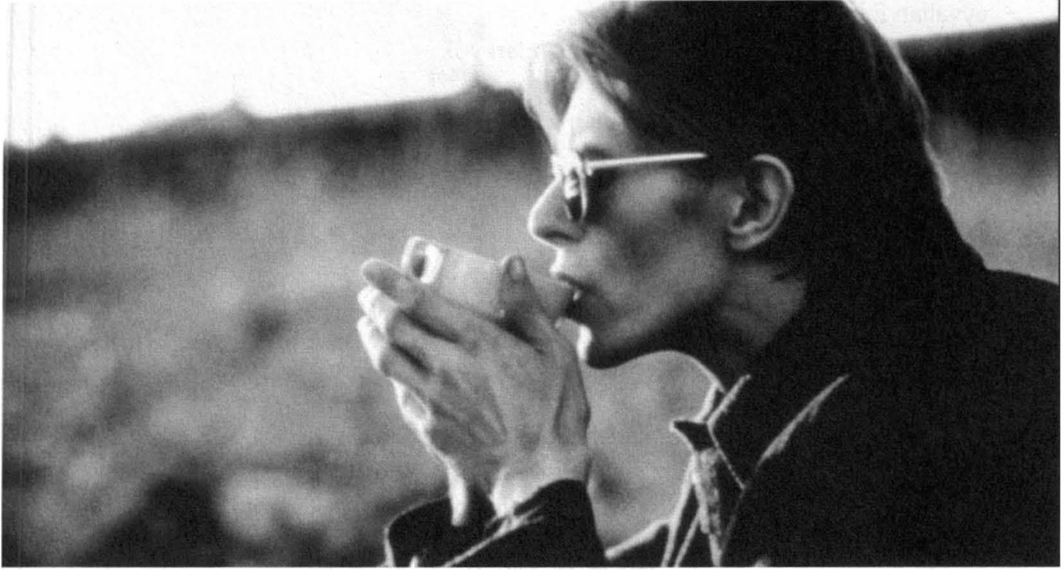

Dünya Kardeşliği / *John Doe*

Yerleşmiş olabilirim, her şey yolunda gidiyor olabilir. Derken
bir şey atar, bozar kafamı. Sevdiğim biriymiş,
yabancıymış, dâhiymiş, fırlamaymış bakmaz, kafamdaki bu kara delik
kimi kırdığını hiç takmaz.

Deliliğim rezelerinden söker kapıları
deliliğim cinayetlerin daha nelerin düşlerine dalar.
Sanırım bu da fena bir şey değil;
dünya kardeşliğinin içine etmeyi hiç istemem yoksa!
Yağmurluymuş hava, sisliymiş, karlı ya da güneşliymiş, millet
bayılır sen kafayı yiyip bir de üstüne tonla para yaptıkça.
Açık söyleyeyim o zaman: Bu çok sakat bana kalırsa. İşte
Yıldızlar Alayı dergisini karıştırıyorum da hâlâ
bombok hissediyorum kendimi.
Deliliğim rezelerinden söküyor kapıları
cinayetlerin daha nelerin düşlerine dalıyor.

Bir dakika dur, yavrum bir dakika kıpırdama. Mermer
gibi görünüyorsun, öyle serin, öyle sorunsuz. Bir daha
içimden öldürmek gelince bunları anmaya çalışacağım. Belki o zaman
o İspanyol gözlerin yatıştırır beni. Ama çok kuşkuluyum.

Bu sözlerde dünyanın dört bucağından gelme, çeşitli ırklardan onca insanın ayrı ayrı mahallelerde tutulduğu Los Angeles'ta ırk nedenli ayaklanmaların bile kolay kolay açıklayamayağı bir tür paranoyanın var olduğunu düşünmüştüm. 1992'deki ayaklanmalarda çıkan yangınları West Hollywood'daki penceremden görebiliyordum. New York'a göçtükten sonra, dünyanın dört bucağından gelme, çeşitli ırklardan bunca insanın metroda, otobüste ya da bir asansörde burun buruna geldiği, getirildiği New York gibi bir kentin bile sırasında basbayağı bir paranoya kaynağı olabileceğini anladım. O paranoyaya David Bowie'nin boş zamanlarında yürüttüğü Tin Machine grubunun bir şarkısında rastladığımı sanıyorum:

Eyvallah Ed Beyefendi / *David Bowie*

Manhattanarrakların hayaletleri çığlık çığlığa düşerken
PTT'den
biri her şeyleri görüyor ama. Eyvallah Ed Beyefendi
Andy'nin kafatası Queens'in ordaki "galleria" vitrininde
biri her şeyleri görüyor ama

İkarus düşüyor Brueghel başı üstüne
eyvallah Ed Beyefendi
dört bir de yirmi kara çocuk kimileri kör
biri her şeyleri görüyor ama
kafasız vatandaşların şiddete gösterdiği hoşgörü

eyvallah Ed Beyefendi
kimi şeyler öylesine büyük zerrece anlamları yok
tarihler öylesine küçük insanlar öylesine yoğun
biri her şeyleri görüyor ama. Eyvallah Ed Beyefendi

tabancalar bir şey değil yumurtladılar canavar yumurtalarını
başkaları da kuluçkaya
yatmaya davrandı
rengi uçukların dışında. Biri her şeyleri görüyor ama
eyvallah Ed Beyefendi.

(Andy, Bowie'nin daha sonraları bir filmde oynadığı Andy Warhol, *Ed Beyefendi/Mr. Ed*'de bir zamanlar bir televizyon dizisinin baş kişisi olan Konuşan Katır olabilir mi?)

David Bowie İngiliz, Berlin'de yaşamış. Nicholas Roeg'in aynı adlı filminde *Dünyaya Düşen Adam*'ı oynamıştı; bunlara karşın, belki de tam da bu nedenlerle, paranoyak bir ruh durumunu çok daha yenilerden bir şarkısında daha da açık seçik ortaya koyuyor. Şarkının adı "Amerikalı'lardan Korkuyorum". Şarkının videosunda Bowie'yi sokaklarda kovalayan, ona dünyayı dar eden kötü adamı oynayan da Nine Inch Nails grubunun hem kaptanı hem gemicisi olan Trent Reznor. Bakarsınız Reznor'a yine gelirim.

New York'a, kentlere ilişkin, belki de daha içerden, sokak, kaldırım düzeyinden bir bakışa da Princess Pang grubunun bir albümünde rastladım:

Aşağı Doğu Yakası, New York / *Princess Pang*

I

Kimsenin peşinden gitmiyorum ben;
yalnızca bu barbar kentte kıyıya atılmış biriyim.
Kendi yalan dolan, yamuk yolumda yürüyüp gidiyorum.

II

Şehrin apışarasındaki
bir duvardaki bir delikte
koklardık Amsterdam'dan gelme gülleri.
Daha dündü

bir milyon çocuğun düşleri,
aynasızları dize getirdikleri hani,
yitik kuşak,
hep yoldaki isyancılar,
öyle kolay bir yolculuktu kaymak gibi
Aşağı Doğu Yakası'nda,
sallana yuvarlana kıra döke,
saça döke sıvaları suları.

Princess Pang

III

Ölümün yabancısı değilim;
her gün benimle.
Mezarımı gösterip cilve yapıyor;
saklıyor ödemem gereken pahayı.

IV

Geceyarısının melekleriyle yollarda,
dolu silahına sımsıkı sarıl,
yaşayarak hep tehlikenin solunda,
dörtnala dal güneşe geceyarısı.

Geliyor musun, gidiyor musun ne
duyuyor musun silinip sönüp gittiğini,
salacak mısın kendini bilmeden etmeden ölüme,
daha iyi bir yolu varmış gibi.

Sokakta cepte parayla uyanmak
zaman kaybı, başka değil.
Düşünmüyorum, aldırmıyorum, kaygısız,
sanırım aklımı kaybediyorum.

Sempati mempati istemiyoruz;
İstemiyoruz, bize zırnık yaramaz öyle bok.

New York çocuklarından söz açılmışken, kitabı *Basketbol Günlükleri*'nin sinemaya yapılan uyarlamasında Leonardo DiCaprio'nun oynadığı Jim Caroll'un bir şiiri geliyor aklıma. Müzis-

yenliği de olan, has New York'lu Caroll'un yine has Los Angeles'li Jim Morrison'u kimi açılardan andırdığını düşünebiliriz. Carroll da 2009'da, Manhattan'da öldü. Sözünü ettiğim şiiri şu:

Kâfurlu Afyon Çocukları / *Jim Carroll*

Saatler mavi saniyeler katlanır üstüme
bataklık düşü yavaşlığında
metal tonu şafak öncesi koyuluğu denli ağrım,
                                                            oturuyorum

baş düşmelerinden sandalyemde titreyerek
inceltmeye yıllarımı verdiğim bir hastalıkla

karanlık çalakürek dalga zarında
maymun kadının düş akımları
utangaç yaratıklara özgü yerlerdir, kafadan
doğurduğum çocuklara, bir heves,
                                        bırakıp gittiğim sonra... gözüm

tatlı mart havasına damlatır gerilimi, donmuş,
katıksız, kanımın akmaya yanaşmamasınca...
durdurulmuş, şiirimin soluğunu ışıldatan ter...

Jim Carroll

New York, 2011

Ayat-el Kurmezi

ŞİİR OKUYAN DA YANIYOR

Özgürlük ve demokrasi isteyen barışçıl gösterilerin dışardan askeri müdahale ve olağanüstü hal ilanıyla bastırıldığı Bahreyn'de kral ve başbakanı eleştiren şiirleri okumanın bedeli ağır oldu. Muhalifler, olağanüstü halin kaldırılmasının ardından Sünni hanedana karşı yeniden sokaklara dökülürken 'Özel Güvenlik Mahkemesi'nde yargılanan göstericilerden 20 yaşındaki kadın şair Ayat el Kurmezi 1 yıl hapis cezasına çarptırıldı. Suçu şiir okumak.

Şiirlerinde, Kral Hamad bin İsa Halife'ye karşı Şiiler ile Sünnilerin bir olduğunu vurgulayan Kurmezi 'nefreti kışkırtmak' suçlamasıyla 30 Mart'ta tutuklanmıştı. Ailesi, öğretmenlik fakültesinde okuyan Kurmezi'nin güvenliğinden endişe ettiklerini belirtti. Kurmezi, şubatta patlak veren gösterilere katıldıkları için askeri mahkemede yargılanan 400 kişi arasında yer alıyor. Şimdiye kadar bunlardan 50'si hapis cezasına çarptırıldı. Bahreyn İnsan Hakları Gençlik Topluluğu, Kurmezi ile birlikte diğer tutukluların kötü muamele gördüğünü kaydetti.

Radikal, 27 Haziran 2011

Battal Keskin: "Şiir anlayabilmenin ve sevebilmenin yollarını açar."

AYSUN BAYRAKTAR

Battal Keskin

Aysun Bayraktar: Siyah / Beyaz (Delisarmaşık Yay.) *adlı şiir kitabınızda, insana, doğaya, topluma dair fikirlerinizi ve hislerinizi "siyah", "beyaz" karşıtlığından yola çıkarak yansıtıyorsunuz. Bu karşıtlığın nedenlerini ve çarelerini, şiir dilini kullanarak araştırdığınız kitabın yazılma nedeni nedir?*

Battal Keskin: İnsan yaşadığı dönemin tanıdığıdır. Bu tanıklığın dile getirilmesi ve gelecek nesillere aktarılması ise yazın insanının en önemli misyonudur diye düşünüyorum

Tanığı olduğumuz bu postmodern sürecin çatışmalara sebep olan (global sermayenin liberal/neoliberal ekonomi politikalarının yarattığı sıcak çatışma ortamı) dünya görüşünden dolayı toplumlar arası ayrışmalar/ötekileştirmeler iyice belirginleşti bana kalırsa. Bu sebepledir ki, beraber yaşama kültürünün ortak kümesi olan "hoşgörü kültürü" ortadan kalktı.

Derin toplumsal yarılmaların görüldüğü bir süreç yaşıyoruz artık. Parayı insan yaşamının merkezine koyan liberal felsefeler insanı nesnelleştirmiştir. Kendi çıkarları uğruna milyonlarca insanın ölümüne bütün dünya sessiz kalmış, savaşın yarattığı ranttan beslenen ekonomiler yaratılmıştır. Para kazanmanın en

çirkin yöntemleri dahi meşrulaştırılmıştır. Bu da kültürler arasındaki iletişimi yok etmiştir. Uzlaşma kültürünün olmadığı yerde de hayat siyah-beyazdır. Ya sendendir ya da karşıttır. Bu karşıtlık yüzündedir ki bireye, topluma ve doğaya duyarsızlığımızı yaşantımızın bir parçası haline getirdik. Asıl beni düşündüren ise, bunun etkilerini yaşayacak ve bedelini ödemek zorunda kalacak olan gelecek nesiller.

Buna karşılık insanlık, tek kutupluluğun yarattığı bu vahşi pervasızlığı daha fazla kaldıramaz bana göre. Özgürlük, emek, demokrasi, eşitlik, hakça paylaşım uğruna mücadele eden" 68 Hareketi"nin ana hareket noktası "Vietnam Savaşı"ydı. "Körfez Savaşları"nın bizlere ve gelecek nesillere bıraktığı bu kötü miras da benzer bir hareketin tetikleyicisi olacaktır diye düşünüyorum. Yeni bir yapılanma bizleri ve gelecek nesilleri içine alacak. Bu kitabın ikinci (beyaz) bölümü de bu yeniden yapılanmanın çıkış yollarını arar, estetik bir kaygıyla. Pozitif düşünme, geleceğe dönüş, değişim, algı; "beyaz"a eşlik eden kavramlardan birkaçı.

Siyah/Beyaz da böyle bir amacın ürünü aslında. Postmodern dünya görüşünün kavramlarını tartışmaya açmak, birey/toplum, doğa üzerindeki etkilerini ve geleceğini dile getirmek istedim.

A.B.: *Kitabınız şiirler, önermeler ve bunlara eşlik eden desenlerden oluşuyor. Tüm bunları olabildiğince açık bir dille yansıtmanızın sebebi; anlaşılabilir olma isteği midir? Çünkü "popüler kültür" ve "ideoloji" gibi kavramların toplumsal yaşamdaki izdüşümlerini ve problemli taraflarını özellikle vurgulamışsınız.*

B.K.: Az önce sözünü ettiğim sorunlar her bireyin (eğitimli, eğitimsiz, çocuk, yetişkin, vs) yaşamına dahildir ve yaşamının bir parçası haline gelmiştir. Sorunları ve önerme şeklindeki çözüm önerilerini de açıklıkla, hafızalarda yer alacak şekilde tasarlamaya çalıştım. Şiirlerimi, önerme ve desenlerle destekleyerek değişik öğrenme hafızalarına hitap etmeyi amaçladım. Bu kitapta yetişkinler için de, gençler için de, çocuklar için de bir şeyler yapmaya çalıştım. Çünkü, sorunlar her kesimin sorunları; toplumun belirli bir kesitinin değil. Herkesin de bunlara duyarlı olması lazım diye düşünüyorum.

A.B.: *"Ben ölürüm" şiirinizde insanın doğayla, doğanın insanla olan sonsuz ve döngüsel ilişkisine tanık oluyoruz. Bu ilişkiyi, "evrensel etik"le yorumluyorsunuz. Peki bu ilişki, günümüzde nasıl bir hale geldi sizce? Bu ilişkinin rayına oturması için şiirin misyonu nerede başlıyor?*

B.K.: Öncelikle insanı doğadan ayıran görüşlere katılmadığımı belirtmek istiyorum. İnsan da kediler, ağaçlar ya da diğer tüm canlılar gibi doğanın bir parçasıdır ve aralarında döngüsel bir ilişki vardır. Bununla birlikte dünyayı yeniden şekillendirecek en önemli kavramlardan birinin "Evrensel Etik / Akıl" kavramı olacağını düşünüyorum. "Etik" kavramı artık klasik anlamda "insan hakkı yememek" gibi dar bir çerçeveye sığmıyor. Hayata bakış açımızı da bu genişlemeye denk olarak yeniden tanımlamamız gerekiyor.

Şiir de diğer sanatlarla beraber bu tanımlamanın yeniden ifade edilmesinde önemli rol oynar. Unutmayalım ki; sanat, toplumun duygusal estetiğini inşa eder ve ruhsal bir derinlik yaratır. Sanattan uzaklaşmak bu derinlikten uzaklaşmak anlamına gelir ki bu da yüzeysel düşünmeyi hatta düşünememeyi tetikler. Postmodern felsefenin en olumsuz özelliklerinden biri de yüzeysel düşünmeyi / bakmayı yaygınlaştırmasıdır kanımca.

Aynı zamanda postmodern söylemlerden birisi olan "Söylenecek her şey söylenmiştir." ifadesi de beni fazlaca rahatsız ediyor. Oysa hayatta; dünyanın sürekli değişen sosyo-ekonomik şartları doğrultusunda her zaman söylenecek bir söz vardır ve değişim karşısında hayatın yeniden ifade edilmesi gereklidir.

A.B.: *"Yara-sa-nın Rüyası" adlı şiirinizde "siyah"ın yeri oldukça baskın. Şiiriniz, çağın yaşattığı "özgürlük yanılsaması" durumunun; insanda hem "yara", hem de "yasa" haline geldiğini çağrıştırıyor. Sizce bu "yerleşmiş hastalık"ın tedavisinde edebiyata düşen görev nedir?*

B.K.: Edebiyat, sanatın diğer dallarıyla beraber bu yerleşik hastalığı tedavi eden çözüm önerilerini üretir, tartışır. Ayrıca, hastalığın tedavisinde, hastalığın öncelikle tanımlanması/bilinmesi yani teşhisi gereklidir. Edebiyat, aynı zamanda teşhis de koyar; yani kendisini ifade edemeyen bireylerin/toplumların sözcülüğünü yapar.

A.B.: "Kalmadı paylaşacak soğan-ekmek/Halil İbrahim masallarda kaldı."
Halk edebiyatına yapığınız anıştırmalardan yola çıkarak geçmişe özlem duyduğunuzu söyleyebilir miyiz? Sizce yaşadığımız toprakların tarihsel ve kültürel mirası "ders kitaplarına düşmüş bulanık bir not..." *olarak mı kaldı?*

B.K.: Ben burada geçmişe özlemden çok gelinen noktayı ifade etmek istedim. Aslında, geçmişe özlemi "siyah" olarak tanımladım. Ama buradan, klasiğin yanlış olduğunu düşündüğüm anlaşılmasın. Ben, değişen sosyo-ekonomik şartlar altında geçmişi referans alarak kullanmaya ve çözüm aramaya karşıyım. Çünkü şimdiki zaman geçmiş zamandan farklıdır ve kendine has çözümler gerektirir. Bu sebeple şiirin adını da "İnme-ler" koydum. "İnme"yi "ruhsal felç" anlamında kullandım.

Bu toprakların tarihsel ve kültürel mazisi aslında yaşanan bilgi kirliliğiyle bağlantılı biraz da. Sıradan vatandaş bu kirlilik / bulanıklık içinde doğruyu yanlıştan ayırt etmede anlama/algılama sorunu yaşıyor. Bu bağlamda; yaşadığımız coğrafyanın tarihsel-kültürel mirası (özellikle yirminci yüzyılın son yarısında) bulanık bir not halinde açıklanmayı bekliyor.

A.B.: *"Beyaz" aslında varoluş sorunlarına ufak ufak pencereler açıyor. Bireyin "iyiliğe yetenekli" bir varlık haline gelmesi/getirilmesi bu pencerelerden birisi. Sizce insan, dolayısıyla toplum bu yeteneği nasıl yeniden kazanabilir?*

B.K.: Öncelikle ötekileştiren bireyci felsefelerden vazgeçilmeli. Bu bakış açısının ve türevlerinin getirdiği toplumsal tahribat; irtica, tarikatçılık, milliyetçilik gibi akımların yeniden hortlamasına sebep olmuştur. Bu tip akımlar bana göre bireyin/toplumun kendi düşünce gücünü kullanamamasının bir neticesidir. İçinde bulunduğu sorunları çözemeyen birey / toplum geçmişe yönelerek, geçmişteki oluşumları sanki hayatta, teknolojide, bilimde hiçbir şey değişmemiş gibi kullanır. Bu da ciddi kuşak çatışmalarına sebep olur.

Birey "öteki"ni anlayamaz ve ona yabancılaşırsa nasıl iyiliğe yetenekli olabilir ki? İyilik aynı zamanda bütünün uyumunun bozulmasına izin vermemektir. Sadece insanlar arasındaki olumlu davranışlar mıdır iyilik? "Evrensel" anlamda değerlendirilmelidir. İnsana da iyi davranılmalı, hayvana da, ağaca da, çiçeğe de, böceğe de ve hatta evrene de...

İnsanın bu yeteneği yeniden kazanabilmesi için "Nerede yanlış yapılıyor?" diye sorgulaması gerekiyor bana kalırsa. Doğanın bir parçası olduğunu unutmadan sorgulama / eleştirme yeteneğini kullanarak işe başlayabilir.

A.B.: "Duyulmayan çığlıkların kederi,
Puslu, yağmurlu gece,
İliklerime çöken sis
ve karanlıkta cirit atan
hıncını bileyen iblis!.."

"İblis" şiirnizdeki ilk dizeler o hep çağırdığınız "iyi ruh"un karşısında duran "kötülük"çanlarının seslerini duyuruyor bize. Hemen ardından gelen beşinci önermede bahsettiğiniz "cüzam virüsü"nün bedendeki süreci ile deformasyona uğrayan toplumların çatışma ve ayrışma süreçlerini birbirine yaklaştırarak çözüm arayışınız hep o "iyi ruh"u bulma adına mı? Şiirin bu arayışınızdaki yeri nedir?

B.K.: İnsanın ve buna bağlı olarak toplumun ruhunun hastalıklı bir noktaya sürüklendiğini düşünüyorum açıkçası. Medeniyetler / kültürler arasındaki kopukluk, birinin diğerini hazmedememesi de bu hastalıklı halin belirtilerindendir. Dayatmacı zihniyet ise bu halin yaratıcısıdır. "İblis" de bunun bendeki yansıması.

Sözünü ettiğiniz önermede, geri kalmış ve gelişmekte olan ülkeler için bir soruna (tehlikeye) dikkat çekmek istedim. Algılama sorunu ya da başka sorunlardan ötürü, kendi yapısını (düşüncesini), çoğunluk gücünü kullanarak, azınlıktaki haklıya zorla kabul ettirmeye çalışmak her zaman kötü sonuçlanır. Toplumsal uzlaşının / anlaşmanın en büyük engelleyicisi, düşmanıdır bana göre. Niceliğe bakılmadan çözümün temel kaynağı "haklılık", "adalet" olmalıdır. Afrika kıtasındaki sorunlar buna örnek gösterilebilir. Problemler kronikleştikçe çözüm yolları da azalıyor ve kapanıyor. Çatışma-ayrışma, toplumda yerleşik bir kültür haline dönüşebiliyor.

Şiir, bu noktada önemli bir iletişim aracıdır aynı zamanda. Ve sonuna kadar üretilmesi/tüketilmesi gerekir. Şiir anlayabilmenin ve sevebilmenin yollarını açar. Çözüm de karşındakini anlamayla, sevmeyle başlamaz mı? Sait Faik'in de dediği gibi *"Dünyayı güzellik kurtaracak / Bir insanı sevmekle başlayacak her şey"*.

Battal Keskin

ŞAİRİN GENCİ / SEZEN ÇİĞDEM

Sezen Çiğdem, 1986 yılında Üsküdar'da doğdu. İTÜ Türk Müziği Devlet Konservatuarı'nda eğitimini yarıda bırakıp müzisyenlik yapmaya başladı. Kız Meslek Lisesi Çocuk Gelişimi Bölümü'nü dışardan bitirdi. Sosyoloji eğitimine devam ediyor. Pırıltı adında bir kızı var.

Aşk'nlara Gazel

Geceleri senden geçenleri görüyorum
Kıvrımları dar,
Virajlı ezikli
Naylonlu satenden olan...

Rüyalıyorum Senle
 Tasavvuru mümkünsüz
-Karalı/ak bulaşmış
Ve hiyerarşik-
Bir sosyal Külkedisi
Aşk bu olmalı...

Karalanmış gerçeği
gece yapıyorsun ya
insanlık adına
işte orada ölüyor
Çingene reenkarne
Pervane...

Atlarım felçli
Farelerim hayalet
Ve ben büsbütün
Bir Kabak,
Pavyon cinsi

Sezen Çiğdem

Descartes'a Nazire

Düşünüyorum ..
Ki çıplak uyanıyorum aşkın kucağına
-Çırılçıplak doğdu dünya-
Anası Aşk'tan doğma
Dini Dogma
Babası Tanrı.

Düşünüyorum...
Çilesiz ördüğümüz çilenin suçu
Sehpada, Halatta
Geceyi geçirdiğimiz sen,
Tasavvursuzsun
Zuhuratta;
Yarına veresiye yoksa
Bizim Bakkal'da
Ulan, biz şimdi ne arıyoruz
Bu Hayat'ta!

Sezen Çiğdem İstanbul Rapsodisi

Dostum deniz'e...

Sabaha karşılarda bilmem kaçıncı aşkın karbon gazındayız seninle
Hayat mekteptir siktirname belgeli,
-parlak güneşlerden felaketleri ben yaptım-
Bir ses var ortalıkta: kapatıyoruz abi
Ve bir açılıp bir kapanırdı üzerimize gar...

Sessizlik bir katlin vacibinden sebeplenmedeydi
 - ki nerede
Ner'de bu tramvay, ner'de bu tren!¿
Hangi ölü çocuk kızılından cıgara yaptıydık seninle
Külleri kaldırım yosması rengi
Pamuklar uçuştu
Gül rengi kanatmada
Artık dağılmıyor azizem; Şerefinize Haleluya!

Bu şehirde Rebul kokulu savaştayız,
Beşpara ciğer-cıgara
Samatya'da alamadığım ekmek
Ve elbet, Rakı'ya banacaktık kendimizi...

Tren raylarından geçerken aşkımı düşürmüşlüğüm var,
Bilir misin..¿
Üstünden kocakarı yılları geçili...
Öyleyse dostum bizde geçelim, kırmızıkurşunkalem lüksünde
Bu şehrin her tarafı Deniz, kör insanı keriz!!
Her balkondan caddeye bakan saksıda, saçları ölgülü Çiğdem var...
Arnavut kaldırımlarında seksek içilen hayatlar eloğluna kalsın
Çünkü, balkondan bakan saksıyı caddebilmez..
Sadece Deniz..

Sezen Çiğdem

Asiyan

Kan kırmızı ile uçuk maviler arasında
Pembe ile eflatunu yasayan biz!
Dünyadayız dostum.
Kusmak serbest İŞTE BU YÜZDEN!
Kaldırımlar orospu gibidir buralarda
Ya o seni çiğner geçer,
Ya sen onu ezer geçersin.

Bir denge tahtasıydı çocukluğumuz
Bilirsin bıçak sırtı yürümek koymaz
Yıldızlı ayazlar da çiçek açıyor bize
Hey! bak şuraya
Gece yıldızlar basmış ortalığı.

Soğuk elini yakarken
Bıçak yemeden kusuyorsun zehrini.

Hangi Mezmur'dasın?
Şükür.
Şükür Neden?
Mezgit bıçaklanmadan yediği haltı kusmaz kusamaz.
Bize (k)usmak için bir avuç acı yeter çeşmeden içilmiş.
Şükür.
Şükür neden?
Tanrı bizi Mezmur'dan,
Meziyeti insandan, Mezgiti çöpgezer olarak yarattı.
Uyan!

Sezen Çiğdem

Annesinden Pırıltı'ya Söz Semaileri

Bir kaldırımın soğuğunda yüzleşiyorken bin parçamla
Yanımda gölgeden bozma cüce
Yekpareden savruluyordu, savruluyorduk
Ben dünü topluyordum
-bağbozumu bir şehrin kalbine dikey düşmüşüm ya-
Şehri babamınoğlu sanıyordum

Cüce savruluyordu
Gökyüzünden bulut toplarken bakışları
Geleceğe uzanan elleri güneşe yetmiyordu.
Üstelik son elde yenilmişin elindeydi eli
Kadın düşünüyordu
Nasıl bir denkleşmektir ki bu
Farklı âlemlerin, aynı an'cısı,
Aynı yüreklerin, başka sancısı..

Kurşunkalem bakışlı, gece siyahı bir kadın
Ve gölgeden bozma bir cüce
-cücenin tek eli kayıp bir elde-
Düşüncelerin kurşuni şehrinde
Usulca, usûlden, usula doğru uslanıp savruldular.

VAAT EDİLMİŞ SAYFALAR

Sina Akyol

ÖNCELİKLE, USUL HAKKINDA...

Bu ibretlik öyküyü, *Yasakmeyve*'nin "Vaat Edilmiş Sayfalar" bölümüne şiirlerini gönderen genç arkadaşlarıma mutlaka anlatmalıyım.

İlk sayısı Eylül 1990'da çıkan, altı yıllık bir yayın hayatından sonra Mayıs 1996'da son sayısını yayımlamak zorunda kalan çok kıymetli bir şiir dergisi vardı; iki ayda bir çıkardı, *Sombahar*'dı adı. M. Ferdi Arutan'ın sahipliğini yaptığı (bu değerli insanın, altı yıllık süre içerisinde, sahibi olduğu dergiye tek bir şiir / yazı bile vermediği biliniyor) derginin Genel Yayın Yönetmeni Orhan Kâhyaoğlu'ydu.

İşte derginin son sayısının final-sunuş yazısından bir bölüm:

> "*Sombahar*'ın kapanışındaki ana sorun tirajın hızla inmesidir. Söylemek gerekiyor; son sayılarda dergimizin satışında ciddi bir düşüş oldu. Bizim cephemizden bakarsanız, bu sayılar, *Sombahar*'ın belki de en iyi sayılarıydı. Daha doğrusu, amaçladığımız düzeye biraz daha yaklaştığımıza inandığımız sayılardı. Yani *Sombahar*'ın edebiyat ömrünü tamamlamış bir dergi olduğuna inanmıyoruz. Ancak, ulaşılan tirajın bizlerde yarattığı psikolojik etki, derginin düşünce üretimi dışındaki soluk alıp vermesini etkilemeye başladı. Biz, ana problemin 'okurlarımızın sayısının hızla azalması' olduğuna inanmıyoruz. Sanata, kültüre bakışın, algılayışın *Sombahar*'a yansıyan yüzü olarak değerlendiriyoruz. Ancak, bu konuda şaşkınlığımızı vurgulamadan edemeyeceğiz. *Sombahar*'a altı yıl içinde 1500'ün üstünde şairden şiir geldiğini saptadık. *Sombahar*'ın bir iki istisna dışında satış sayısı 800-900'ü geçmedi. Yani öyle bir nokta söz konusu ki, dergimize şiir yollayan kişilerin dahi *Sombahar*'ı alıp okumadığı bir gerçek. Bir de genel anlamıyla, şiir yazanları, okuyanları düşündüğümüzde okur sayısının ne denli dramatik olduğunun baştan beri farkındaydık. Ama, altı yıldır belli bir ritim ve tavırla çıkan bir derginin değişmez okur sayısının 400'ü bulmaması, bizi son aylarda kötümserliğe itti."

1996 yılının Mayıs ayında kaleme alınan bu satırların hemen ardından günümüze sıçrarsak, değişen bir şey olmadığını da anlamış oluruz. *Varlık* dergisinin son sayısında, derginin "Şiirde Yeni İmzalar" bölümünde şunları yazmış Enver Ercan: *"(...) En son gittiğim ilde en az 200 şairle karşılaştım, oysa orada, sözgelimi* Yasakmeyve *dergisi 20 tane bile satılmıyor. (...)"*

Dilerim, tiraj açısından, Türkiye genelinde bir sorun yaşamıyordur *Yasakmeyve*. Ama, sanki yaşıyormuş gibi geliyor bana. Şöyle ki, "Vaat Edilmiş Sayfalar"a şiirlerini gönderen genç arkadaşların en azından bir bölümü *Yasakmeyve*'yi kesinlikle okumuyor. Bu arkadaşlar dergiye şiir gönderdiklerine göre, en azından büyük kentlerde yaşayanların *Yasakmeyve*'yi izliyor olmaları gerekmez mi, elbet gerekir. Zaten onlar da öyle yapıyorlar; sadece "izliyorlar". Zannımca şöyle oluyor: "Vaat Edilmiş Sayfalar"a şiirlerini gönderen genç arkadaşların bir bölümü, dergiyi bulabilecekleri bir kentte yaşıyorlarsa tabii ki, gidiyorlar kitabevlerine, bakıyorlar *Yasakmeyve*'nin kapağına, adları yok ise satın almıyorlar, yani okumuyorlar. Aynı durum derginin yeni sayısı hakkında internetten bilgi alanların bir bölümü için de geçerli elbet. Nereden mi belli, şuradan: İki sayıdır, diyorum ki, "Etmeyin eylemeyin, şiirlerinizi ek yapmadan göndermeyin, ana sayfaya yazmanız halinde karakter sorunu doğuyor, hatta adınız-soyadınız bile okunamıyor. Ayrıca ekliyorum: "İlla ki Word programında gönderin, yoksa açılamayabiliyor."

Kim bilir, belki de ben yanılıyorumdur; iki sayıdır böyle dememişimdir belki de... Ey Mevlüt Durmaz kardeşim, ey Ömer Üst kardeşim, ey Gamze Koç kardeşim, ey Adil Öztürk kardeşim, ey Oktay Albayram kardeşim, ey Aykağan (?) Yüce kardeşim, ey Jale Keskinkılıç kardeşim; ek yapmamışsınız, ana sayfaya yazmışsınız! Ey Orhan Yanardağ kardeşim, sizin iletinize de geleyim; word dosyası değildi gönderdiğiniz, uğraştım, açamadım.

Genç arkadaşlarımın, "Onca dergi çıkıyor, hangi birine para yetiştireceğiz?" diyeceklerini tabii ki biliyorum. Ama, belirli bir dergiye, yayımlanması dileğiyle şiir/ler gönderen, dahası değerlendirme/ler yapılmasını isteyen-rica eden kişinin / kişilerin o dergiyi satın alıp okuması / okumaları gerekmez mi? Kim bilir, belki de bu arkadaşlar, edebiyatın-şiirin eskiden bu yana dergilerde soluk alıp verdiği yaygın görüşüne katılmayan kişilerdir deyip geçeyim. Hayır geçmeyeyim; şu 'değerlendirme' konusuna da geleyim: *Yasakmeyve* sürekli bir 'şiir bombardımanı'na sahne oluyor. Örneğin elinizde tuttuğunuz 51. sayıda değerlendirmek için, şiirlerini ek yaparak gönderen altmış üç genç şairden iki yüz on dört şiir okudum. Eylül-Ekim 2011'de yayımlanacak 52. sayıda şiirlerini değerlendireceğim genç şair sayısı ise yetmiş. Kasım-Aralık 2011'de yayımlanacak 53. sayının şiirlerine gelince: Onlar "YM 53" başlıklı dosyada, zamanın gelmesini bekliyor. (Böylece, yeni şiirlerini gönderecek arkadaşların, en erken tarihle Ocak-Şubat 2012'yi beklemeleri gerektiğini de söylemiş oldum.) Bu durum, ister istemez üçlü bir değerlendirme yapmak zorunda bırakıyor beni. (Şiirleri yayımlanamayacak olanların - 'iyi yol'da olduklarını düşündüklerimin – ve şiirlerini seçtiğim gençlerin yalnızca adlarını sıralıyorum.) Uzun sözün kısası, kişiye özel yanıtlar verebilmem, sizler de takdir edersiniz ki, mümkün değil.

Yeri gelmişken belirteyim: Beş şiir göndermeniz yeterli olacak. Ama beş şiiri ayrı ayrı dosyalar halinde eklemenize gerek yok. Kısa özgeçmişinizi ve şiirlerin tümünü tek bir word dosyasına yükleyin. Dahası, şiirlerinizin

başlıkları ve adlarınız, şiirlerinizin yüklendiği word dosyasında yer alsın. Bunu şu nedenle belirtiyorum: Örneğin on beş tane, yirmi tane şiir gönderen arkadaşlar oluyor. Her şiiri ayrı bir word dosyası olarak ekliyorlar. O dosyaları teker teker açtığımda yalnızca şiirleri görüyorum. Ne başlıkları var, ne de gönderen kişilerin adları... Çünkü şiirlerin başlıkları ana sayfadaki word dosyalarının ikonlarının yanında yer alıyor. Gönderen kişilerin adları ise ana sayfanın yukarılarında bir yerde... Gerek şiirlerin başlıklarını, gerekse şiirlerini gönderen kişilerin adlarını, teker teker açtığım word dosyalarına taşımak zorunda kalıyorum. Bu işlemler gerçekten de uzun zaman alıyor. Lütfen inanın, benim de yapacak işlerim var.

"Vaat Edilmiş Sayfalar"a ilişkin S. Akyol ölçütü:

Evet, bir kez daha belirteyim; gönderilen şiirleri, kendi şiir anlayışımı öteleyerek değerlendirmekte, olabildiğince farklı şiir çizgilerinden örnekler sunmaya çalışmaktayım; bunun bilinmesini isterim.(Bu ölçütü bundan sonraki yazılarda da sözcüğü sözcüğüne yineleyeceğim.)

Bu ölçüt doğrultusunda, 'mümkün değil'ler:

Fazlı Humar, Özge Yıldız, Mehmet Sabi Bahçeci, Yusuf Aydın, Nabi Çağdaş, Onur Özcan, Burcu Akkanlı, Emrah Göktaş, Ahmet Şerif Doğan, Kanat Gürün, Sarya Helen, Melih Özel Ubıh, T.Gurur Yıldırım, Cansu Küren, Gülden Aşçıoğlu, Burhan Koç, Nihat Sönmez, Lami Yiğit, Belya Düz, Hakan Güzeldere, Cemal Öztürk, Adnan Akdağ, Mustafa Gökhan Tosun, Necdet Demetli, Ali Karan, Deniz Kuzu, Şeref Filizcan, Erol Terbiyeli, Uğur Kır, Bilal Şeraiti, Solmaz Bayrak, Lokman Kurucu, Mert Öztürk, Abuzer Gülpınar, Gülten Acar, Okan Şahin, Bahanur Garan, Sevilcan Başak Ünal, Tuğba Ecevit, Beytullah Kılıç, İdris Özler, Ş.Ali Taşer, Mert Kocagöz, Fide Öztürk, Pınar Erdimen, Mazlum İlke, Ömür Özçetin, İsmet Tarık ve Gökhan Karaağaç'tan gelen şiirlerin yayımlanması, **bana göre**, mümkün değil.

Bu ölçüt doğrultusunda, 'iyi şiire doğru yol alan'lar:

Derya Yıldız, Onurcan Çakır, Ejder Demir, Berkay Ökten, Aslı Aydın, Nilay Kartal (Şiiri uzatmaya meraklı bir arkadaş. Sürdürürse iyi şiirlerini okuyacağız), Batuhan Ekinci (Lise öğrenimine devam ediyor. Daha iyisini beklemek insafsızlık olur, şimdilik yapabileceğinin en iyisini yapmış), Ozan Can Türkmen (Toprak ve dut / Kokusu, / Uyandı geldi çocukluğumdan. / Unut / Güzel çocuk, uyu. / Henüz varmadık.)

Gelelim sadede:

Yasakmeyve'nin 51. sayısının "Vaat Edilmiş Sayfalar"ı için -"ileride, vaktiyle yapmış olduğum seçimlerden dolayı yanılmış olduğumu görmek elbette serbest"- deyip; Nüket Cansın Ünver'den (1989) "Eskiz", Alican Aydoslu'dan (1993) "Ruhsuz İmparatorluk", Suat Atik'ten "Anımsamaların Eşiği", Sevâl Günbal'dan (1985) "Yeraltı Takvimi" ve Fatih Kök'ten (1985) "Tahrir" başlıklı şiirleri seçmiş bulunuyorum.

52. sayıda (Eylül-Ekim 2011) görüşmek üzere...

02.06.2011

akyol.sina@gmail.com

P.K. 6, İskele PTT.
İskele-Urla-İzmir

Nüket Cansın Ünver

Eskiz

İtalik karalıyorum içini,
Es veriyorum yaşayışına,
Sesine la ekliyorum,
Konuştukça kemane geriliyor;
Sustukça çalkalanıyor dışımdaki renkler.
Kaşınla gözün arasında birşey bu.
Seviyorum ilkokul aşını,
Göz rengini yedeğe alıyorum.
Duvarlara yankılar yapıştırıyoruz
Çoğu çocukluktan kalma..

Desteden sinek ikili çekiyorum..
Gülüyorsun ama;
Rua iki kuşak öncesi dedem olur.

İki kere taşımıştım cesedini.
İtalik karalıyorum içini!
Seviyorum ruhunun kan grubunu..
Fantezilerim caizdir,
Tabirde kusur olur.

S.A. notu:

Altıncı dizede "Kaşınla gözün arasında birşey bu." denmiş. Ya "Kaşla göz arasında bir şey bu." denmeliydi ya da "Kaşınla gözünün arasında bir şey bu."

Alican Aydoslu

Ruhsuz İmparatorluk

laflarla oynayan çocuklar uzağına
kaçan topların birikmişliğiyle dolu
boylu boyunca uzanmış çıplak kadınlar
bilirsiniz, krallar köleleriyle ölür
tüysüz boyunların ruhunda

üflenen esintiler geçerken
düşündüğüm şeydi bu
kesikleri yeniden deşmek
derinden istemek iyiliği
krallar bunu istemez bilirsiniz
ben istedim, durakta doldu kesem
yüzüme yanaşıp şükrettim
kral, kalbini verdi bana
aldığım gibi külledim
kral öldü ben mezara koydum
bir daire aldım biraz kare-metre
iki top saten aldım ucuzundan
yeniden kral yarattım kendime

yanık kokulu asırlık gözlerimi
çiviledim beynimin en ücra köşesine
sonra yaslanıp kilometrelerin narinliğine
seyrine daldım ruhsuz imparatorluğun

Fatih Kök

Tahrir

III

iki kurbağa öpüşürken talih;
sonsuza kadar kurbağa kalacaklar dedi.
ah mutluluk bu olmalı efendimiz!

yaşlı doğuya yürüyor ahlak
kara demirden kılıcında yüzlerini gösteriyor
siz söyleyin rahip,
neden bütün ormanlar Spinoza'ya inanıyor?

gemilere binemez yorgun ağaçlar
çünkü insan yüzemez başka bir insanın sırtında
maviyse eğer özgürlüğün rengi Marmara'da
biraz yeşil gerekli bize rahip.

V

ben en çok su içermiş gibi ölen
allah'lar gördüm
yüzleri safkan bir umudun
koşarken tozamış hali

doğunun ortasında gözleriyle yeşil büyüten adamlar
tohumlarını tünellere serperek ölüyorlar.

siz susun artık rahip,
kutsal sözler ağaçları korumuyor.

iki kurbağa öpüşürken tarih;
sonsuza kadar arafta kalacaklar dedi.
ah ölü çocuklara anlatılacak masal değil efendimiz!

VI

bir karınca kaldırabilir
kendinden çok daha büyük bir taşı
bir karınca taşıyabilir de
kendinden çok daha büyük bir taşı
bir karınca atabilir mi
kendinden çok daha büyük bir taşı

iki kurbağa öpüşürken tahrir;
sonsuza kadar taş taşıyacaklar dedi.
ah umut bu olmalı efendimiz!

Suat Atik

Anımsamaların Eşiği

gecenin en ahmak saatlerine süzüldüm
etrafımda uykusuz, sarhoş, perakendeci kadınlar
tırnaklarında leş artıkları, ağızlarında alaycı takırtılar
yürüdüm, tenlerindeki şehvet sakızına bulaşmadan
onlara, sessizlikten duvardı kapıldığım rüzgâr
söyleyeceklerim var şimdi; sakınmadan, dolaylamadan
yeminliyim, başkalarının sesine esir edemeyecek beni
sözümün geldiği anda, dilime bulaşan kusurlar
gece, sıcak yatağıma gücendimse bir sebebi olmalı
uyandırın kalbimi mühürlemiş şairleri
bilsinler ki vazgeçtim tamahımdan
boğdum koynumdaki çavlan delisi kuşları
üşengeç bacaklarım huzursuzlukla saplıyken gövdeme
tumturağa aldanan aklımla dönmekteyken başım
anladım, yoldan öte yorgunluktu yürüdüklerim

gecenin en ahmak saatlerine süzüldüm
etrafımda serseriler, isimsiz, incinmiş köpekler
hiçliğimi koklayan, kallavi, ıslak burunlarına baktım
onlara, pervasız bir sövgüydü merhametin gölgesi
yürüdüm, kendimin sonundan, anımsamaların eşiğine
çözüldü inadım, kolaylaştı acıyı kabulüm
uyandırın gözlerime mil çekmiş şehirleri
bilsinler ki anladım güzelliklerini yoğurmuş köleliği
kendime baygın kaldığım serin sabahlarına sövdüm
işveli ışıklarının bütün renklerine uyandım
yağmurun toprağa düşünce unuttuğu gökyüzü değildi
zamanın aldanışıydı güneşin sakinliği
gördüm, resmettim, ışığa astım; iyiyi, kötüyü ve
ne varsa hücrelerime sinmiş, tıynetimle karılmış

Sevâl Günbal

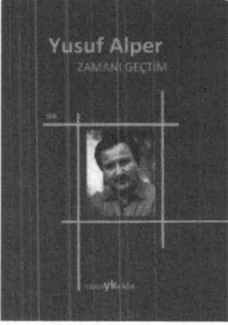
Yeraltı Takvimi

Bitişik odalarda sardunya kokusu
Bir çocuğun nazik Tanrı'sına,
Ve dip akıntıları ırmakların
Ferah bir kadının gülümsemesine dönüşür

Yıkık mezarların silinmiş yazmaları gibi dokunmuştur korku
bir kâğıda, kendini açan sesin
çoktandır alışması gibi işkenceye
yüksek ökçelerin
ve atlıların tozuttuğu han önleri
göğü eritmek için kullanılır yakılmış cesetlerin
külleri, bir bozlak olur oralarda
kavruk yürekli bir yolcudur gün
durur vadilerde
daha da duracaktır
adağını bozmak için
toprağa ve karanlığa dönen hırpalayış
ışıtır korkuyu
ve mezar taşlarını okuyanlar
tanır elbet kalbimi
bir leylâk demetine gömerken

Bitişik odalarda sardunya kokusu
Bir çocuğun nazik Tanrı'sına,
Ve dip akıntıları ırmakların
Ferah bir kadının gülümsemesine dönüşür

YENİ YAYINLAR

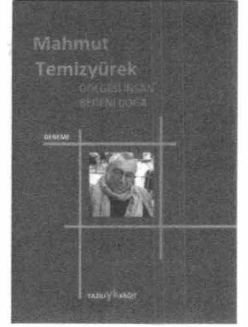

Zamanı Geçtim / Yusuf Alper /
Yazılı Kâğıt Yayınları

İçimde baştan sona hüzünler silsilesi
Sıradağlar gibi dizilen yalnızlıklar
Hangi dağdan inerim hangi suyu geçerim
Baykuş ardından hayat felsefesi

Gölgesi İnsan Bedeni Doğa /
Mahmut Temizyürek / **Yazılı Kâğıt Yayınları**

"Bu yazılar bir okur olarak bendeki hissediş anlarının sıcaklığıyla, anlam arayışı sırasında kavramların zoraki kabuğuyla örülmüş soğukluğunun buluştuğu denemelerden oluşuyor." (Mustafa Temizyürek)

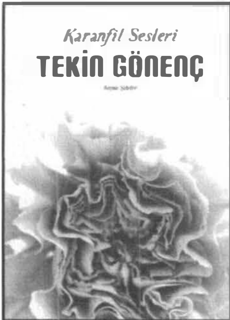
Yeni Başlayanlar İçin Metafizik /
Cahit Koytak / **Timaş Yayınları**

ne yapsan akıp gider,
ne yapsan geçip gider!
zaman nedir, peki,
nedir zaman?

Makâm-ı Işk Her Dem Ali /
Hüseyin Avni Cinozoğlu /
Hayal Yayınları

meyden ziyâde aşka işaret
hırkadaki şarap lekesi
maksud emin olmaksa
bu dünyada başlayıp
nihayet bulur Sırat

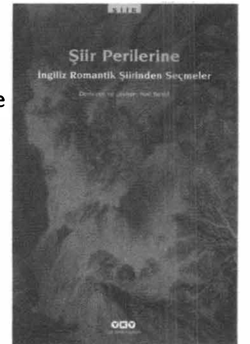
Karanfil Sesleri / Tekin Gönenç /
Varlık Yayınları

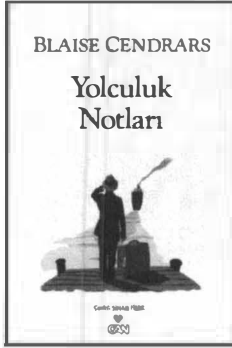
siz kendi gelgitlerinizde uyurken
gecelerinizi
yüzümüzün kıvrımlarından
seğirterek geçer
o gizemli masal

Şiir Perilerine / Derleyen ve çeviren:
Nail Bezel / **Yapı Kredi Yayınları**

Bir Dünya görmek bir Kum Tepesinde
Ve bir Cennet bir Yaban Çiçeğinde,
Tutmak Sonsuzluğu avuç içinde
Ve bir saat içinde Ebediyeti.

William Blake

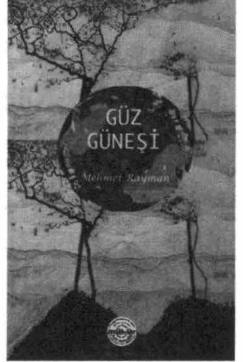

Yolculuk Notları / Blaise Cendrars / **Can Yayınları**

Dev bir Madonna gibi şefkatli bir fener
Dışarıdan bakınca şirin küçük bir
İspanyol kenti
Karaya çıkınca bir gübre yığını
İki üç gökdelen bitivermiş içinde

Güz Güneşi / Mehmet Rayman / **Mühür Kitaplığı**

elden ele geçirdim
cebime attığım sözcükleri
kimi dut yaprağı kimi kuzu kulağı
bin bir türlü acıdan sonra
kurabildim bir iki mısra

Nâzım Hikmet Şiirinde "İnsan Manzaraları" / Hazırlayan: Veysel Çolak / **Salihli Belediyesi Kültür Yayınları**

Veysel Çolak'ın hazırladığı ve Salihli Belediyesi'nin desteklediği *Nâzım Hikmet Şiirinde "İnsan Manzaraları"* adlı bu çalışmada; Nâzım Hikmet'in, şiirlerinde insanın nasıl yansıtıldığı üzerine yoğunlaşılıyor. Şiirlerindeki özne-nesne ilişkisine açıklık getiriliyor.

Parçalı Ham / Ahmet Güntan / **Yapı Kredi Yayınları**

(işe gide gele) topuğu vurulmuş ayak
(işe gide gele) göbek yapmış beden
(işe gide gele) büyümüş kalça
(işe gide gele) asılmış surat
[şimdi şu an bir adam kafasını kaldırdı
eli belinde avludan kubbeye bakıyor]

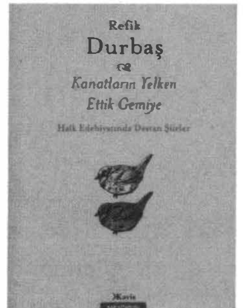
Lacivert Bir Oyundu İkimiz Arasında / Selahattin Yolgiden / **Kırmızı Kedi Yayınevi**

bildiklerini unut
başka bir şey anlatacağım sana
uzun bir zaman sonra
kurtarıp kendimi
rüya göremeyen insanlardan
geri döndüm yalnızlığa.

Kanatların Yelken Ettik Gemiye / Hazırlayan: Refik Durbaş / **Kavis Kitap**

Ecelim yetişti yıldızım indi
Dostlarım ağladı düşmanım güldü
Yapılan kadırgam deryada kaldı
Şu Malta'ya giden yollar elveda

Kuloğlu

EDEBİYAT DOSTLARI'NIN AYAKÇISI OLMAK

Akif Kurtuluş

MAYIS
EDEBİYAT DOSTLARI
AYLIK KÜLTÜR SANAT DERGİSİ
SANAT ÇATIŞMADIR, BİRLEŞTİRİR

Vural Bahadır Bayrıl, Enis Akın'ın *Yasakmeyve*'de yayımlanan yazısı ("Aşkımın İtiraz Kaydı: Orhan Koçak'ın Yeni Kitabı Dolayısıyla"; *Yasakmeyve*, Mart/ Nisan 2011, S.49) üzerine kaleme aldığı yazısında (*Bir ölü balina yiyicisi olarak ben, bizzat, kendim derim ki; Mayıs/Ağustos 2011 Mühür S.35*) "Enis Akın, henüz *Edebiyat Dostları*'nda ayakçılık yaparken..." ile başlayan bir cümle kurmuş. Sadece cümlenin devamı değil, Vural Bahadır'ın yazısının bütünü de, bu kısa notumun konusu değil. Her iki yazının envanterini çıkarmak gibi bir niyetim yok. Her iki yazıda paylaşmadığım, yakın durmadığım kimi duygu ve düşünceleri bir yazı konusu yapmayı da çok anlamlı bulmuyorum, doğrusu. Hele, kimin daha çok haklı, daha beter haksız olduğuna dair bir elime alacağım tartı, sadece beni ilgilendirecek.

Benim gibi her iki yazıyı da ilgi duyup okuyanlar, herhalde bir fikir sahibi olmuştur.

Şimdi: Ayakçılık yapmak tespitine muhatap olan -aslında düpedüz "tahkir edilen"- Enis'in bu hakarete ilişkin ne diyeceğini –hatta bir şey söyleyip söylemeyeceğini– bilemiyorum. Bu konudaki kişisel fikrime gelince, zaten konuyla ilgisi açısından bir önemi yok.

Belli ki Vural Bahadır da bu sözlerinin, *Edebiyat Dostları*'na emek vermiş edebiyatçılara hakaret olup olmadığını pek önemsememiş.

Zaten Vural Bahadır'ın yukarda andığım sözlerini ciddiye almamın nedeni de bu. Ayakçılık yapıldığı ileri sürülen *Edebiyat Dostları*'ndaki ilişkilerin, Vural Bahadır'ın da çok iyi bildiği gibi merkezinde birisiydim. Kişisel bir alınganlık değil benimkisi. Dönemin 'farklı' edebiyat dergilerine, dahası 'başka' edebi kültürüne yapılan bir haksızlık duygusuyla bu notu düşmek ihtiyacı hissettim.

Ayakçılık yapmaktan ne anladığımı yazmama bilmem gerek var mı? Yine de insan, bir yanlış anlamaya sebep olmamak için, sözlüğe bakmalı. Ben de öyle yaptım. "Ayak işlerine bakan kimse; bir iş süresince tutulan hizmetçi" tanımlarını buldum. Ayakçının, "Harmanı doğmuş, henüz savurma aşamasına getirememiş kimse" olduğu da yazılmış ama Vural Bahadır'ın neyi ima ettiğinde bir tereddüt yok, bence: Enis'i, ilk şiirini ve ardından şiirlerini, hatta ilk kitabını yayımladığı *Edebiyat Dostları*'nın ofisboy'u yapmış.

Hâlbuki Vural Bahadır, *Edebiyat Dostları*'nda kimlerin ayakçılık yaptığını görecek kadar dergiye yakın olmadı.

Ama mesele bu değil. Ya da asıl mesele şu: 80'li yıllarda Vural Bahadır'ın emek verdiği ve sanırım maddi katkı da yaptığı *Üç Çiçek* ve *Şiir Atı* gibi, heves olmadan gün yüzü görmeyecek dergilerin hepsinde herkes ayakçıydı.

Edebiyat Dostları'nda her birimizin ayakçı olduğu gibi...

Vural Bahadır da rahle-i tedrisatına, ruhu olduğu için patronu olmayan bir edebiyat çevresinde başladı. Öyle yerlerde ruhunu katan herkes her işi yapardı. Eğer bu bir ayakçılık değilse, eğer Vural Bahadır *Üç Çiçek*'te ve *Şiir Atı*'nda Haydar (Ergülen) gibi, Adnan (Özer) gibi, Seyhan (Erözçelik), Orhan (Alkaya) gibi ayakçılık yapmadıysa, ne yaptı peki? Patronluk mu?

Turgut Uyar üzerine konuşmak izni için gittiğinde *Defter* ve *Virgül*'de Orhan Koçak ayakçılıktan başka ne yaptı, bunu da sorsun. Nurdan (Gürbilek), İskender (Savaşır) mesela?

Şiir Atı'nda "Turgut Uyar Yaprakları" yapmak bile başlı başına ayakçılık yapmak değil mi?

Peki, o zaman ayakçılık diye hakaret etmenin ne anlamı var?

Ayakçılık, edebiyat dergiciliğinde bir hakaret unsuru olarak kullanılacaksa, yirmili yaşlardaki gençler bir edebiyat dergisine nasıl heves edecek?

Bence Vural Bahadır'ın, Enis'in canını acıtmak, ona hakaret etmek için eline aldığı bu enstrümandan hiç iyi bir ses çıkmaz.

Öfkesini haklı bulabileceği birçok neden bulabilir. Kaldı ki *Edebiyat Dostları* da öfkesinin kaynağı olabilir. Ağzına geleni söyleyebilir. Sonuçta terbiye sınırlarını gösterir, bu sözler.

Fakat edebiyat dergiciliğinde ayakçılığı bir hakaret olarak kullanmak, nasıl bir tekâmülün, ne tür bir başarının ürünü olabilir?

İşte ben Vural Bahadır'ın da tam burada fren yapacağını düşünüyorum. Bu bir vehim değil, onda yakışıklı bulmak istediğim şeydir.

Üç Çiçek ve *Şiir Atı*'nın, o dergilere emek vermiş herkes gibi ayakçılarından biri Vural Bahadır'a bu freni yakıştırmak sadece kendimden menkûl bir sorumlulukla ilgilidir.

Çünkü ben de *Edebiyat Dostları*'nın ayakçısıydım.

şiyir sevişgenleri

metin üstündağ

saat kaç.. neredesin bu saate kadar..
arkadaşımla seks yapıyorduk
peki tamam bir daha olmasın ama
NEE..
emme gömme

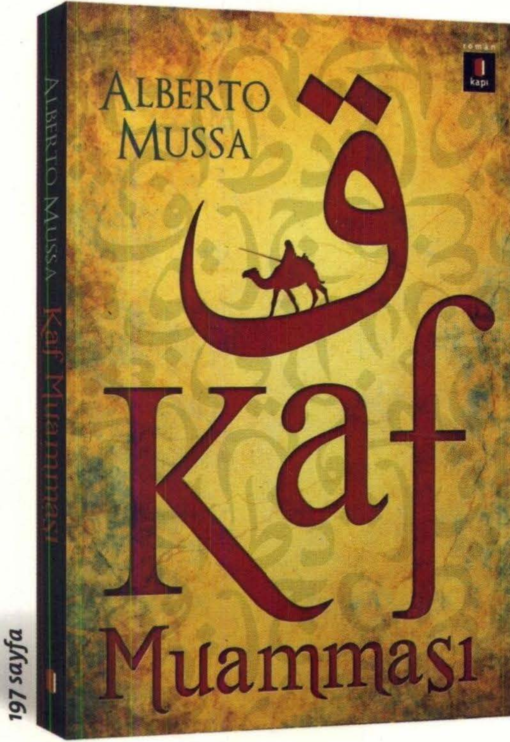

hemen sana gelmek, ayaklarına kapanmak, özür dilemek ve sonra..
EVET SONRA
sonra, bacak omza yapmak.. ee.. şeey.. bacak kupa, vale
ŞERREFSiz

söylesem tesiri yok sussam gönül razı değil çektiğim elemi bir ben bir de allah bilir
ne desen fuzuli.. ayrılıyorum senden
bu da bir fuzuli şiiriydi zaten bebiş

GAME OVER oldum ben..
eski gızlar bana sahip oldun veya beni kirlettin neyim derlerdi.. bu ne ki şimdi

kapı

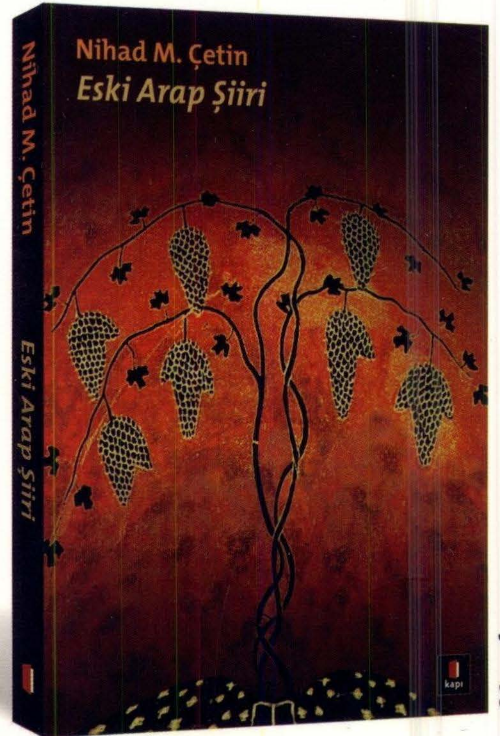
ÇÜNKÜ ŞİİR KADİMDİR...

197 sayfa

Alberto Mussa
Kaf Muamması
roman

Brezilya'nın en çok ödül almış yazarlarından biri olan Alberto Mussa, ***Kaf Muamması*** ile ilk defa Türkçede! ***Kaf Muamması***, "Kaf" ile "Kaf Dağı" arasındaki ilişkiden başlayarak iç içe sonsuz bağlantılar kurup, yapısını birçok ara hikâyeyle besliyor. "Üst kurmaca"nın parlak örneklerinden biri olan bu metin, birden çok okumayla genişleyecek ve her daim canlı kalacak bir kitap olarak Türkçede yerini alıyor.

Nihad M. Çetin
Eski Arap Şiiri
araştırma-inceleme

Akademik çalışmaların en büyük mahareti, bir alanda "yol açıcı" olmasıdır. İncelediği nesneyi, şerh ettiği metni, anlamlandırmaya çalıştığı dönemi kuşatıcı bir biçimde, yetkin kaynaklara giderek ortaya koyan, temel başvuru metni niteliğindeki ***Eski Arap Şiiri***, eski Arap şiirini merak eden, döneme dair metinleri ve kavramların etraflı tahlillerini okumak isteyen okuyucunun ilk başvurması gereken kitaptır.

86 sayfa

kapı
Ticarethane Sk, No: 53, 34410 Cağaloğlu-İstanbul Tel: (212) 513 34 20-21 Faks: (212) 512 33 76 e-posta: bilgi@kapiyayinlari.com www.kapiyayinlari.com